

RISS Research in Sports Science

Formerly İstanbul University Journal of Sports Science

Official Journal of İstanbul University-Cerrahpaşa Faculty of Sports Sciences

Volume 9
Issue 2
December 2019

**Farklı Eğitim Alt Yapısı Olan Bireylerin
Fitness Sektörünü Tercih Nedenleri** ◀

*The Reasons Why Individuals with Different Educational
Backgrounds Are Choosing Fitness Sector as a Job*

Sarıçam ve ark.

**Farkındalık Geliştirme Programının Normal Gelişim
Gösteren Akranların Özel Gereksinimli Çocuklara
Yönelik Tutumlarına Etkisi** ◀

*The Effect of Awareness Program on Attitudes
of Peers Towards Children with Special Needs*

Sansi ve ark.

**Hokey Sporuna Yönelmeye Etki Eden Unsurlar
ve Beklentilerinin İncelenmesi*** ◀

*Examining The Elements That Effect Hockey Players
Hockey Sport Orientation and Anticipations*

Yıldırım ve ark.

**Pazarlama İletişimi Bağlamında Türkiye Ulusal Futbol
Liginin Stratejik Marka Kimliğine Genel Bir Bakış** ◀

*The Overview of Strategic Brand Identity: Turkey's National
Football League in The Context of Marketing Communications*

Akpınar ve Mungan Ay.

**Türk Hava Yolları Avrupa Liginde Mücadele Eden
Türk Basketbol Takımlarının Salonları Üzerinde Bir Araştırma** ◀

*An Investigation on Turkish Basketball Teams Facilities
Which Competing in Turkish Airlines Euroleague*

Çelik ve ark.

**On behalf of Journal of İstanbul
University-Cerrahpaşa Faculty of Sport
Sciences-Dean**

**Sahibi İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa,
Cerrahpaşa Spor Bilimleri Fakültesi Adına
Dekan**

Bilge Donuk

Editor / Editör

Mehmet Öztürk

Department of Training Education, Division
of Movement and Training Sciences, İstanbul
University-Cerrahpaşa, Faculty of Sport
Sciences, İstanbul, Turkey
*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Spor Bilimleri
Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü,
Hareket ve Antrenman Bilimleri Anabilim Dalı,
İstanbul, Türkiye*

Section Editors / Alan Editörleri

Evren Ebru Altıncı

Department Physical Education and Sports
Education, İstanbul University-Cerrahpaşa
Faculty of Sport Sciences, İstanbul, Turkey
*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Spor Bilimleri
Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi
Bölümü, İstanbul, Türkiye*

H. Banu Ataman Yancı

Department of Physical Educations Sport
Teaching, İstanbul University-Cerrahpaşa
Faculty of Sport Sciences, İstanbul, Turkey
*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Spor Bilimleri
Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi
Bölümü, İstanbul, Türkiye*

Ömer Can Göksu

Department of Training Education, Division
of Movement and Training Sciences, İstanbul

University-Cerrahpaşa, Faculty of Sport
Sciences, İstanbul, Turkey
*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Spor Bilimleri
Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü,
Hareket ve Antrenman Bilimleri Anabilim Dalı,
İstanbul, Türkiye*

Bilge Donuk

Department of Sport Management, İstanbul
University-Cerrahpaşa Faculty of Sport
Sciences, İstanbul, Turkey
*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Spor Bilimleri
Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, İstanbul,
Türkiye*

Ayşe Türksöy Işım

Department of Physical Educations Sport
Teaching, İstanbul University-Cerrahpaşa
Faculty of Sport Sciences, İstanbul, Turkey
*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Spor Bilimleri
Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi
Bölümü, İstanbul, Türkiye*

İlker Yücesir

Department of Training Education,
Division of Sport Health Sciences, İstanbul
University-Cerrahpaşa, Faculty of Sport
Sciences, İstanbul, Turkey
*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Spor Bilimleri
Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Spor
Sağlık Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye*

Associate Editors / Editör Yardımcıları

Orkun Akkoç

Department of Training Education, Division
of Movement and Training Sciences, İstanbul
University-Cerrahpaşa, Faculty of Sport
Sciences, İstanbul, Turkey
*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Spor Bilimleri
Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü,*

*Hareket ve Antrenman Bilimleri Anabilim Dalı,
İstanbul, Türkiye*

Suzan Dal

Department of Sport Management, İstanbul
University-Cerrahpaşa Faculty of Sport
Sciences, İstanbul, Turkey
*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Spor Bilimleri
Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, İstanbul,
Türkiye*

Burcu Güvendi

Department of Physical Educations Sport
Teaching, İstanbul University-Cerrahpaşa
Faculty of Sport Sciences, İstanbul, Turkey
*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Spor Bilimleri
Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi
Bölümü, İstanbul, Türkiye*

Editorial Board / Yayın Kurulu

Cengiz Arslan

Department of Coach Training, Fırat
University Faculty of Sport Sciences, Elazığ,
Turkey
*Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi,
Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Elazığ, Türkiye*

Hülya Aşçı

Department Physical Education and Sports
Education, Marmara University Faculty of
Sport Sciences, İstanbul, Turkey
*Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi,
Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü,
İstanbul, Türkiye*

Osman Ateş

Department of Training Education,
Division of Sport Health Sciences, İstanbul
University-Cerrahpaşa, Faculty of Sport
Sciences, İstanbul, Turkey

Publisher
İbrahim KARA

Publication Director
Ali ŞAHİN

Editorial Development
Gizem KAYAN

Finance and Administration
Zeynep YAKIŞIRER ÜREN

Deputy Publication Director
Gökhan ÇİMEN

Publication Coordinators

Betül ÇİMEN
Özlem ÇAKMAK
Okan AYDOĞAN
İrem DELİÇAY
Arzu YILDİRIM

Project Coordinators

Doğan ORUÇ
Sinem KOZ

Graphics Department / Grafik Departmanı

Ünal ÖZER
Deniz DURAN
Bezanur KARABULUT

Contact

Address: Büyükdere Cad. No: 105/9
34394 Mecidiyeköy, Şişli-İstanbul, Turkey
Phone: +90 212 217 17 00
Fax: +90 212 217 22 92
E-mail: info@avesyayincilik.com

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Spor Sağlık Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

S. Bora Çavuşoğlu

Department of Sport Management, İstanbul University-Cerrahpaşa Faculty of Sport Sciences, İstanbul, Turkey
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, İstanbul, Türkiye

Muzaffer Doğğün

Girne American University Faculty of Physical Education and Sports Teaching, Kyrenia, Cyprus
Girne Amerikan Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu, Girne, Kıbrıs

Bülent Duran

Department of Training Education, Division of Movement and Training Sciences, İstanbul University-Cerrahpaşa, Faculty of Sport Sciences, İstanbul, Turkey
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Hareket ve Antrenman Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Ertuğrul Gelen

Department of Coach Training, Sakarya University of Applied Sciences, Sakarya, Turkey
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Sakarya, Türkiye

Nimet Haşıl Korkmaz

Department of Physical Education and Sports Teaching, Bursa University Faculty of Sport Sciences, Bursa, Turkey
Bursa Uludağ Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Bursa, Türkiye

Debbie Hellerstein

The Academic College at Wingate, Wingate, Tel Aviv
Wingate Akademik Koleji, Wingate, İsrail

Matt Hill

Coventry University Faculty of Sport Sciences, Coventry, England
Coventry Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Coventry, İngiltere

Hasan Kasap

Department of Sport Management, İstanbul Bilgi University Faculty of Sport Sciences, İstanbul, Turkey
İstanbul Bilgi Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, İstanbul, Türkiye

F. İlker Kerkez

Department of Physical Education and Sports Teaching, Muğla Sıtkı Koçman University Faculty of Sport Sciences, Muğla, Turkey
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Muğla, Türkiye

Burçak Keskin

Department of Training Education, Division of Sport Health Sciences, İstanbul University-Cerrahpaşa, Faculty of Sport Sciences, İstanbul, Turkey
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Spor Sağlık Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Özlem Kırandı

Department of Training Education, Division of Movement and Training Sciences, İstanbul University-Cerrahpaşa, Faculty of Sport Sciences, İstanbul, Turkey
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Hareket ve Antrenman Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Elmira Mammadova

Azerbaijan State Academy of Physical Education and Sport, Baku, Azerbaijan
Azərbaycan Devlet Beden Eğitimi və Spor Akademisi, Bakü, Azərbaycan

Serap Mungan Ay

Department of Sport Management, Marmara University Faculty of Sport Sciences, İstanbul, Turkey
Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, İstanbul, Türkiye

Koichi Nakazato

Department of Exercise Physiology, Nippon Sport Science University, Tokyo, Japan
Nippon Spor Bilimleri Üniversitesi, Egzersiz Fizyolojisi Anabilim Dalı, Tokyo, Japonya

H. İlhan Odabaş

Department of Sport Management, Haliç University Faculty of Sport Sciences, İstanbul, Turkey
Haliç Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Kemal Nuri Özerkan

Department of Training Education, Division of Sport Health Sciences, İstanbul University-Cerrahpaşa, Faculty of Sport Sciences, İstanbul, Turkey
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Spor Sağlık Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Salih Pınar

Department of Coach Training, Marmara University Faculty of Sport Sciences, İstanbul, Turkey
Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, İstanbul, Türkiye

Kenan Sivrikaya

Department of Physical Education and Sports Teaching, İstanbul Aydın University Faculty of Sport Sciences, İstanbul, Turkey
İstanbul Aydın Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, İstanbul, Türkiye

Mustafa Şahin

Department of Training Education, Division of Movement and Training Sciences, İstanbul University-Cerrahpaşa, Faculty of Sport Sciences, İstanbul, Turkey
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Hareket ve Antrenman Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Leyla Tavacıoğlu

Department of Basic Sciences, İstanbul Technical University Faculty of Maritime, İstanbul, Turkey
İstanbul Teknik Üniversitesi Denizcilik Fakültesi, Temel Bilimler Bölümü, İstanbul, Türkiye

Turgay Turan

Department of Recreation, Marmara University Faculty of Sport Sciences, İstanbul, Turkey
Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye

AIMS AND SCOPE

Research in Sports Science (RISS) is an international, scientific, open access periodical published in accordance with independent, unbiased, and double-blinded peer-review principles. The journal is the official online-only publication of İstanbul University-Cerrahpaşa Faculty of Sports Science, and it is published biannually in June and December. The publication languages of the journal are Turkish and English.

Research in Sports Science aims to publish original articles, case reports, reviews, and letters to the editor at the highest scientific value in all fields of physical education and sports science. The journal also publishes book reviews, and biographies within the scope of the journal.

The scope of the journal includes, but not limited to movement and training sciences, physical education and sport teaching sciences, recreation, health sciences in sport, management sciences in sports, and psycho-social sciences in sport.

The target audience of the journal includes sport professionals, amateurs and researchers who are interested or working in physical education and sports sciences, and sports medicine physicians.

The editorial and publication processes of the journal are shaped in accordance with the guidelines of the International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE), World Association of Medical Editors (WAME), Council of Science Editors (CSE), Committee on Publication Ethics (COPE), European Association of Science Editors (EASE), and National Information Standards Organization (NISO). The journal is in conformity with the Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing (doaj.org/bestpractice).

All expenses of the journal are covered by the İstanbul University-Cerrahpaşa. Processing and publication are free of charge with the journal. No fees are requested from the authors at any point throughout the evaluation and publication process. All manuscripts must be submitted via the online submission system, which is available at www.iuc-jss.org. The journal guidelines, technical information, and the required forms are available on the journal's web page.

Statements or opinions expressed in the manuscripts published in the journal reflect the views of the author(s) and not the opinions of the İstanbul University-Cerrahpaşa Faculty of Sports Science, editors, editorial board, and/or publisher; the editors, editorial board, and publisher disclaim any responsibility or liability for such materials.

Research in Sports Science is an open access publication, and the journal's publication model is based on Budapest Open Access Initiative (BOAI) declaration. All published content is available online, free of charge at www.iuc-jss.org. Authors retain the copyright of their published work in the Research in Sports Science. The journal's content is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 (CC BY-NC) that allows third parties to share and adapt the material except for commercial purposes provided that proper credit is given to the authors and the original work.

Editor in Chief: Mehmet Öztürk

Address: Department of Training Education, Division of Movement and Training Sciences, İstanbul University-Cerrahpaşa, Faculty of Sport Sciences, 34200 Avcılar, İstanbul, Turkey

Phone: 05324517830

E-mail: iuzozturk@istanbul.edu.tr

Publisher: AVES

Address: Büyükdere Caddesi, 105/9 34394 Mecidiyeköy, Şişli, İstanbul, Turkey

Phone: +90 212 217 17 00

Fax: +90 212 217 22 92

E-mail: info@avesyayincilik.com

Webpage: avesyayincilik.com

AMAÇLAR ve KAPSAM

Research in Sports Science (RISS); bağımsız, tarafsız ve çift-kör hakem değerlendirme ilkelerine bağlı yayın yapan, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Spor Bilimleri Fakültesi'nin açık erişimli bilimsel elektronik yayın organıdır. Dergi Haziran ve Aralık aylarında olmak üzere yılda 2 sayı olarak yayınlanmaktadır. Yayın dili Türkçe ve İngilizce'dir.

Research in Sports Science (RISS), beden eğitimi ve spor bilimlerini ilgilendiren tüm alanlarda yüksek bilimsel kaliteye sahip özgün araştırma, olgu sunumu, derleme ve editöre mektup türündeki makalelerle literatüre katkı sunmayı amaçlamaktadır. Ayrıca dergi kapsamına uygun kitap incelemeleri ve biyografiler de yayınlanmaktadır.

Derginin kapsamı temel olarak; antrenman ve hareket bilimleri, beden eğitimi ve spor öğretimi, rekreasyon, spor sağlık bilimleri, spor yönetimi ile sporda psikolojik ve sosyal alanlarından oluşmaktadır.

Derginin hedef kitlesini beden eğitimi ve spor bilimleri alanlarında araştırma yapan bilim insanları, amatör ve profesyonel olarak çalışanlar ve bu alana ilgi duyan tüm kişiler oluşturmaktadır.

Derginin editöryel ve yayın süreçleri International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE), World Association of Medical Editors (WAME), Council of Science Editors (CSE), Committee on Publication Ethics (COPE), European Association of Science Editors (EASE) ve National Information Standards Organization (NISO) kılavuzlarına uygun olarak biçimlendirilmiştir. Research in Sports Science (RISS) dergisinin editöryel ve yayın süreçleri, Akademik Yayıncılıkta Şeffaflık ve En İyi Uygulama (doaj.org/bestpractice) ilkelerine uygun olarak yürütülmektedir.

Derginin tüm masrafları İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa tarafından karşılanmaktadır. Makale değerlendirme ve yayın işlemleri için yazarlardan ücret talep edilmemektedir. Tüm makaleler www.iuc-jss.org sayfasındaki online makale değerlendirme sistemi kullanılarak dergiye gönderilmelidir. Derginin yazım kurallarına, gerekli formlara ve dergiyile ilgili diğer bilgilere web sayfasından erişilebilir.

Dergide yayınlanan makalelerde ifade edilen bilgi, fikir ve görüşler İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Spor Bilimleri Fakültesi, Baş Editör, Editörler, Yayın Kurulu ve Yayıncı'nın değil, yazar(lar)ın bilgi ve görüşlerini yansıtır. Baş Editör, Editörler, Yayın Kurulu ve Yayıncı, bu gibi yazarlara ait bilgi ve görüşler için hiçbir sorumluluk ya da yükümlülük kabul etmemektedir.

Research in Sports Science, yayınlanma modeli Budapeşte Açık Erişim Girişimi (BOAI) bildirgesine dayanan açık erişimli bilimsel bir dergidir. Derginin arşivine www.iuc-jss.org adresinden ücretsiz olarak erişilebilir. Research in Sports Science'nin içeriği, Creative Commons Alıntı-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile yayınlanmaktadır.

Baş Editör: Mehmet Öztürk

Adres: İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Hareket ve Antrenman Bilimleri Anabilim Dalı, 34200 Avcılar, İstanbul

Tel: 05324517830

E-posta: iuzozturk@istanbul.edu.tr

Yayıncı: AVES

Adres: Büyükdere Caddesi, 105/9 34394 Mecidiyeköy, Şişli, İstanbul, Türkiye

Tel: +90 212 217 17 00

Faks: +90 212 217 22 92

E-posta: info@avesyayincilik.com

Web sayfası: avesyayincilik.com

INFORMATION TO AUTHORS

Research in Sports Science (RISS) is an international, scientific, open access periodical published in accordance with independent, unbiased, and double-blinded peer-review principles. The journal is the official on-line-only publication of İstanbul University-Cerrahpaşa Faculty of Sports Science, and it is published biannually in June and December. The publication languages of the journal are Turkish and English.

Research in Sports Science aims to publish original articles, case reports, reviews, and letters to the editor at the highest scientific value in all fields of physical education and sports science. The journal also publishes book reviews and biographies within the scope of the journal.

The scope of the journal includes, but not limited to movement and training sciences, physical education and sport teaching sciences, recreation, health sciences in sport, management sciences in sports, and psycho-social sciences in sport.

The target audience of the journal includes sport professionals, amateurs, and researchers who are interested or working in physical education and sports sciences, and sports medicine physicians.

EDITORIAL AND PUBLICATION PROCESS

The editorial and publication processes of the journal are shaped in accordance with the guidelines of the International Council of Medical Journal Editors (ICMJE), the World Association of Medical Editors (WAME), the Council of Science Editors (CSE), the Committee on Publication Ethics (COPE), the European Association of Science Editors (EASE), and National Information Standards Organization (NISO). The journal conforms to the Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing (doaj.org/bestpractice).

Originality, high scientific quality, and citation potential are the most important criteria for a manuscript to be accepted for publication. Manuscripts submitted for evaluation should not have been previously presented or already published in an electronic or printed medium. The journal should be informed of manuscripts that have been submitted to another journal for evaluation and rejected for publication. The submission of previous reviewer reports will expedite the evaluation process. Manuscripts that have been presented in a meeting should be submitted with detailed information on the organization, including the name, date, and location of the organization.

PEER REVIEW PROCESS

Manuscripts submitted to Research in Sports Science will go through a double-blind peer-review process. Each submission will be reviewed by at least two external, independent peer reviewers who are experts in their fields in order to ensure an unbiased evaluation process. The editorial

board will invite an external and independent editor to manage the evaluation processes of manuscripts submitted by editors or by the editorial board members of the journal. The Editor in Chief is the final authority in the decision-making process for all submissions.

ETHICAL PROCEDURES

The authors are expected to submit researches that comply with the general ethical principles which include; scientific integrity, objectivity, collegiality, data integrity, institutional integrity and social responsibility.

An approval of research protocols by the Ethics Committee in accordance with international agreements (World Medical Association Declaration of Helsinki "Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects," amended in October 2013, www.wma.net) is required for experimental, clinical, and drug studies and for some case reports. If required, ethics committee reports or an equivalent official document will be requested from the authors. For manuscripts concerning experimental research on humans, a statement should be included that shows that written informed consent of patients and volunteers was obtained following a detailed explanation of the procedures that they may undergo. For studies carried out on animals, the measures taken to prevent pain and suffering of the animals should be stated clearly. Information on patient consent, the name of the ethics committee, and the ethics committee approval number should also be stated in the Materials and Methods section of the manuscript. It is the authors' responsibility to protect the patients' anonymity carefully.

For photographs that may reveal the identity of the patients, signed releases of the patient or their legal representative should be enclosed, and the publication approval must be provided in the Materials and Methods section.

Erratum

The Editorial Board reviews correction requests from the authors, and the correction may be implemented upon Editorial Board decision. When a correction implemented in an article, an Erratum is published in the following issue to inform the readers about the change. The corrected article will be updated on the journal's website and the records of the index records.

PLAGIARISM

Research in Sports Science is extremely sensitive about plagiarism. All submissions are screened by a similarity detection software (iThenticate by CrossCheck) at any point during the peer-review and/or production process. Even if you are the author of the phrases or sentences, the text should not have unacceptable similarity with the previously published data.

When you are discussing others' (or your own) previous work, please make sure that you cite the material correctly in every instance.

In the event of alleged or suspected research misconduct, e.g., plagiarism, citation manipulation, and data falsification/fabrication, the Editorial Board will follow and act following COPE guidelines.

AUTHORSHIP

Each person listed as an author should fulfill the authorship criteria recommended by the International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE - www.icmje.org). The ICMJE recommends that authorship is based on the following four criteria:

1. Substantial contributions to the conception or design of the work; or the acquisition, analysis, or interpretation of data for the work; AND
2. Drafting the work or revising it critically for important intellectual content; AND
3. Final approval of the version to be published; AND
4. Agreement to be accountable for all aspects of the work in ensuring that questions related to the accuracy or integrity of any part of the work are appropriately investigated and resolved.

In addition to being accountable for the parts of the work he/she has done, an author should be able to identify which co-authors are responsible for specific other parts of the work. Also, authors should have confidence in the integrity of the contributions of their co-authors.

All those designated as authors should meet all four criteria for authorship, and all who meet the four criteria should be identified as authors. Those who do not meet all four criteria should be acknowledged in the title page of the manuscript.

Research in Sports Science requires corresponding authors to submit a signed and scanned version of the Copyright Agreement and Acknowledgement of Authorship form (available for download www.iuc-jss.org) during the initial submission process to act appropriately on authorship rights and to prevent ghost or honorary authorship. If the editorial board suspects a case of "gift authorship," the submission will be rejected without further review. As part of the submission of the manuscript, the corresponding author should also send a short statement declaring that he/she accepts to undertake all the responsibility for authorship during the submission and review stages of the manuscript.

DECLARATION OF INTEREST

Research in Sports Science requires and encourages the authors and the individuals involved in the evaluation process of submitted manuscripts to disclose any existing or potential conflicts of interests, including financial, consultant, and institutional, that might lead to potential bias or a conflict of interest. Any financial grants or other support received for a submitted study from individuals or institutions should be disclosed to the Editorial Board. To disclose a potential conflict of interest, the ICMJE Potential Conflict of Interest Disclosure Form should be filled in and sub-

mitted by all contributing authors. The journal's Editorial Board resolves cases of a potential conflict of interest of the editors, authors, or reviewers within the scope of COPE and ICMJE guidelines.

The Editorial Board of the journal handles all appeal and complaint cases within the scope of COPE guidelines. In such cases, authors should get in direct contact with the editorial office regarding their appeals and complaints. When needed, an ombudsperson may be assigned to resolve claims that cannot be resolved internally. The Editor in Chief is the final authority in the decision-making process for all appeals and complaints.

COPYRIGHT AND LICENSE

Research in Sports Science requires each submission to be accompanied by a Copyright Agreement and Acknowledgement of Authorship form (available for download www.iuc-jss.org). By signing this form, authors retain the copyright of their work and agree that the article, if accepted for publication by the Research in Sports Science will be licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 (CC BY-NC) International License.

When using previously published content, including figures, tables, or any other material in both print and electronic formats, authors must obtain permission from the copyright holder. Legal, financial and criminal liabilities in this regard belong to the author(s).

DISCLAIMER

Statements or opinions expressed in the manuscripts published in Research in Sports Science reflect the views of the author(s) and not the opinions of the editors, the editorial board, or the publisher; the editors, the editorial board, and the publisher disclaim any responsibility or liability for such materials. The final responsibility regarding the published content rests with the authors.

MANUSCRIPT PREPARATION

The manuscripts should be prepared in accordance with ICMJE-Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals (updated in December 2018 - <http://www.icmje.org/icmje-recommendations.pdf>). Authors are required to prepare manuscripts in accordance with the CONSORT guidelines for randomized research studies, STROBE guidelines for observational original research studies, STARD guidelines for studies on diagnostic accuracy, PRISMA guidelines for systematic reviews and meta-analysis, and TREND guidelines for non-randomized public behavior.

Manuscripts can only be submitted through the journal's online manuscript submission and evaluation system, available at www.iuc-jss.org. Manuscripts submitted via any other medium and submissions by any one other than one of the authors will not be evaluated.

Manuscripts submitted to the journal will first go through a technical evaluation process where the editorial office staff will ensure that the manuscript has been prepared and submitted in accordance with the journal's guidelines. Submissions that do not conform to the journal's guidelines will be returned to the submitting author with technical correction requests.

Authors are required to submit the following:

- Copyright Agreement and Acknowledgement of Authorship Form, and
- ICMJE Potential Conflict of Interest Disclosure Form (should be filled in by all contributing authors) during the initial submission. These forms are available for download at www.iuc-jss.org.

Preparation of the Manuscript

Title page: A separate title page should be submitted with all submissions and this page should include:

- The full title of the manuscript as well as a short title (running head) of no more than 50 characters,
- Name(s), affiliations, highest academic degree(s), and ORCID IDs of the author(s),
- Grant information and detailed information on the other sources of support,
- Name, address, telephone (including the mobile phone number), and email address of the corresponding author,
- Acknowledgment of the individuals who contributed to the preparation of the manuscript but who do not fulfill the authorship criteria.

Abstract: A Turkish and English abstract should be submitted with all submissions except for Letters to the Editor. The abstract of Original Articles should be structured with subheadings (Aim, Material and Methods, Results and Conclusion). Please check Table 1 below for word count specifications.

Keywords: Each submission must be accompanied by a minimum of three to a maximum of five keywords for subject indexing at the end of the abstract. The keywords should be listed in full without abbreviations. The keywords should be selected from the National Library of Medicine, Medical Subject Headings database (<https://www.nlm.nih.gov/mesh/MBrowser.html>).

Manuscript Types

Original Articles: This is the most important type of article since it provides new information based on original research. Acceptance of original papers will be based upon the originality and importance of the investigation. The main text of original articles should be structured with In-

roduction, Material and Methods, Results, Discussion, and Conclusion subheadings. Please check Table 1 for the limitations for Original Articles.

Statistical analysis to support conclusions is usually necessary. Statistical analyses must be conducted in accordance with international statistical reporting standards (Altman DG, Gore SM, Gardner MJ, Pocock SJ. Statistical guidelines for contributors to medical journals. *Br Med J* 1983; 7; 1489-93). Information on statistical analyses should be provided with a separate subheading under the Materials and Methods section and the statistical software that was used during the process must be specified.

Units should be prepared in accordance with the International System of Units (SI).

Editorial Comments: Invited brief editorial comments on selected articles are published in *The Cyprus Journal of Medical Sciences*. Editorials should not be longer than 1000 words excluding references. Editorial comments aim to provide a brief critical commentary by reviewers with expertise or with high reputation in the topic of the research article published in the journal. Authors are selected and invited by the journal to provide such comments. Abstract, Keywords, and Tables, Figures, Images, and other media are not included.

Review Articles: Reviews prepared by authors who have extensive knowledge on a particular field and whose scientific background has been translated into a high volume of publications with a high citation potential are welcomed. These authors may even be invited by the journal. Reviews should describe, discuss, and evaluate the current level of knowledge of a topic in clinical practice and should guide future studies. The subheadings of the review articles should be structured by the authors. However, each review article should include an "Introduction" and a "Conclusion" section. Please check Table 1 for the limitations for Review Articles.

Case Reports: There is limited space for case reports in the journal and reports on rare cases or conditions that constitute challenges in diagnosis and treatment, those offering new therapies or revealing knowledge not included in the literature, and interesting and educative case reports are accepted for publication. The text should include Introduction, Case Presentation, and Discussion with an unstructured abstract. Please check Table 1 for the limitations for Case Reports.

Letters to the Editor: This type of manuscript discusses important parts, overlooked aspects, or lacking parts of a previously published article. Articles on subjects within the scope of the journal that might attract the readers' attention, particularly educative cases, may also be submitted in the form of a "Letter to the Editor." Readers can also present their comments on the published manuscripts in the form of a "Letter to the Editor." Abstract, Keywords, and Tables, Figures, Images, and other media should

not be included. The text should be unstructured. The manuscript that is being commented on must be properly cited within this manuscript.

Book Reviews: Reviews on the contemporary and noteworthy book within the journal's scope can be published after it is reviewed by an external expert on the respective topic.

Biographies: The life stories of well-known people in physical education and sports fields can be published in the journal. This kind of manuscripts should be prepared in the chronological order, and based on facts, documents, and testimonies emphasizing the significance of the person in question. Biographies should be structured as follows.

- **Introduction:** This section should contain the basic information the person, including birthplace, family tree, and the environment he/she lived in.
- **Development:** This section should contain the childhood and the school years of the person. Also, his/her friendship relations, school achievements, and his/her personality traits should be mentioned.
- **Conclusion:** The conclusion section should contain the work and private life of the person. Marriage, career, career achievements, and social status are the primary topics that should be elaborated in the last section of the biography.

Tables

Tables should be included in the main document, presented after the reference list, and they should be numbered consecutively in the order they are referred to within the main text. A descriptive title must be placed above the tables. Abbreviations used in the tables should be defined below the tables by footnotes (even if they are defined within the main text). Tables should be created using the "insert table" command of the word processing software and they should be arranged clearly to provide easy reading. Data presented in the tables should not be a repetition of the data presented within the main text but should be supporting the main text.

Figures and Figure Legends

Figures, graphics, and photographs should be submitted as separate files (in TIFF or JPEG format) through the submission system. The files should not be embedded in a Word document or the main document. When there are figure subunits, the subunits should not be merged to form a single image. Each subunit should be submitted separately through the submission system. Images should not be labeled (a, b, c, etc.) to indicate figure subunits. Thick and thin arrows, arrowheads, stars, asterisks, and similar marks can be used on the images to support figure legends. Like the rest of the submission, the figures too should be blind. Any information within the images that may indicate an individual or institution should be blinded. The minimum resolution of each submitted figure should be 300 DPI. To prevent delays in the evaluation process, all submitted figures should be clear in resolution and large in size (minimum dimensions: 100 × 100 mm). Figure legends should be listed at the end of the main document.

All acronyms and abbreviations used in the manuscript should be defined at first use, both in the abstract and in the main text. The abbreviation should be provided in parentheses following the definition.

When a drug, product, hardware, or software program is mentioned within the main text, product information, including the name of the product, the producer of the product, and city and the country of the company (including the state if in USA), should be provided in parentheses in the following format: "Discovery St PET/CT scanner (General Electric, Milwaukee, WI, USA)"

All references, tables, and figures should be referred to within the main text, and they should be numbered consecutively in the order they are referred to within the main text.

Limitations, drawbacks, and the shortcomings of original articles should be mentioned in the Discussion section before the conclusion paragraph.

Type of manuscript	Word limit	Abstract word limit	Reference limit	Table limit	Figure limit
Original Article	4000	250 (Structured)	35	6	5 or total of 10 images
Review Article	5000	250	50	6	10 or total of 15 images
Case Report	1200	200	15	No tables	4 or total of 8 images
Letter to the Editor	400	No abstract	5	No tables	No media
Book Review	1000	No abstract	20	5	2
Biography	2000	No abstract	20	4	4

References

While citing publications, preference should be given to the latest, most up-to-date publications. Both in-text citations and the references must be prepared according to American Psychological Association (APA) 6th edition style. In the main text of the manuscript, references should be cited by author's name and the publication year in parenthesis. In the case of direct citations in the main text, only publication year should be stated in parenthesis after the name of the author. Please see below the examples:

For single authored reference: (Demirci, 1991)

For double authored reference: (Pek ve Demirci, 2007)

Reference with multiple authors: (Torun et al., 2012)

For direct citation in a sentence: ... In a similar research, Tuzcuoğlu et al. (2001) found

Reference List

The references must be listed alphabetically according to the last name of the author. The author names and the publication year should be written in bold. Journal titles should not be abbreviated. If an ahead-of-print publication is cited, the DOI number should be provided. Authors are responsible for the accuracy of references.

The reference styles for different types of publications are presented in the following examples:

Journal article:

Antunes, B. M. M., Cayres, S. U., Lira, F. S., Fernandes, R. A. (2016). Arterial thickness and Immunometabolism: the mediating role of chronic exercise. *Current Cardiology Reviews* 12, 47-51.

Book Section:

Porter, R.J., Meldrum, B.S. (1995). Antiepileptic drugs. In: Katzung BG, editor. *Basic and clinical pharmacology*. 6th ed. Norwalk, CN: Appleton and Lange; 1995. p. 361-80.

Book with a single author:

Getzen, T.E. (1997). *Health economics: fundamentals of funds*. New York: John Wiley & Sons.

Editor(s) as authors:

Norman I.J., Redfern S.J. (Eds). (1997). *Mental health care for elderly people*. New York: Churchill Livingstone.

Conference proceedings:

Jodel, F., Russell, F, Tepper, K., Todd, P. & Zahora, T. (2009, September). Joined at the hip: Partnerships between librarians and learning skills

advisers. Poster session presented at the International Congress of Medical Librarianship, Brisbane.

Thesis:

Kaplan, S.I. (1995). *Post-hospital home health care: the elderly access and utilization* (dissertation). St. Louis (MO): Washington Univ. 1995.

Early view articles:

Von Ledebur, S.C. (2007). *Optimizing knowledge transfer by new employees in companies*. *Knowledge Management Research & Practice*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1057/palgrave.kmrp.8500141>

Manuscripts published in electrical format:

Li, S., & Seale, C. (2007). *Learning to do qualitative data analysis: An observational study of doctoral work*. *Qualitative Health & Research*, 17, 1442-1452. <https://doi.org/10.1177/1049732307306924>

REVISIONS

When submitting a revised version of a paper, the author must submit a detailed "Response to the reviewers" that states point by point how each issue raised by the reviewers has been covered and where it can be found (each reviewer's comment, followed by the author's reply and line numbers where the changes have been made) as well as an annotated copy of the main document. Revised manuscripts must be submitted within 30 days from the date of the decision letter. If the revised version of the manuscript is not submitted within the allocated time, the revision option may be canceled. If the submitting author(s) believe that additional time is required, they should request this extension before the initial 30-day period is over.

Accepted manuscripts are copy-edited for grammar, punctuation, and format. Once the publication process of a manuscript is completed, it is published online on the journal's webpage as an ahead-of-print publication before it is included in its scheduled issue. A PDF proof of the accepted manuscript is sent to the corresponding author and their publication approval is requested within 2 days of their receipt of the proof.

Editor in Chief: Mehmet Öztürk

Address: Department of Training Education, Division of Movement and Training Sciences, İstanbul University-Cerrahpaşa, Faculty of Sport Sciences, 34200 Avcılar, İstanbul, Turkey

Phone: 05324517830

E-mail: iuzozturk@istanbul.edu.tr

Publisher: AVES

Address: Büyükdere Caddesi, 105/9 34394 Mecidiyeköy, Şişli, İstanbul, Türkiye

Phone: +90 212 217 17 00

Fax: +90 212 217 22 92

E-mail: info@avesyayincilik.com

Webpage: avesyayincilik.com

YAZARLARA BİLGİ

Research in Sports Science (RISS); bağımsız, tarafsız ve çift-kör hakem değerlendirme ilkelerine bağlı yayın yapan, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Spor Bilimleri Fakültesi'nin açık erişimli bilimsel elektronik yayın organıdır. Dergi Haziran ve Aralık aylarında olmak üzere yılda 2 sayı olarak yayınlanmaktadır. Yayın dili Türkçe ve İngilizce'dir.

Research in Sports Science (RISS), beden eğitimi ve spor bilimlerini ilgilendiren tüm alanlarda yüksek bilimsel kaliteye sahip özgün araştırma, olgu sunumu, derleme ve editöre mektup türündeki makalelerle literatüre katkı sunmayı amaçlamaktadır. Ayrıca dergi kapsamına uygun kitap incelemeleri ve biyografiler de yayınlanmaktadır.

Derginin kapsamı temel olarak; antrenman ve hareket bilimleri, beden eğitimi ve spor öğretimi, rekreasyon, spor sağlık bilimleri, spor yönetimi ile sporda psikolojik ve sosyal alanlarından oluşmaktadır.

Derginin hedef kitlesini beden eğitimi ve spor bilimleri alanlarında araştırma yapan bilim insanları, amatör ve profesyonel olarak çalışanlar ve bu alana ilgi duyan tüm kişiler oluşturmaktadır.

DEĞERLENDİRME VE YAYIN SÜRECİ

Derginin editöryel ve yayın süreçleri International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE), World Association of Medical Editors (WAME), Council of Science Editors (CSE), Committee on Publication Ethics (COPE), European Association of Science Editors (EASE) ve National Information Standards Organization (NISO) kılavuzlarına uygun olarak biçimlendirilmiştir. Research in Sports Science (RISS) dergisinin editöryel ve yayın süreçleri, Akademik Yayıncılıkta Şeffaflık ve En İyi Uygulama (doaj.org/bestpractice) ilkelerine uygun olarak yürütülmektedir.

Özgünlük, yüksek bilimsel kalite ve atıf potansiyeli bir makalenin yayına kabulü için en önemli kriterlerdir. Gönderilen yazıların daha önce başka bir elektronik ya da basılı dergide, kitapta veya farklı bir mecrada sunulmamış ya da yayınlanmamış olması gerekir. Daha önce başka bir dergiye gönderilen ancak yayına kabul edilmeyen yazılar hakkında dergi önceden bilgilendirilmelidir. Bu bilgiler makalenin değerlendirme süresinin hızlanmasını sağlayacaktır. Daha önce toplantılarda sunulmuş olan çalışmalar için, sunum yapılan organizasyonun tam adı, tarihi, şehri, ülkesi ve yayın izni belirtilmelidir.

Research in Sports Science'a gönderilen tüm makaleler çift-kör hakem değerlendirme sürecinden geçmektedir. Tarafsız değerlendirme sürecini sağlamak için her makale alanlarında uzman en az iki dış-bağımsız hakem tarafından değerlendirilir. Dergi Yayın Kurulu üyeleri tarafından gönderi-

lecek makalelerin değerlendirme süreçleri, davet edilecek dış bağımsız editörler tarafından yönetilecektir. Bütün makalelerin karar verme süreçlerinde nihai karar yetkisi Baş Editördedir.

ETİK İLKELER

Dergiye makale gönderen tüm yazarların hazırladıkları çalışmalarda evrensel etik ilkelere uymaları beklenmektedir. Bu ilkeler; bilimsel yöntemde doğruluk, veri ve analiz doğruluğu, kurumsal dürüstlük, tarafsızlık ve sosyal sorumluluk çerçevesinde şekillenmelidir.

Spor hekimliği alanında yürütülen klinik ve deneysel çalışmalar, ilaç araştırmaları ve bazı olgu sunumları için, World Medical Association Declaration of Helsinki "Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects", (amended in October 2013, www.wma.net) çerçevesinde hazırlanmış Etik Komisyon raporu gerekmektedir. Gerekli görülmesi halinde Etik Komisyon raporu veya eşdeğeri olan resmi bir yazı yazarlardan talep edilebilir. İnsanlar üzerinde yapılmış deneysel çalışmaların sonuçlarını bildiren yazılarda, çalışmanın yapıldığı kişilere uygulanan prosedürlerin niteliği tümüyle açıklandıktan sonra, onaylarının alındığına ilişkin bir açıklamaya metin içinde yer verilmelidir. Hasta onamları, Etik Kurul raporunun alındığı kurumun adı, onay belgesinin numarası ve tarihi ana metin dosyasında yer alan Yöntemler başlığı altında yazılmalıdır. Hastaların kimliklerinin gizliliğini korumak yazarların sorumluluğundadır. Hastaların kimliğini açığa çıkarabilecek fotoğraflar için hastadan ya da yasal temsilcilerinden alınan imzalı izinlerin de gönderilmesi gereklidir.

ERRATUM

Yazarlar tarafından iletilen düzeltme talepleri Yayın Kurulu tarafından incelenmekte ve düzeltmeler Yayın Kurulu kararına istinaden uygulanmaktadır. Yayınlanan metinde düzeltme yapılması durumunda, düzeltmeyi takip eden sayıda Erratum metni yayınlanarak okurlar bilgilendirilmektedir. Düzeltilen makale dergi web sayfasında, derginin tarandığında dizinlerde de güncellenmektedir.

İNTİHAL

Research in Sports Science, intihal konusunda son derece hassastır. Dergiye gönderilen makaleler, hakem değerlendirme sürecinde ya da yayına hazırlık aşamasında herhangi bir noktada benzerlik tespiti için yazım taraması (CrossCheck tarafından iThenticate) yapılmaktadır. Cümleler ve ifadeler yazara ait olsa dahi, yazılan metnin daha önce yayınlanan verilerle kabul edilemez bir benzerliği olmamalıdır.

Başkalarının önceki çalışmalarını (veya kendi çalışmalarınızı) tartışırken, kullanılan materyalin her durumda doğru bir şekilde alıntılındığından emin olunmalıdır.

Yayın Kurulu, dergimize gönderilen çalışmalar hakkındaki intihal, atıf manipülasyonu ve veri sahteciliği iddia ve şüpheleri karşısında COPE kurallarına uygun olarak hareket edecektir.

YAZARLIK

Yazar olarak listelenen herkesin ICMJE (www.icmje.org) tarafından önerilen yazarlık kriterlerini karşılaması gerekmektedir. ICMJE, yazarların aşağıdaki 4 kriteri karşılamasını önermektedir:

1. Çalışmanın konseptine/tasarımına; ya da çalışma için verilerin toplanmasına, analiz edilmesine ve yorumlanmasına önemli katkı sağlamış olmak; VE
2. Yazı taslağını hazırlamış ya da önemli fikrinsel içeriğin eleştirel incelemelerini yapmış olmak; VE
3. Yazının yayından önceki son halini gözden geçirmiş ve onaylamış olmak; VE
4. Çalışmanın herhangi bir bölümünün geçerliliği ve doğruluğuna ilişkin soruların uygun şekilde soruşturulduğunun ve çözümlendiğinin garantisini vermek amacıyla çalışmanın her yönünden sorumlu olmayı kabul etmek.

Bir yazar, çalışmada katkı sağladığı kısımların sorumluluğunu almasına ek olarak, diğer yazarların çalışmanın hangi kısımlarından sorumlu olduğunu da teşhis edebilmelidir. Ayrıca, yazarlar birbirlerinin katkılarının bütünlüğüne güven duymalıdır.

Yazar olarak belirtilen her kişi yazarlığın dört kriterini karşılamalıdır ve bu dört kriteri karşılayan her kişi yazar olarak tanımlanmalıdır. Dört kriterin hepsini karşılamayan kişilere makalenin başlık sayfasında teşekkür edilmez.

Yazarlık haklarına uygun hareket etmek ve hayalet ya da lütfü yazarlığın önlenmesini sağlamak amacıyla sorumlu yazarlar makale yükleme sürecinde www.iuc-jss.org adresinden erişilebilen Yazar Katkı Formu'nu imzalamalı ve taranmış versiyonunu yazıyla birlikte göndermelidir. Yayın Kurulu'nun gönderilen bir makalede "lütfü yazarlık" olduğundan şüphelenmesi durumunda, söz konusu makale değerlendirme yapılmaksızın reddedilecektir. Makale gönderimi kapsamında; sorumlu yazar makale gönderim ve değerlendirme süreçleri boyunca yazarlık ile ilgili tüm sorumluluğu kabul ettiğini bildiren kısa bir ön yazı göndermelidir.

Research in Sports Science; gönderilen makalelerin değerlendirme sürecine dahil olan yazarların ve bireylerin, potansiyel çıkar çatışmasına ya da önyargıya yol açabilecek finansal, kurumsal ve diğer ilişkiler dahil mevcut ya da potansiyel çıkar çatışmalarını beyan etmelerini talep ve teşvik eder.

Çıkar Çatışması

Bir çalışma için bir birey ya da kurumdan alınan her türlü finansal destek ya da diğer destekler Yayın Kurulu'na beyan edilmeli ve potansiyel çıkar çatışmalarını beyan etmek amacıyla, ICMJE Potansiyel Çıkar Çatışmaları

Formu katkı sağlayan tüm yazarlar tarafından ayrı ayrı doldurulmalıdır. Editörler, yazarlar ve hakemler ile ilgili potansiyel çıkar çatışması vakaları derginin Yayın Kurulu tarafından COPE ve ICMJE rehberleri kapsamında çözümlenmektedir.

Derginin Yayın Kurulu, itiraz ve şikayet vakalarını, COPE rehberleri kapsamında işleme almaktadır. Yazarlar, itiraz ve şikayetleri için doğrudan Editöryel Ofis ile temasa geçebilirler. İhtiyaç duyulduğunda Yayın Kurulu'nun kendi içinde çözemediği konular için tarafsız bir temsilci atanmaktadır. İtiraz ve şikayetler için karar verme süreçlerinde nihai kararı Baş Editör verecektir.

Telif ve Lisanslama Modeli

Research in Sports Science, ilk gönderim sırasında www.iuc-jss.org adresinden indirilebilen Telif Sözleşmesi ve Yazar Katkı formunun imzalanarak makale ile birlikte derginin çevrimiçi değerlendirme sistemine yüklenmesini zorunlu tutar. Yazarlar, Telif Sözleşmesi ve Yazar Katkı formunu imzalayarak, makalenin Research in Sports Science tarafından yayınlanmak üzere kabul edilmesi durumunda telif hakkının kendilerinde kalacağını ve makalenin Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY-NC 4.0) kapsamında lisanslanacağını kabul ederler.

Şekiller, tablolar veya hem basılı hem de elektronik formatlardaki diğer materyaller dahil olmak üzere önceden yayınlanmış içeriği kullanırken, yazarların telif hakkı sahibinden izin almaları gerekir. Bu husustaki hukuki, mali ve cezai sorumluluk yazarlara aittir.

Sorumluluk Reddi

Dergide yayınlanan makalelerde ifade edilen görüşler ve fikirler İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Spor Bilimleri Fakültesi, Baş Editör, Editörler, Yayın Kurulu ve Yayıncı'nın değil, yazar(lar)ın bakış açılarını yansıtır. Baş Editör, Editörler, Yayın Kurulu ve Yayıncı bu gibi durumlar için hiçbir sorumluluk ya da yükümlülük kabul etmemektedir. Yayınlanan içerik ile ilgili tüm sorumluluk yazarlara aittir.

MAKALE HAZIRLAMA

Makaleler ICMJE-Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing and Publication of Scholarly Work in Medical Journals (updated in December 2018 - <http://www.icmje.org/icmje-recommendations.pdf>) ile uyumlu olarak hazırlanmalıdır. Randomize çalışmalar CONSORT, gözlemsel çalışmalar STROBE, tanısal değerli çalışmalar STARD, sistematik derleme ve meta-analizler PRISMA ve randomize olmayan davranış ve halk sağlığıyla ilgili çalışmalar TREND kılavuzlarına uyumlu olmalıdır.

Makaleler sadece www.iuc-jss.org adresinde yer alan derginin online makale yükleme ve değerlendirme sistemi üzerinden gönderilebilir.

Diğer mecralardan gönderilen makaleler değerlendirilmeye alınmayacaktır.

Gönderilen makalelerin dergi yazım kurallarına uygunluğu ilk olarak Editöryel Ofis tarafından kontrol edilecek, dergi yazım kurallarına uygun hazırlanmamış makaleler teknik düzeltme talepleri ile birlikte yazarlarına geri gönderilecektir.

Yazarların; Telif Sözleşmesi ve Yazar Katkı Formu ile ICMJE Potansiyel Çıkar Çatışmaları Formu'nu (bu form, tüm yazarlar tarafından doldurulmalıdır) ilk gönderim sırasında online makale sistemine yüklemeleri gerekmektedir. Bu formlara www.iuc-jss.org adresinden erişilebilmektedir.

Başlık sayfası: Gönderilen tüm makalelerle birlikte ayrı bir başlık sayfası da gönderilmelidir. Bu sayfa;

- Makalenin başlığını ve 50 karakteri geçmeyen kısa başlığını,
- Yazarların isimlerini, kurumlarını ve eğitim derecelerini,
- Finansal destek bilgisi ve diğer destek kaynakları hakkında detaylı bilgiyi,
- Sorumlu yazarın ismi, adresi, telefonu (cep telefonu dahil) ve e-posta adresini,
- Tüm yazarların ORCID numaralarını
- Makale hazırlama sürecine katkıda bulunan ama yazarlık kriterlerini karşılamayan bireylerle ilgili bilgileri içermelidir.

Özet: Editöre Mektup türündeki yazılar dışında kalan tüm makalelerin Türkçe ve İngilizce özetleri olmalıdır. Özgün Araştırma makalelerinin özetleri "Amaç", "Yöntem ve Araçlar", "Bulgular" ve "Sonuç" alt başlıklarını içerecek biçimde hazırlanmalıdır.

Anahtar Sözcükler: Tüm makaleler en az 3 en fazla 6 anahtar kelimeyle birlikte gönderilmeli, anahtar sözcükler özetin hemen altına yazılmalıdır. Kısaltmalar anahtar sözcük olarak kullanılmamalıdır. Anahtar sözcükler National Library of Medicine (NLM) tarafından hazırlanan Medical Subject Headings (MeSH) veritabanından seçilmelidir.

Makale Türleri

Özgün Araştırma: Ana metin "Giriş", "Yöntem ve Araçlar", "Bulgular", "Tartışma" ve "Sonuç" alt başlıklarını içermelidir. Özgün Araştırmalarla ilgili kısıtlamalar için lütfen Tablo 1'i inceleyiniz.

Sonucu desteklemek için istatistiksel analiz genellikle gereklidir. İstatistiksel analiz, tıbbi dergilerdeki istatistik verilerini bildirme kurallarına göre yapılmalıdır (Altman DG, Gore SM, Gardner MJ, Pocock SJ. Statistical guidelines for contributors to medical journals. Br Med J 1983;

7; 1489-93). İstatistiksel analiz ile ilgili bilgi, Gereç ve Yöntem bölümünde ayrı bir alt başlık olarak yazılmalı ve kullanılan yazılım kesinlikle tanımlanmalıdır.

Birimler, uluslararası birim sistemi olan International System of Units (SI)'ya uygun olarak hazırlanmalıdır.

Editöryel Yorum: Dergide yayınlanan bir araştırmanın, o konunun uzmanı olan veya üst düzeyde değerlendirme yapabilecek bir hakem tarafından kısaca yorumlanma amacını taşımaktadır. Yazarları, dergi tarafından seçilip davet edilir. Özet, anahtar sözcük, tablo, şekil, resim ve diğer görseller kullanılmaz.

Derleme: Yazının konusunda birikimi olan ve bu birikimleri uluslararası literatüre yayın ve atıf sayısı olarak yansıtmış uzmanlar tarafından hazırlanmış yazılar değerlendirmeye alınır. Yazarları dergi tarafından da davet edilebilir. Bir bilgi ya da konunun klinikte kullanılması için vardığı son düzeyi anlatan, tartışan, değerlendiren ve gelecekte yapılacak olan çalışmalarla yön veren bir formatta hazırlanmalıdır. Ana metin "Giriş" bölümüyle başlamalı ve "Sonuç" bölümüyle bitmelidir. Metnin geri kalan başlıkları çalışmanın içeriğine göre yazarlar tarafından belirlenebilir. *Derleme türündeki yazılarla ilgili kısıtlamalar için lütfen Tablo 1'i inceleyiniz.*

Olgu Sunumu: Olgu sunumlarına dergide sınırlı sayıda yer ayrılmakta ve sadece ender görülen, tanı ve özel olgularla ilgili yeni bir yöntem öneren, kitaplarda yer verilmeyen bilgileri yansıtan, ilgi çekici ve öğretici özelliği olan konular yayına kabul edilmektedir. Ana metin; "Giriş", "Olgu Sunumu" ve "Tartışma" alt başlıklarını içermelidir. *Olgu Sunumlarıyla ilgili kısıtlamalar için lütfen Tablo 1'i inceleyiniz.*

Editöre Mektup: Dergide daha önce yayınlanan bir yazının önemini, gözden kaçan bir ayrıntısını ya da eksik kısımlarını içeren yazılar bu bölümde değerlendirilir. Ayrıca derginin kapsamına giren alanlarda okurların ilgisini çekebilecek konular ve özellikle eğitici olgular hakkında da Editöre Mektup formatında yazılar yayınlanabilir. Okuyucular da yayınlanan yazılar hakkında yorum içeren Editöre Mektup formatında yazılarını sunabilirler. Özet, anahtar sözcük, tablo, şekil, resim ve diğer görseller kullanılmaz. Ana metin alt başlıksız olmalıdır. Hakkında mektup yazılan yayına ait cilt, yıl, sayı, sayfa numaraları, yazı başlığı ve yazarların adları açık bir şekilde belirtilmeli, kaynak listesinde yazılmalı ve metin içinde atıfta bulunulmalıdır.

Kitap İncelemesi: Beden eğitimi ve spor alanında yayınlanan güncel ve önemli sayılan kitaplar için yapılan değerlendirmeler, Yayın Kurulu tarafından belirlenen ve konunun uzmanı sayılacak dış hakem değerlendirmesi sonrasında yayınlanabilir.

Biyografi: Beden eğitimi ve spor alanında tanınmış kişilerin hayat hikayelerini gerçeklere dayalı, kronolojik bir sıraya göre, belge ve tanıklara dayalı, kişinin önemini ve farklılıklarını içeren yazılar, editoryal süreçten geçirilerek yayınlanabilir. Biyografi yazıları aşağıda belirtildiği şekilde yapılandırılmalıdır:

- **Giriş bölümü:** Biyografinin ilk bölümü olan giriş bölümünde, biyografisi yazılan kişinin doğumundan doğduğu yere kadar temel bilgilere yer verilir. İlgili kişinin ailesi, soy ağacı ve çevresi hakkındaki bilgilere değinilmelidir.
- **Gelişme bölümü:** İlgili bireyin çocukluk yıllarından eğitim ve öğretim yıllarına kadar olan bilgilere gelişme bölümünde yer verilir. Gelişme bölümünce ayrıca, özel hayattaki arkadaşlıklardan, okul yıllarındaki başarılarından ve zamanla oturmaya başlan kişilikten söz edilmelidir.
- **Sonuç bölümü:** Biyografinin son kısmı olan sonuç bölümü, kişinin iş yaşamı ve özel hayatını içerir. Evlilik, kariyer vb. konular, iş yerindeki başarılarına ve kişinin toplumdaki sosyal konumundan bu bölümde bahsedilmelidir.

Tablolar

Tablolar ana dosyaya eklenmeli, kaynak listesi sonrasında sunulmalı, ana metin içerisindeki geçiş sıralarına uygun olarak numaralandırılmazdır. Tabloların üzerinde tanımlayıcı bir başlık yer almalı ve tablo içerisinde geçen kısaltmaların açılımları tablo altına tanımlanmalıdır. Tablolar Microsoft Office Word dosyası içinde "Tablo Ekle" komutu kullanılarak hazırlanmalı ve kolay okunabilir şekilde düzenlenmelidir. Tablolarda sunulan veriler ana metinde sunulan verilerin tekrarı olmamalı; ana metindeki verileri destekleyici nitelikte olmalıdır.

Resim ve Resim Altyazıları

Resimler, grafikler ve fotoğraflar (TIFF ya da JPEG formatında) ayrı dosyalar halinde sisteme yüklenmelidir. Görseller bir Word dosyası doküman

nı ya da ana doküman içerisinde sunulmamalıdır. Alt birimlere ayrılan görseller olduğunda, alt birimler tek bir görsel içerisinde verilmemelidir. Her bir alt birim sisteme ayrı bir dosya olarak yüklenmelidir. Resimler alt birimleri belli etme amacıyla etiketlenmemelidir (a, b, c vb.). Resimlerde altyazıları desteklemek için kalın ve ince oklar, ok başları, yıldızlar, asteriksler ve benzer işaretler kullanılabilir. Makalenin geri kalanında olduğu gibi resimler de kör olmalıdır. Bu sebeple, resimlerde yer alan kişi ve kurum bilgileri de körleştirilmelidir. Görsellerin minimum çözünürlüğü 300DPI olmalıdır. Değerlendirme sürecindeki aksaklıkları önlemek için gönderilen bütün görsellerin çözünürlüğü net ve boyutu büyük (minimum boyutlar 100x100 mm) olmalıdır. Resim altyazıları ana metnin sonunda yer almalıdır.

Makale içerisinde geçen tüm kısaltmalar, ana metin ve özette ayrı ayrı olmak üzere ilk kez kullanıldıkları yerde tanımlanarak kısaltma tanımından parantez içerisinde verilmelidir.

Ana metin içerisinde cihaz, yazılım, ilaç vb. ürünlerden bahsedildiğinde ürünün ismi, üreticisi, üretildiği şehir ve ülke bilgisini içeren ürün bilgisi parantez içinde verilmelidir; "Discovery St PET/CT scanner (General Electric, Milwaukee, WI, USA)".

Tüm kaynaklar, tablolar ve resimlere ana metin içinde uygun olan yerlerde sırayla numara verilerek atıf yapılmalıdır.

Özgün araştırmaların kısıtlamaları, engelleri ve yetersizliklerinden Sonuç paragrafı öncesi "Tartışma" bölümünde bahsedilmelidir.

Kaynaklar

Atıf yapılırken en son ve en güncel yayınlar tercih edilmelidir. Kaynakların doğruluğundan yazarlar sorumludur. Hem metin içi kaynaklar hem kaynakça bölümü Amerikan Psikologlar Birliği tarafından yayınlanan Publication Manual of American Psychological Association (APA) 6. versiyona göre (Microsoft Word uygulamasında, Başvurular, Kaynakları Yönet) hazır-

Makale türü	Sözcük limiti	Özet sözcük limiti	Kaynak limiti	Tablo limiti	Resim limiti
Özgün Araştırma	3500	250 (Alt başlıklı)	30	6	7 ya da toplamda 15 resim
Derleme	5000	250	50	6	10 ya da toplamda 20 resim
Olgu Sunumu	1000	200	15	Tablo yok	10 ya da toplamda 20 resim
Editöre Mektup	500	Uygulanamaz	5	Tablo yok	Resim yok
Kitap İncelemesi	1000	Uygulanamaz	20	5	2
Biyografi	2000	Uygulanamaz	20	4	4

lanmalıdır. Metin içi referanslarda, parantez içerisinde yazar soy ismi ve yayın tarihi olacak şekilde atıf yapılmalıdır.

Örnek

Tek yazarlı kaynak: (Demirci, 1991)

İki yazarlı kaynak: (Pek ve Demirci, 2007)

İkiden fazla yazarlı kaynak: (Torun ve ark., 2012)

Cümle içinde doğrudan kaynak gösterme: ...benzer bir sonuç bulan Tuzcuoğlu ve ark. (2001)

Referans listesi yazarların soy ismine göre alfabetik olarak sıralanmalıdır. Yazar isimleri ve yayın tarihleri bold olarak yazılmalıdır. Dergi isimleri kısaltılmamalıdır. Farklı yayın türleri için kaynak stilleri aşağıdaki örneklerde sunulmuştur:

Dergi makalesi:

Antunes B. M. M., Cayres S. U., Lira F. S., Fernandes R. A. (2016) Arterial thickness and Immunometabolism: the mediating role of chronic exercise. *Current Cardiology Reviews* 12(1), 47-51.

Kitap bölümü:

Porter, R.J., Meldrum, B.S. (1995). Antiepileptic drugs. In: Katzung BG, editor. *Basic and clinical pharmacology*. 6th ed. Norwalk, CN: Appleton and Lange; 1995. p. 361-80.

Tek yazarlı kitap:

Getzen, T.E. (1997). *Health economics: fundamentals of funds*. New York: John Wiley & Sons.

Yazar olarak editör(ler):

Norman I.J., Redfern S.J. (Eds). (1997). *Mental health care for elderly people*. New York: Churchill Livingstone.

Toplantıda sunulan yazı:

Jodel, F., Russell, F., Tepper, K., Todd, P. & Zahora, T. (2009, September). Joined at the hip: Partnerships between librarians and learning skills advisers. Poster session presented at the International Congress of Medical Librarianship, Brisbane.

Tez:

Kaplan, S.I. (1995). *Post-hospital home health care: the elderly access and utilization* (dissertation). St. Louis (MO): Washington Univ. 1995.

Erken Çevrimiçi Yayın:

Von Ledebur, S.C. (2007). *Optimizing knowledge transfer by new employees in companies*. Knowledge Management Research & Practice. Advance online publication. <https://doi.org/10.1057/palgrave.kmrp.8500141>

Elektronik formatta yayınlanan yazı:

Li, S., & Seale, C. (2007). *Learning to do qualitative data analysis: An observational study of doctoral work*. *Qualitative Health & Research*, 17, 1442-1452. <https://doi.org/10.1177/1049732307306924>

REVİZYONLAR

Yazarlar makalelerinin revizyon dosyalarını gönderirken, ana metin üzerinde yaptıkları değişiklikleri işaretlemeli, ek olarak, hakemler tarafından öne sürülen önerilerle ilgili notlarını "Hakemlere Cevap" dosyasında göndermelidir. Hakemlere Cevap dosyasında her hakemin yorumunun ardından yazarın cevabı gelmeli ve değişikliklerin yapıldığı satır numaraları da ayrıca belirtilmelidir. Revize makaleler karar mektubunu takip eden 30 gün içerisinde dergiye gönderilmelidir. Makalenin revize versiyonu belirtilen süre içerisinde yüklenmezse, revizyon seçeneği iptal olabilir. Yazarların revizyon için ek süreye ihtiyaç duymaları durumunda uzatma taleplerini ilk 30 gün sona ermeden dergiye iletmeleri gerekmektedir.

Yayına kabul edilen makaleler dil bilgisi, noktalama ve biçim açısından kontrol edilir. Yayın süreci tamamlanan makaleler, yayın planına dahil edildikleri sayıyla birlikte yayınlanmadan önce erken çevrimiçi formatında dergi web sitesinde yayına alınır. Kabul edilen makalelerin baskıya hazır PDF dosyaları sorumlu yazarlara iletilir ve yayın onaylarının 2 gün içerisinde dergiye iletilmesi istenir.

Baş Editör: Mehmet Öztürk

Adres: İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Hareket ve Antrenman Bilimleri Anabilim Dalı, 34200 Avcılar, İstanbul, TÜRKİYE

Tel: 05324517830

E-posta: iumozturk@istanbul.edu.tr

Yayıncı: AVES

Adres: Büyükdere Caddesi, 105/9 34394 Mecidiyeköy, Şişli, İstanbul, Türkiye

Tel: +90 212 217 17 00

Faks: +90 212 217 22 92

E-posta: info@avesyayincilik.com

Web sayfası: avesyayincilik.com

İçindekiler / Contents

Orijinal Araştırmalar / Original Articles

25

Farklı Eğitim Alt Yapısı Olan Bireylerin Fitness Sektörünü Tercih Nedenleri

The Reasons Why Individuals with Different Educational Backgrounds Are Choosing Fitness Sector as a Job

Hüseyin Sarıçam, İlhan Odabaş, Lale Güler

31

Farkındalık Geliştirme Programının Normal Gelişim Gösteren Akranların Özel Gereksinimli Çocuklara Yönelik Tutumlarına Etkisi

The Effect of Awareness Program on Attitudes of Peers Towards Children with Special Needs

Ahmet Sansi, Kübra Ünal, Sibel Nalbant

35

Hokey Sporuna Yönelmeye Etki Eden Unsurlar ve Beklentilerinin İncelenmesi*

Examining The Elements That Effect Hockey Players Hockey Sport Orientation and Anticipations

Ali Yıldırım, Zeliha Abakay, Fikret Alıncak, Uğur Abakay

40

Pazarlama İletişimi Bağlamında Türkiye Ulusal Futbol Liginin Stratejik Marka Kimliğine Genel Bir Bakış

The Overview of Strategic Brand Identity: Turkey's National Football League in The Context of Marketing Communications

Habib Mehmet Akpınar, Serap Mungan Ay

45

Türk Hava Yolları Avrupa Liginde Mücadele Eden Türk Basketbol Takımlarının Salonları Üzerinde Bir Araştırma

An Investigation on Turkish Basketball Teams Facilities Which Competing in Turkish Airlines Euroleague

Veli Onur Çelik, Yalçın Maraşlı, Yusuf İşgören, Serdar Elmas

Orijinal Araştırma / Original Article

Farklı Eğitim Alt Yapısı Olan Bireylerin Fitness Sektörünü Tercih Nedenleri

İlhan Odabaşı¹ , Hüseyin Sarıçam² , Lale Güler³ ¹Haliç Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Rekreasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye²Haliç Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü, İstanbul, Türkiye³Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye

Cite this article as: Çelik VO, Maraşlı Y, İşgören Y, Elmas S. An Investigation on Turkish Basketball Teams Facilities Which Competing in Turkish Airlines Euroleague. Research in Sports Science 2019; 9(2); 25-30.

Özet

Dünya çapında ve Türkiye'de en hızlı büyüyen sektör olan fitness sektöründe doğal olarak insan kaynağına da çok fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Farklı bilim alanlarından birçok insan için istihdam anlamında bu sektör bir cazibe haline gelmektedir. Bu çalışmanın amacı; fitness antrenörlük eğitimine katılan bireylerin mesleki alt yapılarının tespit edilip fitness sektörüne yönelim nedenlerinin belirlenmesidir. Araştırmanın örneklemini 2017-2018 dönemi Türkiye Vücut Geliştirme Fitness Bilek Güreşi Federasyonunun İstanbul'da açmış olduğu eğitimlere katılan 36 kadın ($X_{yas} = 29.13 \pm 7.21$) ve 123 erkek ($X_{yas} = 24.92 \pm 5.88$) toplam 159 ($X_{yas} = 25.88 \pm 6.43$) gönüllü aday oluşturmaktadır. Çalışmada tarama modeli kullanılmış olup, mevcut durum betimsel yöntemle ortaya konulmuştur. Verilerin değerlendirilmesi için SPSS programı kullanılmış olup normallik testi yapıldıktan sonra tanımlayıcı istatistik, frekans analizi yapılmıştır. Katılımcıların %35,8 Mezun olduğum alanda çalıştım ama mutlu değildim, %8,8 Mezun olduğum alanda çalıştım fakat maddi olarak yetersizdi, %8,2 mezun olduğum alanda iş bulamadım, %8,2 mezun olduğum alanın geleceği açık değildi, %5,0 mezun olduğum alanda istediğim iş imkânını bulamadım diyerek mezun olduğum alanda ilerlememiştir. Katılımcıların %77,4 daha mutluyum ve bu alanı seviyorum, %5,7 kendi alanımda iş bulamadım, %4,4 maddi olarak daha kazançlı, %2,5 Spor salonum olduğu için sertifika almak istedim, %2,5 diğer sebeplerden dolayı bu alana yöneldiklerini belirtmişlerdir. Sonuç olarak; Katılımcıların eğitim alt yapısı incelendiğinde fitness antrenörlük kurslarına beden eğitimi ve spor yüksekokulu veya spor bilimleri fakültelerinin aksine diğer bölüm alt yapısına sahip okullardan daha çok katılım olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Fitness, fitness sektörü, fitness antrenörlük eğitimi

The Reasons Why Individuals with Different Educational Backgrounds Are Choosing Fitness Sector as a Job

Abstract

More human resources are needed naturally because fitness industry is the fastest growing sector in Turkey and worldwide. This sector is becoming an attraction in terms of employment for many people from different fields of science. The aim of this study was to determine the educational background of people who attended the fitness trainer courses and the reasons why they choose the fitness sector. 36 women ($X_{age} = 29.13 \pm 7.21$) and 123 men ($X_{age} = 24.92 \pm 5.88$) total 159 ($X_{age} = 25.88 \pm 6.43$) participants who attended to the courses held by the Federation of Turkish Body Building Fitness Arm Wrestling during the term 2017-2018 participated in this study voluntarily. In the study, the screening model was used and the present situation was revealed by descriptive method. The data of the study limited to answers given by the candidates who attended to only 1st level trainer course opened in 2017-2018 spring season. SPSS program was used for the evaluation of the data. After normality test, descriptive statistics and frequency analysis were applied. 35.8% of the participants said that they worked in the field they graduated, but they were not happy while 8.8% of them said that they worked in the field they graduated but it was financially inadequate and 8.2% of them said that they could not find a job in the field they graduated and 8.2% of them said that the future of the field they graduated was not clear. Only 5.0% of them said that they could not find the job they want in the field they graduated. Therefore, those did not improve themselves on the field they graduated. They selected fitness sector because 77.4% of the participants was happier and they love this area while 5.7% of them could not find a job in their own area and 4.4% of them said it was more financially profitable. Also 2.5% of them said that they wanted to get a certificate because they owned a gym and 2.5% of them selected this area because of other reasons. As a result, it was observed that there was more participation in fitness coaching courses from the other departments unlike physical education and sports schools or sports sciences faculties.

Keywords: Fitness, fitness sector, fitness coaching education

Giriş

Son yıllarda sağlık uzmanları tarafından fiziksel aktivite yapmanın insanlar üzerinde fiziksel, ruhsal ve sosyal faydalarına dikkat

çekilmeye çalışılrsa da sağlık uzmanları bireyleri ikna etmekte zorluk çekmektedirler. Nitekim 500 hekimin katıldığı ve kendilerini değerlendirmelerinin istendiği bir araştırmada kendilerini hastalarını fiziksel olarak aktif kalmaya yardım etme konusunda

Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Hüseyin Sarıçam
E-posta / E-mail: huseyinsaricam@halic.edu.tr

Geliş Tarihi / Submitted: 30.09.2019
Kabul Tarihi / Accepted: 25.12.2019

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

etkisiz kaldıkları ve etkili egzersiz danışmanlığı sağlamada yetersiz hissettiklerini vurgulamışlardır (Mosca ve diğerleri, 2005). Bu nedenle sağlık için spor alanında bu anlamda yetkinliklerin arttığı, beraberinde de Fitness&Wellness'in tüm dünyada yaygınlaştığı görülmektedir.

Fitness merkezleri Kenneth Cooper'in 1968 yılında Aerobik adlı kitabını yayınlamasının ardından gelişimine başlamıştır. Kitapta bahsedilen konuların insanlarda ideal vücut yapısına ulaşma isteği ile birleşmesi ve kitaptakileri sağlık kulüplerinde yapmaya başlamaları ile birlikte Fitness merkezleri, küresel bir yaşam tarzı ve bir ekonomi pazarına dönüşmüştür (Doğaner ve diğerleri, 2018).

Fitness endüstrisi ilk olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya çıkmış ve dünyaya hızlı bir şekilde yayılmıştır. Dünyada uzun yıllardan beri faaliyet gösteren Fitness merkezleri Türkiye'de 1980'lerde ortaya çıkmış ve Fitness merkezlerinin sayısının artmasıyla beraber 1990'larda daha popüler hale gelmiştir. Fitness sektörü tüm ekonomik dalgalanmalara rağmen Türkiye'de popülerliğini kaybetmeden bir yatırım aracı olarak görülmeye devam etmiştir (Sarıçam, 2018).

26 Fitness sektörünün dünyada 70 milyar dolarlık hacme sahiptir. Amerika Birleşik Devletleri 20,8 milyar dolarlık ciro ile dünyanın en büyük Fitness pazarını oluştururken İspanya 3,8 milyar Euro'luk bir hacim ile ikinci sıradadır. Türkiye de ise bu pazar 350 milyon dolarlık bir hacme sahiptir (Zelyurt ve Ataçoğlu, 2016).

ABD ve Kanada da dâhil olmak üzere Kuzey Amerika'daki fitness endüstrisi, geçen yıl 46.000'den fazla fitness merkezinde 68,6 milyon üye çekmiştir. ABD'de gelir, üyelik ve toplam kulüp sayısı 2017'den 2018'e geçişte yükselmiş ve gelir, 2017'de 30 milyar ABD dolarından 2018'de 32,3 milyar ABD dolarına yükselmiştir. İngiltere'de, Leisure Database Company tarafından yapılan araştırmaya göre, 9,9 milyon kişi ülkenin 7,038 sağlık kulübü ve stüdyosundan birine üyedir. Almanya, 9,343 kulüpte 11 milyondan fazla üye çekiyor ve yıllık 6,3 milyar ABD doları gelir elde ediyor (WNIF, 2019).

Türkiye'de Fitness sektöründe her yıl %5 oranında büyüme kaydedilmektedir. Ülkemizde 1340 adet spor salonu bulunmakta ve salon başına düşen üye sayısı 277 kişi iken gelişmiş ülkelerde bu rakam 600 kişidir (Zelyurt ve Ataçoğlu, 2016).

2018 yılı sonu itibarıyla Gençlik Spor Bakanlığı ve Spor Genel Müdürlüğü verilerine bakıldığında Türkiye'de çeşitli kademelerde 13848 vücut geliştirme ve Fitness antrenörü, 5149 His ve Wellness eğitmeni, 4800 pilates eğitmeninin bulunduğu görülmektedir (GSB, 2019).

Türkiye genelinde 15 yaş ve yukarısında işsiz sayısı bir önceki yıla nazaran 2019 yılı haziran ayında 938 bin kişi artmış 4 milyon 253 bin kişiye ulaşmıştır. İşsizlik oranı 2,8 puan artış ile %13,0 seviyesine ulaşmıştır. Aynı dönemde tarım harici işsizlik oranı 3,2 puanlık artış göstererek %15,3 olarak tahmin edilmiştir. Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı 5,4 puan artış göstererek %24,8 olurken, 15-64 yaş grubunda işsizlik oranı 2,9 puan artış göstererek %13,3 olarak gerçekleşmiştir (TÜİK, 2019).

Ülke ekonomisindeki payının büyük olması ve ülkedeki işsizlik oranlarının yüksek olması bireylerin meslek olarak bu sektöre yönelmelerinin sebeplerinden olabilmektedir.

Kişilerde fiziksel aktiviteye olan ilginin ve katılma isteğinin artması, bu talebin karşılanması yolunda fitness merkezlerinin sayısının artmasına ve dolayısı ile de eğitmen ihtiyacının artmasına neden olmuştur. Bu durum ise sektörde ekonomik kazanç elde etmek isteyen bireylerin sayısında artışa neden olmuştur. Spor bilimleri eğitimi veren kurumlardan mezun olan bireylerin yanı sıra farklı eğitim alt yapısı olan bireylerin de bu sektörde istihdam sağlamları söz konusu olmaktadır.

Fitness sektöründe spor merkezlerine gelen üyeleri bilgilendirmek ve yönlendirmek amacıyla fitness eğitmenlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Fitness eğitmenleri üyelerin fiziksel ve ruhsal açıdan iyi hissetmelerini sağlamak, egzersiz programları yazmak, bilgilendirmek ve rehberlik etme amacı ile hizmet sunmaktadırlar. Bu da fitness antrenörlüğünün ne kadar önemli bir meslek olduğunun göstergesi olduğundan mesleği yapacak kişilerin yeterli bilgi ve beceri donanımına sahip olması gerekmektedir. Üyelerin beklentilerinin karşılanması açısından eğitmenlerin yetkinliği ve etkinliği önem arz etmektedir. Hizmet amaçlı organizasyonların başarısı için personelin tutumu, dikkatli ve özenli yaklaşımı çok önemlidir. Çünkü hizmet sunumundaki bir aksaklık, özensizlik sadece personelin yetersizliği olarak algılanmaz, bu başarısızlık aynı zamanda organizasyona da yüklenir (Ercüyel, 2008).

İnsana kaynakları yönetiminde en önemli konulardan birisi en nitelikli personelin bulunması, seçilmesi ve işe alınmasıdır. Bir organizasyonun başarılı ya da başarısız olması o organizasyonun üyelerine bağlıdır. Bundan ötürü, yönetim, beden eğitimi ve spor programlarının anlamlı bir şekilde yürütülebilmesi için gerekli olan şu nitelikleri takdir etmelidir. Öğretmen ve antrenör, beden eğitimi ve spor alanında kariyer yapmak üzere meslek uzmanı yetiştiren güvenilir bir kurumdan diploma almış olmalıdır. Personel adayının bitirmiş olduğu üniversitenin itibarı personel seçimi sürecinde bir rol oynayabilir. Beden eğitimi ve spor; spor sosyolojisi, spor psikolojisi ve spor yönetim bilimlerine dayandığı için, beden eğitimi öğretmenleri ve antrenörler bu disiplinlerde oldukça bilgili olmalıdırlar (Kasap ve Kesim, 2007).

Fitness sektöründe meslek sahibi olmak isteyenlerin sayısındaki büyük artış sebebiyle buna iten sebeplerin araştırılması önem arz etmektedir. Bu sebeple bu çalışmada fitness antrenörlüğü mesleğini kimlerin hangi amaçlarla yapmak istediğini, bireylerin eğitim alt yapılarının nelerden oluştuğunu, fitness sektörüne yönelim nedenlerini belirlemek çalışmanın ana amaçlarını oluşturmaktadır.

Gereç ve Yöntem

Araştırma Grubu

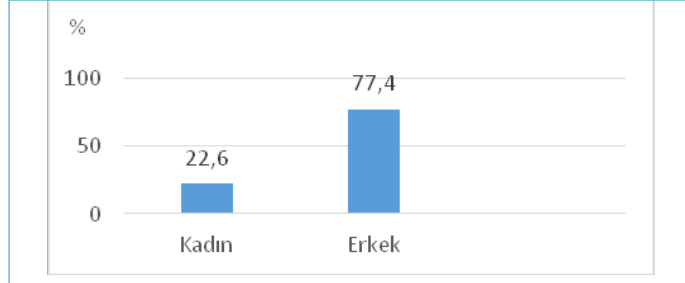
Araştırmanın örneklemini 2017-2018 dönemi Türkiye Vücut Geliştirme Fitness Bilek Güreşi Federasyonunun İstanbul'da açmış olduğu eğitimlere katılan 36 kadın ($X_{yaş} = 29.13 \pm 7.21$) ve 123 erkek ($X_{yaş} = 24.92 \pm 5.88$) toplam 159 ($X_{yaş} = 25.88 \pm 6.43$) aday gönüllü katılarak oluşturmuştur. Araştırmaya 111 kişiyle en çok katılım İstanbul ilinden gerçekleşirken, 8 kişi Bursa, 6 kişi Yalova 5 kişi Antalya, 3 kişi Ankara, 2'şer kişi Kocaeli, İzmir ve mersin, diğer illerden 1'er kişi katılmıştır. Araştırmaya katılanların %56'sı 2-4 yıl %5'i 11 yıl ve üzeri süredir fitness sektöründe yer almaktadır.

Veri Toplama Yöntemi

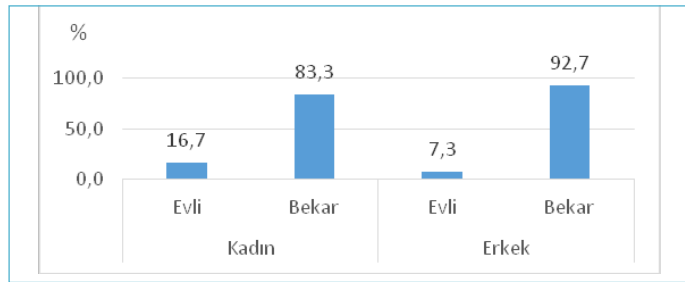
Çalışmada tarama modeli kullanılmış olup betimsel yöntem ile yürütülmüştür. Katılımcıların demografik bilgileri ve fitness sektörüne yönelim nedenlerine yönelik sorgulama çalışması yapılmıştır. Çalışmada mevcut durum ortaya konulmak istenmiş katılımcıların

tercihlerinin hangi yönde olacağına dair tanımlamalar yapılmıştır. Görüşme formunda yer alan her madde birbirinden bağımsızdır. Maddeler arasında gruplama yapılmamış ve algı ölçümlenmemiştir. Dolayısıyla cevapların birbirine üstünlüğü yoktur.

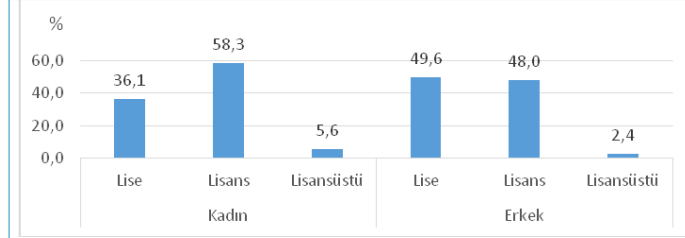
Katılımcılara ilk bölümde demografik bilgileri içeren sorular ikinci bölümde fitness sektörüne yönelime ait sorular sorulmuştur.

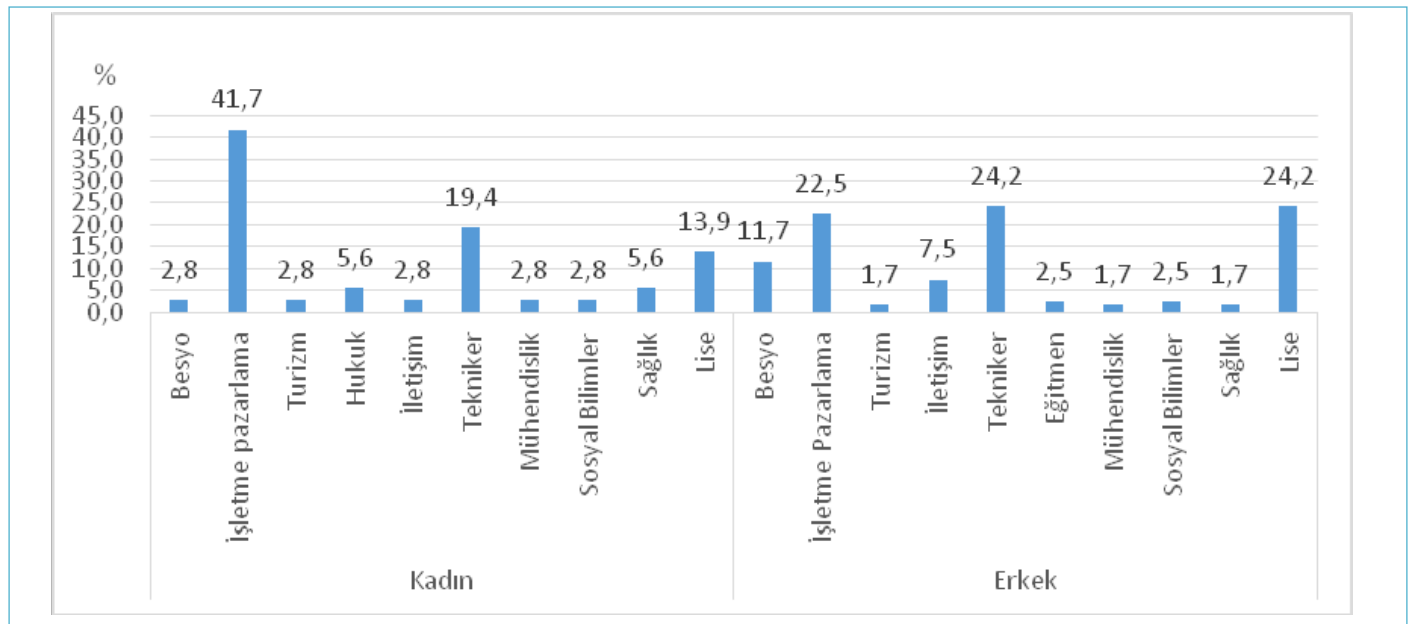
Grafik 1. Cinsiyete göre katılımcıların dağılımı

Grafik 2. Medeni durumlarına göre katılımcıların dağılımı

Grafik 3. Eğitim durumlarına göre katılımcılar

Grafik 4. Katılımcıların eğitim alanlarına göre dağılımı

Fitness eğitmenlik 1. Kademe antrenörlük kursuna katılan her bir aday eğitim sonrası gönüllü olarak soruları cevaplamıştır. Veriler IBM SPSS Statistics 24 programında değerlendirmeye alınmıştır.

Veri setinde görülen işletme ve pazarlama bölümleri; dış ticaret, muhasebe ve finans ile ilgili bölümleri, iletişim olarak görülen; bilişim teknolojileri, radyo televizyon ve reklamcılık ile ilgili bölümleri, tekniker olarak görülen; elektrik, mobilya ve inşaat teknisyenliği bölümleri, sosyal bilimler olarak görülen; tarih ve ilahiyat bölümleri, sağlık olarak görülen; beslenme ve hemşirelik bölümleri, eğitmen olarak görülen; müzik, resim ve dil eğitmenliği ile ilgili bölümleri kapsamaktadır.

Verilerin değerlendirilmesi için SPSS programı kullanılmış olup normalite testi yapıldıktan sonra tanımlayıcı istatistik (ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum), frekans analizi yapılmıştır.

Bulgular

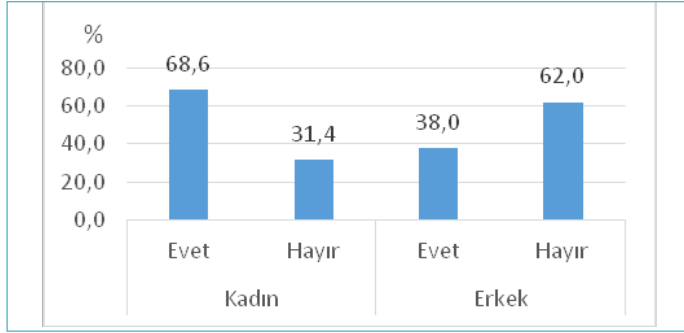
Katılımcıların cinsiyetlerine bakıldığında %22,6 kadın, 77,4 erkeklerden oluştuğu görülmektedir (Grafik 1).

Katılımcıların medeni durumlarına bakıldığında kadınların %16,7'si evli %83,3'ü bekâr, erkeklerin ise %7,3'ü evli, %92,7'si bekâr olduğu gözlemlenmiştir (Grafik 2)

Katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında, kadınların %36,1 lise, %58,3 lisans, %5,6 lisansüstü eğitim, erkeklerin ise %49,6 lise, %48 lisans, %2,4 lisansüstü eğitime sahip oldukları gözlemlenmiştir (Grafik 3).

Katılımcıların eğitim alt yapıları incelendiğinde, kadınların %41,7 işletme pazarlama, %19,4 tekniker, %13,9 lise, %5,6 sağlık ve hukuk, %2,8 besyo, turizm, iletişim, mühendislik ve sosyal bilimler ile ilgili eğitim alt yapılarına sahip oldukları gözlemlenmiştir. Erkeklerde ise bu durum %24,2 lise ve tekniker, %22,5 işletme ve pazarlama, %11,7 besyo, %7,5 iletişim, %2,5 eğitmen ve sosyal bilimler, %1,7 turizm, mühendislik ve sağlık ile ilgili bölümler olarak görülmektedir (Grafik 4).

Katılımcıların %54,1'i mezun oldukları alanda hiç çalışmadıklarını bildirmişlerdir (Grafik 5).

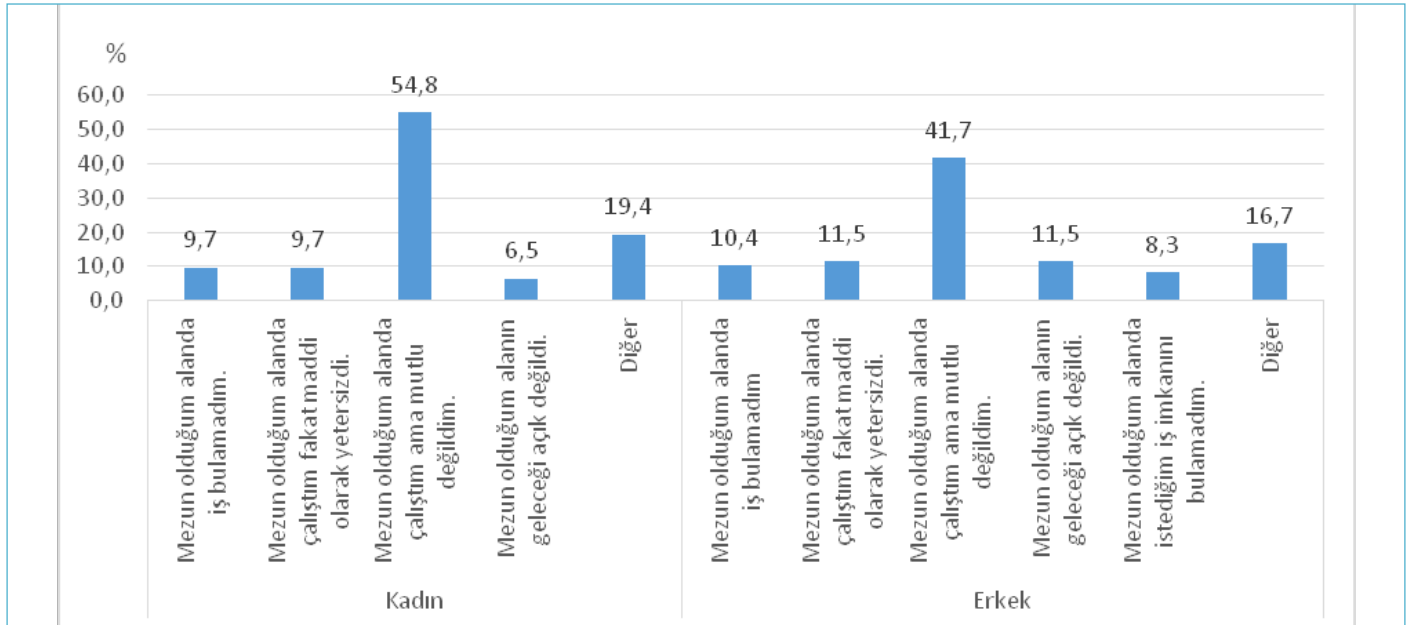

Grafik 5. Mezun olduğu lisans programı alanında çalışma durumlarına göre katılımcıların dağılımı

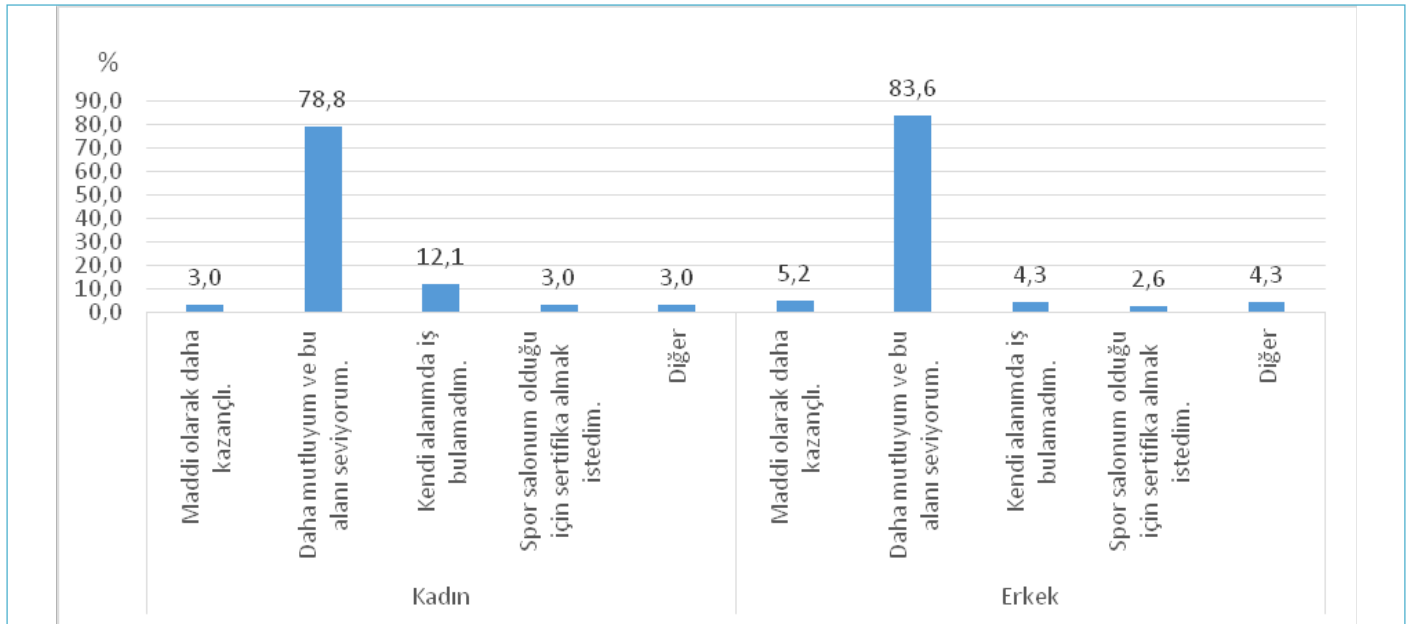
Katılımcıların kendi alanlarında ilerlememe sebepleri, %10,2 mezun olduğu alanda iş bulamama %11 maddi olarak yetersiz olmak %6,3 istediği işi bulamamak, %44,9 oranında kendi alanında mutlu olamamak olarak belirlenmiştir (Grafik 6). Bu bölümde katılımcılar spor bilimleri eğitimi veren bölümlerden mezun oldukları takdirde soruyu boş bırakmışlardır.

Katılımcıların fitness sektörünü tercih etmelerinin sebepleri sorgulandığında %82,6'sı fitness alanında daha mutlu olduklarını, %6'sı kendi alanlarında iş bulamadıklarını, %4,7'si maddi olarak daha kazançlı bulduklarını, %2,7'si fitness salonu olduğu için sertifika almak istediğini belirtmişlerdir (Grafik 7).

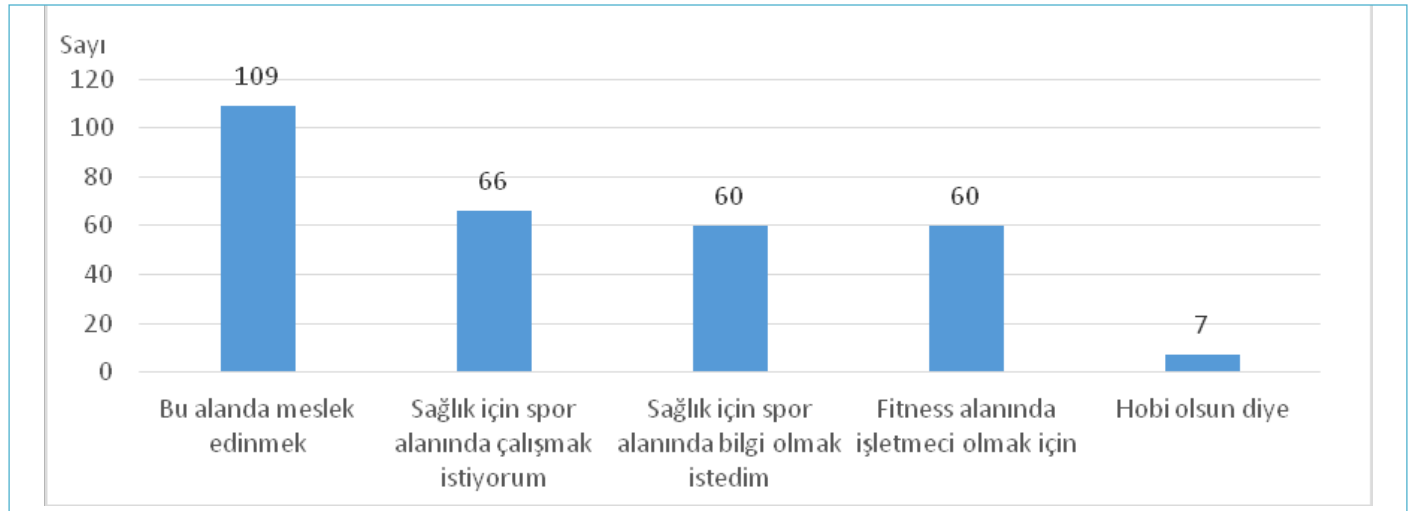
Katılımcılara birden fazla seçenek olarak yönlendirilen "eğitime neden katıldınız?" sorusu sorgulandığında katılımcılardan 60 kişi sağ-

Grafik 6. Katılımcıların mezun oldukları alanda ilerlememe nedenleri

Grafik 7. Katılımcıları fitness sektörüne yönelten nedenlere yönelik bulgular

Grafik 8. Katılımcıların eğitime katılma sebepleri

lık için spor alanında bilgi sahibi olmak istemekte, 66 kişi bu alanda çalışmak istemekte, 109 kişi profesyonel fitness eğitmeni olmak istemekte, 60 kişi fitness salonu işletmecisi olmak istemekte, 7 kişi ise hobi olarak bu eğitimlere katıldığını belirtmişlerdir (Grafik 8).

Tartışma ve Sonuç

Toplumsal ve ekonomik sıkıntıların en önemli sebeplerinden biri olan işsizlik dünya, özellikle ülkemizde son derece büyük önem taşımaktadır. 2019 Haziran ayı TÜİK verilerine göre %13 işsizliğin olduğu ülkemizde bireylerin bir çıkar yolu olarak fitness eğitmenliğini meslek olarak tercih etmeleri kaçınılmaz bir gerçeklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim çalışmanın bulgularında mezun oldukları alanda iş bulamadığı ve kendi alanlarının geleceğini açık görmediği için fitness sektörüne yönelenlerin sayısının azımsanmayacak derecede olduğu gözlemlenmiştir.

Asgari ücretin 2019 yılı itibarıyla brüt 2.558,00 TL, net 2.020,59 TL (Resmi Gazete, 2019) olduğu ülkemizde bireylerin daha çok para kazandıran mesleklere yönelmeleri kaçınılmaz olmaktadır. Fitness sektöründe sabit maaşın yanı sıra özel ders ücretlerinin de kazandığı varsayıldığında, tercih edilen bir sektör olması anlaşılır olmaktadır. Nitekim çalışmamızda katılımcılar mezun oldukları alanın maddi olarak yetersiz olduğunu, fitness sektöründe daha çok para kazanabileceklerini vurgulamışlardır.

Türkiye'de çeşitli kademelerde 13848 Vücut Geliştirme ve Fitness antrenörü, 5149 His ve Wellness eğitmeni, 4800 Pilates eğitmeninin bulunduğu görülmektedir (GSB, 2019). Sayının her geçen yıl artması sektöre olan büyük ilginin göstergesi olmaktadır.

Fitness sektöründe gün geçtikçe artan ilerlemeye bağlı olarak işletmelerin ihtiyacını karşılayacak kalitede, analitik düşünebilen, satış, pazarlama, işletme, organizasyon eğitimi almış ve bu konuda tecrübeli bireylerin tercih edilmesi kaçınılmaz bir durum haline gelmiştir (Bektaş, 2015). Oysaki federasyonunun açmış olduğu Fitness eğitmenliği kursları bu hizmet alanında bir eğitim vermemektedir.

Çalışmada spor bilimleri eğitimi veren bölümlerin dışında diğer alanlardan katılanların sayısının oldukça fazla olduğu gözlemlenmiştir. Spesifik olarak fitness branşıyla uğraşmayanların antrenör-

lük eğitimlerine daha çok katılması bu alana farklı disiplinlerin de oldukça ilgi duyduğunu göstermektedir. Fitness sektörünün tercih edilen bir sektör olması olumlu bir durumdur. Fakat farklı alanlardan gelen bireylerin fitness sektörünü tercih etmesi istihdam anlamında rekabeti artırmaktadır. Beden eğitimi mezunlarının alanıyla ilgili mesleklerde çalışmaları önem teşkil etmektedir. Nitekim günümüzde 40.000'den fazla spor bilimleri eğitimi veren Spor Bilimleri Fakültesi (SBF) ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu (BESYO) mezunları iş bulabilme ile alakalı sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Spor merkezlerinin fitness alanıyla ilgisi olmayan fakat sermayesi olan kişiler tarafından kurulması ve sadece ekonomik kazanımlar doğrultusunda yönetilmesi, toplumun spora bakış açısını olumsuz yönde etkilemekte, BESYO ve SBF'lerde eğitim alan veya mezunlarının hak ettiği çalışma koşullarını elde etmelerine engel olmaktadır (Sarıçam, 2018).

Spor bilimleri eğitimi veren kurumlardan mezun olmak, antrenörlük mesleğinde iş bulabilmek konusunda bireye çeşitli faydalar sağlamaktadır. Çeşitli kamu ve özel sektör beden eğitimi ve spor programlarında iş bulabilmek için gerekli nitelikler doğaları itibarıyla benzerdir, fakat kapsam çeşitliliği ve yoğunluk bakımından beden eğitimi öğretmenin sorumlulukları antrenörün ya da spor direktörünün yaptığı işten daha geniştir. Beden eğitimi, kinesiyojisi, spor yönetimi, rekreasyon, egzersiz bilimi ya da sağlıkla ilgili başka bir bilim alanında (işletme, pazarlama ya da danışmanlık tahsiliyle birlikte) diploma sahibi olmak kesinlikle gereklidir. Diploma sahibi olmanın yanı sıra etkili iletişim becerileri ve sosyal bakımdan kendini geliştirmiş olmak da önemlidir. Ayrıca ACE(Amerikan, Egzersiz Konseyi), ACSM(Amerikan Spor Hekimliği Konseyi), AFAA(Amerika Aerobik ve Fiziksel Uygunluk Derneği), IFPA (Uluslararası Profesyonel Fiziksel Uygunluk Derneği), ISSa (Uluslararası Spor Bilimleri Derneği) gibi kurumlardan sertifika sahibi olması gerekmektedir. Eğitim ve diploma sahibi olmak önemlidir. Bu özellikler personele sadece iyi hizmet etme ve deneyim kazandırmakla kalmaz, aynı zamanda tüm fiziksel etkinlik ortamlarında gerekli, olan yönetim formasyonunu da vermektedirler. Akademik yeterlik meslekte ve fiziksel fitness sektöründe önemli bir konu haline gelmiş ve böyle olmaya devam edecektir (Kasap ve Kesim, 2007).

Cooper-Hakim and Viswesvaran 2005'te yaptıkları meta-analiz çalışmasında işyerine duygusal bağlılık, iş doyumu, işe katılım

arasında %50 pozitif ilişki olduğunu gösterilmiştir. Farklı yapılar arasındaki bu ilişkilerin, iş yerinde mutluluğun çekirdeği olarak ortak bir fikir verdiği bildirilmiştir (Fisher, 2010). Küreselleşen dünyada örgütler yoğun bir rekabetle karşı karşıya kalmaktadırlar. Ekonomik, politik sosyal, teknolojik değişimler kurumsal organizasyonları adapte etme ve geliştirmeye zorlanmaktadır. Personel bir kurumun başarısı için önemli kaynaktır. Kurumda çalışanların yetenekli, bilgili, sorumluluk sahibi, hevesli, değişime dayanıklı, ekip çalışmasına açık ve iş yerinde mutlu olmaları gerekmektedir. Personelin mutluluğu, verimlilik ve örgütsel hedeflere yol açan iyi bir tutumla sonuçlanır. Bir işletmenin elde edeceği en büyük fayda budur (Chaiprasit ve diğerleri, 2011). İnsanların mutlu oldukları işi yapmaları beden ve ruh sağlığı açısından önemli faydalar sağlamaktadır. Demirer, (2019) yapmış olduğu çalışmada kişi-örgüt uyumu algısı yüksek olan çalışanların iş performansı ve mutluluk düzeyleri yüksek olmaktadır (Fisher, 2010). Aynı zamanda mutlu çalışanların mutsuz çalışanlara göre iş performanslarının daha yüksek olacağı sonucunu tespit etmiştir. Kendisini örgütü ile uyumlu hisseden bir iş görenin iş performansının olumlu yönde etkileneceği tespit edilmiştir. Örgütlerin başarısı, iş görenlerin göstermiş olduğu performans ile değerlendirilebilir. Kişi-örgüt uyumu ile örgütler ortak bir amaç doğrultusunda sağlam kültürler oluşturabilir ve bunun yanı sıra iş görenlerin iş performanslarının ve mutluluk düzeylerinin artmasına olanak sağlayabilir. İnsanların yaşamlarının büyük bölümünü çalışmaya harcadığı yadsınamaz bir gerçektir ve 'çalışma' kaçınılmaz olarak mutluluk düzeyinin şekillenmesinde anahtar bir rol oynar (Turan, 2018). 2017 Dünya Mutluluk Raporu'nda çalışma ve mutluluk arasında pozitif yönde güçlü bir ilişki olduğu bulunmuştur (De Neve ve Ward, 2017). İnsanın sağlıklı ve mutlu yaşaması gereksinimlerin giderilmesi ile mümkün olmaktadır. Gereksinimlerin giderilmesi ise insanın çalışması ile sağlanabilir. Diğer bir ifadeyle insanın mutlu ve öznel iyilik haline sahip olmasının ön koşulu; yetenekleri alakalı olarak, hoşnutlukla çalışabileceği ve bu çalışma karşılığında alacağı ücretle gereksinimlerini karşılayabileceği bir iş sahibi olması, çalışma hayatına dâhil olmasıdır (Turan, 2018). Çalışmamızda da farklı eğitim alt yapısı olan bireylerin kendi mesleklerinde mutlu olmadığı ve fitness sektöründe kendilerini daha mutlu hissettikleri gerekçeyle fitness alanına yöneldiklerini belirtmişlerdir.

Fitness sektörünün büyümesi ile birlikte eğitici sayılarının artması beraberinde hizmetin kalitesi ile ilgili durumu da ortaya koymaktadır. Hizmet kalitesi artırmak için eğitimin devamlılığının olması bir ihtiyaç olarak karşımıza gelmektedir.

Sonuç olarak; fitness sektörünün birçok farklı alanda eğitim almış bireyler tarafından tercih edilen bir meslek olduğu gözlemlenmiştir. Bunun sebeplerinin başında kendi mesleklerinde tatminkar bir iş bulamama gelmektedir. Ayrıca ekonomik kaygılar bireyleri fitness sektörüne yöneltmiştir. Katılımcılar fitness sektörünü daha mutlu olabilecekleri bir iş ortamı olduğu için tercih ettiklerini bildirmişlerdir.

Etik Komite Onayı: N/A

Hasta Onamı: N/A

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını belirtmiştir.

Ethics Committee Approval: N/A

Informed Consent: N/A.

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynakça

- Bektaş, M. (2015).** İstanbul'da Zincir Fitness Merkezlerinde Sunulan Hizmetlerin Üye Memnuniyeti Açısından Değerlendirilmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Danışman: H. İlhan Odabaş. YÖK Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanından Elde Edildi. (Tez No:414818)
- Chaiprasit, K., Santidhiraku, O. (2011).** Happiness At Work Of Employees In Small And Medium-Sized Enterprises, Thailand. *Procedia-Social And Behavioral Sciences*, 25, 189-200. [CrossRef]
- Demirer, M. C. (2019).** Kişi Örgüt Uyumunun İş Performansı Üzerine Etkisi: Mutluluğun Aracılık Rolü. *Atatürk Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi*, 33(1), 283-302.
- De Neve, J. E., Ward, G. (2017).** Does Work Make You Happy? Evidence From The World Happiness Report. [CrossRef]
- Doğaner, S., Kaplan, M., Özbek, O.** Fitness Merkezlerinin İşletmecilik Sorunları Ve Geleceğe Yönelik Planları: Ankara İlinde Nitel Bir Araştırma. *SPORMETRE Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(4), 246-255.
- Eryücel, M. E. (2008).** *Türkiye'deki Özel Spor Merkezlerinde Çalışan Personelin İş Tatmin Seviyeleri* (Doctoral Dissertation, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Fisher, C. D. (2010).** Happiness At Work. *International Journal Of Management Reviews*, 12(4), 384-412. [CrossRef]
- Haskell, W. L., Lee, I. M., Pate, R. R., Powell, K. E., Blair, S. N., Franklin, B. A., Bauman, A. (2007).** Physical Activity And Public Health: Updated Recommendation For Adults From The American College Of Sports Medicine And The American Heart Association. *Circulation*, 116(9), 1081-1093. [CrossRef]
- Kasap, H. Kesim, Ü. (2007).** Spor Yönetimi. İstanbul: Beyaz.
- Mosca, L., Linfante, A. H., Benjamin, E. J., Berra, K., Hayes, S. N., Walsh, B. W., Simpson, S. L. (2005).** National Study Of Physician Awareness And Adherence To Cardiovascular Disease Prevention Guidelines. *Circulation*, 111(4), 499-510. [CrossRef]
- Sarıçam, H. (2018).** Sahiplerinin Perspektifinden Fitness Merkezlerinin Yönetim Stratejileri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) YÖK Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanından Elde Edildi. (Tez No:525110)
- Tulloch, H., Fortier, M., Hogg, W. (2006).** Physical Activity Counseling In Primary Care: Who Has And Who Should Be Counseling?. *Patient Education And Counseling*, 64(1-3), 6-20. [CrossRef]
- Turan, N. (2018).** Çalışma Mutluluğu: Kavram Ve Kapsam. *Uludağ Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 37(1), 169-212. [CrossRef]
- Warburton, D. E., Nicol, C. W., Bredin, S. S. (2006).** Health Benefits Of Physical Activity: The Evidence. *Canadian Medical Association Journal*, 174(6), 801-809. [CrossRef]
- Zelyurt, M., Şaşmaz Ataçoğlu, M. (2016).** İstanbul'da Spor Merkezlerindeki Antrenörlerin Çalışma Koşulları. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 6(2), 58-74
- TUIK. (2019).** <http://www.tuik.gov.tr/Hbgetirhtml.do?id=30686>.
- GSB. (2019).** <http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/175/105/Istatistikler>.
- WNIF. (2019).** <https://whatsnewinfitness.com.au/ihrsa-2019-global-report-key-findings>
- Resmi Gazete. (2019).** <http://www.resmigazete.gov.tr/Eskiler/2018/12/20181227-10.pdf>
- <https://hbr.org/2017/03/Does-Work-Make-You-Happy-Evidence-From-The-World-Happiness-Report?Autocomplete=True> Erişim Tarihi 25.09.2019 .

Orijinal Araştırma / Original Article

Farkındalık Geliştirme Programının Normal Gelişim Gösteren Akranların Özel Gereksinimli Çocuklara Yönelik Tutumlarına Etkisi

Ahmet Sansi¹, Kübra Ünal², Sibel Nalbant³¹Batman Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, Batman, Türkiye²Lisans Öğrencisi, İstanbul Gedik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye³Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Antalya, Türkiye

Cite this article as: Sansi A, Ünal K, Nalbant S. The Effect of Awareness Program on Attitudes of Peers Towards Children with Special Needs. Research in Sports Science 2019; 9(2); 31-4.

Özet

Bu araştırma, özel gereksinimli akranları ile birlikte bütünlük fiziksel aktivite (BUFA) temelli farkındalık geliştirme programına katılan normal gelişim gösteren (NGG) öğrencilerin, özel gereksinimli akranlarına yönelik tutumlarındaki değişimin incelenmesi amacı ile yapılmıştır. Araştırmaya 161 kız, 185 erkek olmak üzere toplam 346 NGG ilköğretim öğrencileri katılmıştır. Katılımcılar rastlantısal yöntem ile uygulama grubu (UG) (n=86 erkek; yaş=13,18±1,10 ve n=87 kız; yaş=13,09±1,15) ve kontrol grubu (KG) (n=99 erkek; yaş=13,80±1,28 ve n=74 kız; yaş=13,98±1,16) olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Araştırmada ön test son test deney-kontrol gruplu yarı deneysel yöntem kullanılmıştır. UG'deki katılımcılar kendi yaş grubundaki özel gereksinimli akranları ile birlikte 75 dakika süren BUFA temelli farkındalık geliştirme programında yer alırken KG rutin süreçteki eğitimlerine devam etmiştir. Katılımcıların tutumları 75 dakika süren BUFA temelli farkındalık geliştirme programı öncesi ve sonrasında Arkadaşlık Aktivite Tutum Ölçeği ile değerlendirilmiştir. Verilerin istatistiksel analizinde SPSS 20. paket programı kullanılmış olup, BUFA temelli farkındalık geliştirme programı sonrasında UG' nin tutum puan ortalamaları, başlangıçta 28,32±8,90 iken, etkinliğe katılım sonrasında 38,01±10,92 olarak bulunmuştur (p<0,05). KG' de ise tutum puan ortalamaları başlangıçta 28,57±8,08 iken, etkinliğe katılım sonrasında 28,31±8,08 olarak belirlenmiştir (p>0,05). Sonuç olarak; BUFA temelli farkındalık geliştirme programına katılan NGG öğrencilerin özel gereksinimli akranlarına yönelik tutumlarında istatistiksel olarak olumlu değişim olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Tutum, Farkındalık programı, özel gereksinimli birey, bütünlük fiziksel aktivite

The Effect of Awareness Program on Attitudes of Peers Towards Children with Special Needs

Abstract

The aim of this study is to investigate the changes in the attitudes of the students who have typical development (TD) attending inclusive physical activity (IPA) based awareness raising program with their peers with special needs. A total of 346 students, 161 females and 185 males, participated in the study. Participants were randomly assigned to the training group (TRG) (n=86 boys; age = 13.18±1.10 & n=87 girls; age = 13.09±1.15) and the control group (CG) (n=99 boys; age = 13.80±1.28 & n=74 girls; age = 13.98±1.16). In the research, experimental method with pre-test post-test pattern has been used. Accordingly, participants in the TRG participated in IPA activities lasting 75 minutes with their peers with special needs in their age group, while the CG continued their training in the routine process. Attitudes of the participants have been assessed with the Friendship Activity Attitude Scale before and after 75 minutes of IPA based awareness raising program. SPSS 20 package program was used for statistical analysis of data. After the IPA based awareness raising program, while the mean attitude score of the TRG was 28,32±8,90 at the beginning, it became 38,01±10,92 after the participation (p<0.05). In the CG, while the mean attitude score was 28.57±8.08 at the beginning, it became 28.31±8.08 after the participation (p>0.05). As a result; it has been found that there has been a positive change in the attitude of the peers who participated in IPA based awareness raising program, towards their peers with special needs. As a result; It was found that there was a positive change in the attitude of the peers who participated in IPA environment towards children with special needs.

Keywords: Attitude, awareness program, children with special needs, inclusive physical activity

Giriş

Özel gereksinimli bireylerin topluma katılımları ve toplumun aktif üyeleri olmalarının önündeki en büyük engel, toplumun ön yargılarından (Ünal, 2017). İnsan davranışına yön veren ve davranışların

gerisindeki psikolojik değişkenler olarak tanımlanan tutumların, davranışlara etkisi olduğu kabul edilmektedir (Sezer, 2012). Tutumun davranışa dönüşmesi ise bilişsel farkındalığın önemini ortaya koymaktadır. Çünkü farkındalık, tutum ve davranış ilişkisini güçlendiren bir etkidir. Aynı zamanda farkındalığın niteliği değiş-

tikçe davranışın ortaya çıkması da benzer düzeyde değişebilmektedir. Bu yönü ile düşünüldüğünde, özel gereksinimli bireylere yönelik tutumların davranışa dönüştürülmesinin özel gereksinimli bireylere yönelik farkındalık düzeyi ile yakından ilişkisi olduğu düşünülebilir (Nalbant, 2018). Ülkemizde 8,5 milyon civarında özel gereksinimli bireyin olduğu bilinmektedir (www.tuik.gov.tr). Özel gereksinimli birey yakın çevresi ile birlikte düşünüldüğünde bu durum, nüfusun önemli bir bölümünü doğrudan etkilemektedir. Dolayısıyla toplumun büyük bir kesimini etkileyen özel gereksinimli bireylerin, toplumsal yaşama başarılı katılımlarını sağlamak için özel gereksinimli bireylerle yakın temasta bulunan normal gelişim gösteren (NGG) akranların bilinç düzeyini arttıran, olumsuz tutumlarını değiştiren ve farkındalık geliştiren çalışmaların yapılması önem kazanmaktadır. Tutum sahibi ve objesi arasındaki etkileşimin sıklığı, yoğunluğu ve süresi gibi etkenler tutumlara yön veren önemli değişkenler olarak kabul edilmektedir (Diken ve Sucuoğlu, 1998). Bilgiye dayalı yaklaşım modeli olan farkındalık uygulamaları, toplumsal bilinci geliştirmekte ve kişilerin farklılıklara karşı duyarlılığını arttırmaktadır. Eğitim öğretim sürecinde özel gereksinimli bireyler konusunda farkındalık uygulamalarına katılan NGG akranların, bu bireylere yönelik tutumlarında olumlu yönde değişimler sağlanabilir. Ayrıca okul yaşamının ilk yıllarında NGG akranların edindiği olumlu tutumun, ileri ki yıllara yönelik katkı sağlayacağı ve nihai olarak özel gereksinimli çocuklar için bariyer olan ön yargı ve kalıp yargıların erken dönemde ortadan kaldırılması ile onlara başarılı akademik yaşantı deneyimleri için fırsat sağlanabileceği düşünülmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda çalışmanın amacı; özel gereksinimli akranları ile birlikte bütünlük fiziksel aktivite (BUFA) temelli farkındalık geliştirme programına katılan normal gelişim gösteren (NGG) ilköğretim öğrencilerinin, özel gereksinimli akranlarına yönelik tutumlarındaki değişimin incelenmesi olarak belirlenmiştir.

Yöntem ve Araçlar

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcılarını, 2018–2019 eğitim-öğretim yılında, İstanbul Pendik İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Fethi Gemuhlu Oğlu, Kılıç Aslan, Necip Fazıl Kısakürek ve Faruk Demirbağ Orta Okullarında öğrenim gören 161 kız; 185 erkek olmak üzere toplam 346 NGG öğrenci oluşturmaktadır. Aileleri tarafından onayı olan öğrenciler uygulama grubu (UG) ve kontrol grubu (KG) olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Özel gereksinimli akranları ile temas açısından geçmiş deneyimlerin eşit olmasını sağlamak amacıyla UG ve KG'deki NGG öğrencilerin ayrı okullarda olmalarına ve okullarında özel eğitim sınıfı ile sınıflarında kaynaştırma öğrencisi olmamasına özen gösterilmiştir. Sonuç olarak UG'de; 86 erkek (yaş=13,18±1,10); 87 kız (yaş=13,09±1,15) 173 kişi, KG'de ise 99 erkek (yaş=13,80±1,28), 74 kız (yaş=13,98±1,16) 173 kişi yer almıştır. UG'de bulunan öğrenciler 75 dakika süren "özel gereksinimli bireyleri anlamaya yönelik düzenlenen BUFA temelli farkındalık geliştirme programına" katılmıştır. KG'deki öğrenciler ise rutin eğitim öğretilerine devam eden ve bu programa katılmayan öğrencilerden oluşturulmuştur.

İşlemler

Araştırma Modeli

Bu çalışmada; nicel araştırma yöntemlerinden, ön test son test deney-kontrol gruplu yarı deneysel yöntem kullanılmıştır. Bü-

yükoztürk (2013) deneysel desenleri, değişkenler arasında neden-sonuç ilişkilerini belirlemek için kullanılan araştırma yöntemi olarak tanımlamaktadır.

Bu çalışmada katılımcıların tutumları bağımlı değişken, özel gereksinimli bireyleri anlamaya yönelik uygulanan BUFA temelli farkındalık geliştirme programı ise bağımsız değişkendir. Katılımcıların özel gereksinimli bireylere yönelik tutumları Nalbant ve ark. (2011) tarafından Türkçe'ye çevrilen Arkadaşlık Aktivite Ölçeği (AAÖ) ile değerlendirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

- Katılımcı bilgi formu; araştırmaya katılan bireylerin yaş, cinsiyet, demografik özelliklerini tanımlamayı sağlayan ve araştırmacı tarafından geliştirilen bilgi formu ile katılımcıları tanımlayan bilgiler elde edilmiştir.
- AAÖ; Siperstein (1980) tarafından geliştirilmiş olan ve 17 ifadeden oluşan AAÖ dört dereceli değerlendirmeye (evet, galiba evet, hayır, galiba hayır) sahiptir. Ölçekten en fazla 68 en az ise 17 puan almak mümkündür. Yüksek puan olumlu tutumu, düşük puan ise olumsuz tutumu yansıtmaktadır. AAÖ'nin Türkçe ve İngilizce formları arasında hesaplanan Pearson Korelasyon Katsayısı ($r=0.78$) orijinal form ile Türkçe formun birbirleri ile ilişkili olduğunu ve benzer sonuçlar ortaya koyduğunu göstermektedir. AAÖ'nin Cronbach Alpha katsayısının .86 olarak bulunması ölçeğin iç tutarlılığının da yüksek olduğunu ortaya koymaktadır (Nalbant ve ark., 2011).

Akran Katımlı Farkındalık Geliştirme Programı

İstanbul Gedik Üniversitesi koordinatörlüğünde yürütülen "Aktifiz Toplumun İçindeyiz; 0-29 Yaş Çocuklar için Bütünlük Fiziksel Aktivite Merkezi" isimli proje kapsamında özel gereksinimli çocuklar NGG akranları ile birlikte düzenli olarak sportif eğitime katılmaktadır. NGG öğrenciler ile özel gereksinimli öğrencilerin arasında var olan ayrımcılık, olumsuz tutum ve iletişim mesafesini azaltmak amacıyla her yıl 3 Aralık Dünya Engelliler Farkındalık Günü kapsamında geleneksel olarak "Elele Tutuşalım" etkinliği düzenlenmektedir. Etkinlik 1 hafta süre ile 75 dakikalık seanslar şeklinde uygulanmakta ve her seansa farklı özel gereksinimli çocuklar ile NGG akranları BUFA temelli etkinliklere katılmaktadırlar. Araştırmada, olumlu tutum geliştirmeyi amaçlayan BUFA temelli farkındalık geliştirme programına katılan NGG öğrenciler ile özel gereksinimli çocukların temasını sağlayıcı fiziksel aktiviteye dayalı etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Nihai olarak UG'deki 173 NGG akranın her biri 75 dakika süren etkinlik kapsamında farklı türde engel tanısı olan çocuk ve gençlerle BUFA temelli farkındalık geliştirme programına katılmıştır. KG' de olan NGG akranlar ise rutin eğitim öğretilerine devam etmiş ve etkinliğe katılmamıştır.

Akran Öğretimi

UG'deki NGG öğrencilere etkinlik katılımından 1 hafta önce akran öğretimi uygulanmıştır. Akran öğretimi kapsamında özel gereksinimli bireylerin özellikleri ve farklı alanlardaki yetenekleri ile ilgili 30 dakikalık görsel sunumlar yapılmıştır. Bu sunumlar yolu ile özel gereksinimli bireye yardımcı olmaktan öte onları farklılıkları ile kabullenmenin önemli olduğu vurgulanmıştır. Bu kapsamda yaş düzeylerine uygun olarak hazırlanan kısa film ve bilgilendirme notları ile özel gereksinimli bireyler konusunda bilişsel farkındalık oluşturulmuştur. Sunumların ardından soru-cevap yöntemi öğrenciler bilgilendirilmiştir.

Veri toplama süreci

Araştırmaya konu olan tüm veri toplama araçları araştırmacı tarafından yüz yüze görüşme yöntemi aracılığı ile uygulanmıştır. Pendik İlçe Millî eğitim müdürlüğü ve katılımcıların ebeveynlerinden gerekli onay alınarak "özel gereksinimli bireyi anlamaya yönelik düzenlenen BUFA temelli farkındalık geliştirme programı" öncesinde UG ve KG'ye, AAÖ ve katılımcı bilgi formu uygulanarak ön test verileri toplanmıştır. İlk verilerin toplanmasının ardından UG'deki öğrencilere araştırmacı tarafından akran öğretimi uygulanmış ve ardından bu öğrenciler 75 dakika süren etkinliğe dâhil edilmiştir. KG öğrencileri ise akran öğretimi ve BUFA temelli farkındalık etkinliğine katılmayıp normal eğitim-öğretim sürecine devam etmiştir. Özel gereksinimli bireyi anlamaya yönelik düzenlenen BUFA temelli akran katılımlı farkındalık geliştirme programına katılım sonrası UG ve KG'ye AAÖ formu aynı araştırmacı tarafından tekrar uygulanarak son test verileri toplanmıştır.

Veri Analizi

Sonuçların değerlendirilmesinde SPSS 20. paket programı kullanılmıştır. UG ve KG'de değerlerin ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla çalışma öncesi ve sonrasında parametrik test ilişkiz (bağımsız) örneklem için t-test (Independent Samples t Test) yapılmıştır. Ayrıca çalışma öncesi ve bitiminde her bir grubun art arda yapılan iki ölçüm sonucu elde edilen değerlerin ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla parametrik test ilişkili (bağımlı) örneklem için t-test (Paired Samples t Test) uygulanmıştır.

Bulgular

Farkındalık geliştirme programının bütünlük fiziksel aktiviteye katılan akranların özel gereksinimli çocuklara yönelik tutumlarına etkisinin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmadan elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir (Tablo 1-3).

Tablo 1. Katılımcıların tanımlayıcı bilgileri

	CİNSİYET			YAŞ	
	E	K	TOPLAM	E	K
UG	86	87	173	13,18±1,10	13,09±1,15
KG	99	74	173	13,80±1,28	13,98±1,16

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi çalışmaya katılan UG'de 86 erkek (yaş= 13,18±1,10) ve 87 kız (yaş=13,09±1,15) olmak üzere toplam 173 kişi bulunmaktadır. Ayrıca KG'de 99 erkek (yaş=13,80±1,28) ve 74 kız (yaş=13,98±1,16) olmak üzere toplam 173 kişi bulunmaktadır.

Akran katılımlı BUFA temelli farkındalık geliştirme programının akranların tutumuna etkisinin araştırıldığı çalışmada UG'de bulunan NGG öğrencilerin uygulama öncesindeki AAÖ puan ortalamaları ($x=28,32\pm 8,90$) ile uygulama sonrası puan ortalamaları ($x=38,01\pm 10,92$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($p<0,05$). Ancak KG'deki NGG öğrencilerin uygulama öncesi AAÖ puan ortalamaları ile ($x=28,57\pm 8,08$) ile uygulama sonrasındaki puan ortalamaları ($x=28,31\pm 8,08$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Sonuç olarak UG'deki NGG öğrencilerin son test değerlerinin istatistiksel olarak anlamlı düzeyde arttığı ancak KG'deki NGG öğrencilerin test

değerlerinin istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değişmediği belirlenmiştir.

BUFA temelli farkındalık geliştirme programının NGG akranların tutumuna etkisi üzerinde anlamlı bir etkisini olup olmadığını belirlemek için yapılan ilişkiz örneklem t testi sonuçlarına göre uygulama öncesinde UG'deki NGG öğrencilerin test puan ortalaması ile ($x=28,32\pm 8,90$) KG'deki NGG öğrencilerin test puan ortalamaları ($x=28,57\pm 8,08$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Bununla birlikte etkinlik bitiminde UG'deki NGG öğrencilerin test puan ortalaması ile ($x=38,01\pm 10,92$) KG'deki NGG öğrencilerin test puan ortalaması ($x=28,31\pm 8,08$) arasında UG'deki NGG öğrencilerin lehine istatistiksel olarak anlamlı bir değişim tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tartışma

Bu çalışmanın amacı BUFA temelli farkındalık geliştirme programının NGG akranların özel gereksinimli çocuklara yönelik tutumlarına etkisini belirlemektir. Bulgular incelendiğinde uygulanan BUFA temelli farkındalık geliştirme programının öğrencilerin tutumları üzerinde olumlu düzeyde etkili olduğu belirlenmiştir.

Alanyazında, çalışmamıza paralel olarak BUFA uygulamalarının engelli çocuklara yönelik akran tutumlarını olumlu anlamda etkilediğini kanıtlayan bir çok çalışma bulunmaktadır (Evans ve ark., 2015; Tindall, 2013; Campos ve ark., 2014; McKay ve ark., 2015; Reina ve ark., 2011). Bazı çalışmalarda ise farkındalık uygulamalarının tutumlar üzerinde bir etkisinin olmadığını veya sınırlı bir müdahalenin olduğu belirtilmiştir (Liu ve ark., 2010; Xafopoulos ve ark., 2009). Evans ve ark., (2015), NGG 10-12 yaş arası 49 ortaokul öğrencisinin 12 hafta boyunca katıldığı bütünlük ortamda gerçekleştirilen tekerlekli sandalye sporu etkinliklerinin NGG öğrencilerin farklılıklar yerine kendileri ile engelli sporcular arasındaki benzerliklere odaklanmalarına ve teşvik etmelerine yardımcı olduğunu göstermiştir. Bununla birlikte Tindall (2013), 14-15 yaş arasında 55 kız öğrencinin katıldığı spor yolu ile engellilik farkındalığı programının öğrencilerin tutumlarını olumlu etkilediğini belirtmiştir. Reina ve ark. (2011) NGG öğrencilerin işitme engelliler ile birlikte katıldığı engellilik farkındalık progra-

Tablo 2. Akran katılımlı farkındalık geliştirme programına katılım öncesi ve sonrası grupların AAÖ değerleri

AAÖ Değerleri	Uygulama Öncesi		Uygulama Sonrası		t	p
	x	ss	x	ss		
UG	28,32	8,90	38,01	10,92	15,29	,000
KG	28,57	8,08	28,31	8,08	1,01	,311

* $p<0,05$

Tablo 3. BUFA temelli farkındalık geliştirme programına katılım öncesi ve sonrası grupların karşılaştırmalı AAÖ değerleri

AAÖ Değerleri	UG		KG		t	p
	x	ss	x	ss		
Uygulama Öncesi	28,32	8,90	28,57	8,08	0,272	0,786
Uygulama Sonrası	38,01	10,92	28,31	8,08	9,38	0,000

* $p<0,05$

mının NGG öğrencilerin tutumlarını olumlu etkilediğini ve kızlarda görülen olumlu tutum değişiminin erkek öğrencilere göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşımlardır. Ayrıca Campos ve ark. (2014) tarafından engelli akranlarının 1 haftalık beden eğitime dâhil edilmesine yönelik tutumlarına ilişkin farkındalık programı sonrasında yaşları 11-16 arasında bulunan 509 NGG öğrencilerin tutumlarını olumlu düzeyde etkilediğini tespit etmişlerdir. McKay ve ark. (2015), paralimpik okul günleri kapsamında gerçekleştirilen etkinliklerin 6. Sınıfta bulunan 143 öğrencinin (UG=71; KG=72) tutumları üzerinde yapılan çalışmada uygulamanın pozitif tutumları arttırdığı sonucuna ulaşımlardır.

Sonuç

Araştırmanın başlangıcında UG ve KG'de bulunan NGG ilköğretim öğrencilerinin AAÖ'ne göre tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı ve çalışmanın başlangıcında tüm katılımcıların istatistiksel olarak benzer düzeyde tutuma sahip oldukları belirlenmiştir ($p>.05$). Bununla birlikte uygulama bitiminde UG ve KG'de bulunan NGG öğrencilerin ön-test son-test sonuçları incelendiğinde 75 dakika süreli olan BUFA temelli farkındalık geliştirme programına katılan UG'deki öğrencilerin tutumlarında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olumlu değişim olduğu ($p<.05$) ancak KG'deki öğrencilerin tutumlarında istatistiksel olarak anlamlı bir değişimin olmadığı belirlenmiştir ($p>.05$). Sonuç olarak BUFA temelli akran katımlı farkındalık geliştirme programının akranların tutumlarını olumlu anlamda etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Etik Komite Onayı: N/A

Hasta Onamı: Yazılı hasta onamı bu çalışmaya katılan hastaların ebeveynlerinden alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Teşekkür: Bu araştırmanın gerçekleştirilmesine katkı veren İstanbul Gedik Üniversitesi'ne, İstanbul Gedik Üniversitesi Bütünleşik Fiziksel Aktivite Merkezi koordinatörü Prof. Dr. Dilara Özer'e, Bütünleşik Fiziksel Aktivite eğitmenleri Doğan Polat, Nermin Latifoğlu, Kaan Vardal, Özge Dilara Yağbakar ve Melek Bahçeci'ye en içten teşekkürlerimizi sunarız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını belirtmiştir.

Ethics Committee Approval: N/A

Informed Consent: Written informed consent was obtained from the from the parents of the patients who participated in this study.

Acknowledgement: XXXX.

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynakça

- Büyüköztürk, S. (2013).** Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı (18. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Campos, M. J., Ferreira, J. P., Block, M. E. (2014).** Influence of an awareness program on Portuguese middle and high school students' perceptions of peers with disabilities. *Psychological Reports*, 115(3), 897-912. [CrossRef]
- Diken, İ. H., Sucuoğlu, B. (1998).** Sınıfında zihin engelli çocuk bulunan ve bulunmayan sınıf öğretmenlerinin zihin engelli çocukların kaynaştırılmasına yönelik tutumlarının karşılaştırılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 2(03). [CrossRef]
- Evans, A. B., Bright, J. L., Brown, L. J. (2015).** Non-disabled secondary school children's lived experiences of a wheelchair basketball programme delivered in the East of England. *Sport, Education and Society*, 20(6), 741-761. [CrossRef]
- Liu, Y., Kudláček, M., Ješina, O. (2010).** The influence of Paralympic School Day on children's attitudes towards people with disabilities. *Acta Gymnica*, 40(2), 63-69.
- McKay, C., Block, M., Park, J. Y. (2015).** The impact of Paralympic School Day on student attitudes toward inclusion in physical education. *Adapted Physical Activity Quarterly*, 32(4), 331-348. [CrossRef]
- Nalbant, S. (2018)** Spor Yoluyla Farkındalık Gelişimi Etkinliğinin Özel Gereksinimli Bireylere Yönelik Tutuma Etkisi, 8(1), 1303
- Nalbant, S., Aktop, A., Özer, D., Hutzler, Y. (2011).** Validity and reliability of a Turkish version of the Friendship Activity Scale. *European Journal of Special Needs Education*, 26(4), 523-530. [CrossRef]
- Reina, R., López, V., Jiménez, M., García-Calvo, T., Hutzler, Y. (2011).** Effects of awareness interventions on children's attitudes toward peers with a visual impairment. *International Journal of Rehabilitation Research*, 34(3), 243-248. [CrossRef]
- Sezer, F. (2012).** Engelli bireylere karşı olumlu tutum geliştirmeye yönelik önleyici rehberlik çalışması; deneysel bir uygulama. *Education Sciences*, 7(1), 16-26.
- Siperstein, G. N. (1980).** Instruments for measuring children's attitudes toward the handicapped. University of Massachusetts.
- Tindall, D. (2013).** Creating disability awareness through sport: exploring the participation, attitudes and perceptions of post-primary female students in Ireland. *Irish Educational Studies*, 32(4), 457-475. [CrossRef]
- TÜİK., (2002),** http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1017, Erişim tarihi: 09.02.2018
- Ünal V., Yıldız M. (2017)** Üniversite gençliğinin engellilere yönelik tutumlarının incelenmesi: Sivas örneği "International Journal of Social Science Number: 57 , p. 341-358. [CrossRef]
- Xafopoulos, G., Kudláček, M., Evaggelinos, C. (2009).** Effect of the intervention program "Paralympic School Day" on attitudes of children attending international school towards inclusion of students with disabilities. *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Gymnica*, 39(4), 63-71.

Orijinal Araştırma / Original Article

Hokey Sporuna Yönelmeye Etki Eden Unsurlar ve Beklentilerinin İncelenmesi

Ali Yıldırım¹, Zeliha Abakay², Fikret Alıncak³, Uğur Abakay³

¹Çukurova Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu, Adana, Türkiye
²Gaziantep Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, Gaziantep, Türkiye
³Gaziantep Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu, Gaziantep, Türkiye

Cite this article as: Yıldırım A, Abakay Z, Abakay U. Examining The Elements That Effect Hockey Players Hockey Sport Orientation and Anticipations. Research in Sports Science 2019; 9(2); 35-9.

Özet

Bu çalışma, birinci lig düzeyinde hokey sporuyla uğraşan bireylerin, hokey sporuna yönelmelerine etki eden unsurlar ve beklentilerin belirlenmesi amacıyla yapılan betimsel bir çalışmadır. Çalışma, Türkiye Hokey Federasyonu Birinci Lig Salon Hokeyi Müsabakalarına katılan 80' kadın, 105' erkek olmak üzere toplam 185 hokey oyuncusu üzerinde yapılmıştır. Araştırmada veri toplamak amacıyla "Spora Başlama Nedenleri ve Beklentileri Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçeklerden elde edilen veriler istatistiksel olarak incelenmiştir. İstatistiksel yöntem olarak frekans yüzde ve aritmetik ortalama dağılımları belirlenmiştir. Sonuç olarak, hokey sporcularının bu spora yönelmelerinde en önemli etkenlerin milli takım sporcusu olma isteği ve beden eğitimi öğretmenin etkisi olduğu, bunun yanında basın-yayın organlarının etkisinin önem sırasında en alt sıralarda olduğu belirlenmiştir. Hokey sporu ile profesyonel olarak uğraşmalarında psikolojik faktörlerin (hokey sporunu sevmek, başarıdan haz duymak) önemli düzeyde etki ettiği ve ayrıca sağlıklı olmak amaçlarının da yüksek olduğu, maddi geliri artırmak seçeneğinin ise en düşük öneme sahip olduğu belirlenmiştir. Hokey sporundan beklentileri arasında benden eğitimi öğretmeni olmak, milli takım sporcusu olmak, sağlıklı olmak ve sağlığı korumak seçeneklerinin en üst öneme sahip olduğu, maddiyat ve popülerite kazanmak arzularının da en düşük öneme sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Hokey, spor, hokeyden beklentiler

Examining The Elements That Effect Hockey Players Hockey Sport Orientation and Anticipations

Abstract

This study is a descriptive study aimed at determining the factors and anticipation factors affecting the orientation of in first league level hockey players towards hockey sports. The study was made on 185 hockey players 80 women, 105 men participated in the Turkey hockey federation premier league hall hockey competition. 'The reason for starting the sport expectations scales' were used to collect data in the survey. The data obtained from the scales were analyzed statistically. Frequency, percent and arithmetic average distributions were determined as a statistical method. As a result 'desire to become a national team sportsman and effect of the physical education teacher' were identified as The most important factors in the orientation of hockey athletes 'to this sport besides it was identified that the effect of the press media organs is the lowest in importance. It was identified that psychological factors have a significant effect on they engaged in hockey sport professionally (loving hockey sport, having pleasure from success) and also they have high goals of being healthy but raising material income option has the lowest prefix.it was reached the end result that among the anticipations of hockey sport being physical education teacher, being national team sportsman, being healthy and safeguard Options have the highest priority; materiality and gaining popularity desires have the lowest prefix.

Keywords: Hockey, sport, hockey expectations

Giriş

İnsanların sosyal ihtiyaçlarının yanı sıra fiziksel ve duygusal ihtiyaçları da bulunmaktadır. Günümüzde bu ihtiyaçları karşılayabilmek amacıyla insanları spora yönlendirmek, yeteneklerinin geliştirilmesine spor yoluyla yardımcı olmak ve sağlıklı kalabilme-

leri için spor yapmalarını sağlamak gerekliliği ortaya çıkmıştır (Hacıcaferoğlu ark., 2012). Sporun kişinin kendini geliştirmesine yardımcı olduğu kadar sosyalleşmesinde de yardımcı olduğu unutulmamalıdır (Güven, 1992). Bu kapsamda spor, birey ya da grupların; sağlık, eğlence, gösteri ya da macera amaçlı yaptıkları, bireylerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor özellikleri-

Bu çalışma, 5. Uluslararası Spor Bilimleri Turizm ve Rekreasyon Öğrenci Kongresi'nde poster olarak sunulmuştur.

Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Ali Yıldırım
E-posta / E-mail: aliyildirim2784@gmail.com

Geliş Tarihi / Submitted: 31.10.2018
Kabul Tarihi / Accepted: 02.12.2019

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

nin planlı ve programlı geliştirilerek, belirli kurallar çerçevesinde gerçekleştirildiği, rekabete ve yarışmaya dayalı olup, fiziksel ve zihinsel aktivite gerektiren etkinlikler olarak tanımlanabilmektedir (Sunay, 2010).

Günümüzde teknolojik gelişmelere paralel şehirleşme ve sanayileşme oranındaki hızlı artışla birlikte, insanların ve ulusların yaşam tarzlarında son derece radikal değişiklikler meydana gelmiştir. İnsanlar her geçen gün daha az hareket eder duruma gelmişlerdir (Zorba, 2001). Zamanlarının büyük bir bölümünü televizyon, bilgisayar vs. gibi araçların başında geçirmeleri ve dengesiz beslenmeleri, kalp-damar hastalıklarından obeziteye, bazı kanser türlerinin gelişmesine kadar birçok kötü duruma zemin hazırlamaktadır (Özer ve Özer, 2001). Toplumların sağlığı doğrudan doğruya milletlerin standartlarını etkilediğinden söz konusu durumun müspet yönde ilerlemesi başta devletleri yönetenler olmak üzere birçok ferdin görevidir. Bireylere ve bireylerin oluşturduğu topluma sağlıklı doğmak, sağlıklı yaşamak, toplumun sağlık düzeyini yükseltmek, sağlığı bozacak, tehlikeye düşürecek sebeplerden kaçınmak, hastalıklar karşısında yapılacak işler, alınacak önlemler hakkında bilgi kazandırmak, kazanılan bilgi ve öğrenilen hususları harekete geçirmek ve uygulamaya koyabilmek, uygulanan hususları alışkanlık terbiye haline getirmek gerekmektedir (Yumuturuğ ve Sungur, 1980).

Beklenti kavramı, gerçekleşmesi beklenen şey, bireyin belli şartlar ve durumlarda alacağı biçimler veya kendisinden beklenenler konusundaki öngörüsü olarak tanımlanmaktadır (Türkçe Sözlük, 2005). Bir başka tanıma göre de belli bir davranışın sonunda amaç ulaşma olasılığı olarak ele alınmaktadır (Açıkgoz, 2002).

İnsanlar beklenti içinde bir hayat sürer. Bu beklentiler psikolojik, sosyal, ekonomik ve kişisel olma yönüyle değerlendirilebilir. Beklentiler, bireyden bireye farklılık gösterir. Önemli olan ortak bir beklenti dairesi oluşturmaktır. Bu sayede etkili ve verimli bir spor hizmet anlayışı geliştirilebilir. Sporda memnuniyet ise sporcuların yapmış oldukları spordan, beklentilerinin karşılanması sonucu ortaya çıkan bir kavramdır. Beklentilerin karşılanma derecesi, aynı zamanda bireylerin memnuniyet düzeyini de ifade eder. Buna göre sporda memnuniyet ya da memnuniyetsizlik durumu sporcuların beklentileri ve algılamaları ile oluşan bir denge olarak karşımıza çıkar. Sporcular beklentilerinin karşılanması noktasında ne kadar fayda görürse memnuniyetleri de o kadar artmış olur (Batmaz ve ark. 2013).

Hokeyin, ülkemizde yeni gelişmekte olan bir spor branşı olması açısından hokeyin yaygınlaştırılmasına katkıda bulunmak ve hokeyi sporuna yönelme nedenlerinin belirlenmesine yönelik yapılacak çalışmalar önemli görülmektedir. Bu noktadan hareketle, Türkiye Hokeyi Federasyonu Birinci Lig takımlarında oynayan hokeyicilerin bu spora yönelmelerine etki eden unsurları ve beklentilerini belirlemek bu çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır.

Yöntem ve Araçlar

Bu çalışmada, hokeyi branşı ile uğraşan sporcuların, bu spora yönelmelerine etki eden unsurların ve beklentilerin belirlenmesi amacıyla betimsel tarama yöntemi kullanılan bir çalışmadır.

Araştırmanın evrenini Türkiye Hokeyi Federasyonu'na bağlı lisanslı sporcular oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise Türkiye Hokeyi Federasyonu tarafından 2017 yılında Antalya ilinde düzenlenen Birinci Lig Salon Hokeyi Müسابakalarına katılan 80'i kadın, 105'i erkek olmak üzere toplam 185 hokeyi oyuncusu oluşturmaktadır.

Veri toplamak amacıyla Sunay ve Saracaloğlu (2003) tarafından geliştirilen "Spora Başlama Nedenleri ve Beklentileri Ölçeği" kullanılmıştır. Toplam 34 sorudan oluşan ölçek formu 5'li likert tipinde olup, "1 (hiç), 2 (az), 3 (orta), 4 (fazla), 5 (çok fazla)" şeklinde derecelendirilmektedir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı Cronbach alpha=0.89 olarak hesaplanmıştır. Ölçek üç bölüme ayrılmıştır, birinci bölümde sporcuların yönelme nedenleri, ikinci bölümde uğraşma nedenleri, üçüncü bölümde beklentileri değerlendirilmektedir. Ayrıca, aynı bölümde ifadelerin önem derecesinin sıralanması da istenmiştir (Salman ve Sunay, 2012).

Çalışmada kullanılan ölçek formunun orijinal çalışmada ve farklı branş sporcuları üzerinde yapılan çalışmalarda da istatistiksel yöntem olarak yüzde-frekans değerleri üzerinde değerlendirmeler yapılmış olup, bu çalışmada da istatistiksel yöntem olarak yüzde-frekans değerleri ve aritmetik ortalamalar hesaplanmıştır (Sunay ve Saracaloğlu 2003, Demir ve Tekin 2006, Ölçücü ve ark. 2012, Salman ve Sunay 2012, Binboğa ve ark. 2013).

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde hokeyi sporcularının bu spora yönelme nedenleri ve beklentilerine ilişkin araştırma grubundan elde edilen verilerin, yüzde frekans ve aritmetik ortalamalarına ilişkin elde edilen bulgular tablolar ve tablo altı açıklamalar şeklinde sunulmuştur.

Tablo 1'de sporcuların hokeye yönelme nedenlerine ilişkin görüşlerinin dağılımları incelendiğinde; katılımcılar tarafından en fazla tercih edilen milli takım sporcusu olma isteğinin olduğu görülmektedir ($\bar{X}=4.01$). Dağılımın fazla olduğu diğer nedenler ise sırasıyla beden eğitimi öğretmeninin etkisi ($\bar{X}=3.72$), yaşadığınız çevrenin etkisi ($\bar{X}=3.69$), anne, baba ve kardeşin etkisi ($\bar{X}=3.42$) seçenekleridir.

Tablo 2'de görüldüğü gibi sporcuların hokeyi sporu ile profesyonel biçimde uğraşma nedenlerine ilişkin en önde gelen beklenti hokeyi sporunu sevmek ($\bar{X}=4.43$) ve sırasıyla başarı kazanmaktan zevk duymak ($\bar{X}=4.36$), spor yaparak sağlıklı olmak ($\bar{X}=4.30$), spor yaparak boş zamanları olumlu değerlendirmek ($\bar{X}=4.20$) olarak belirlenirken, maddi gelir artırmak seçeneğinin ($\bar{X}=2.70$) en düşük olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3'de sporcuların hokeyi sporundan beklentilerine ilişkin görüşlerin dağılımları incelendiğinde; hokeyi sporundan beklentileri katılımcılar tarafından en fazla tercih edilen beden eğitimi öğretmeni olmak ($\bar{X}=4.26$) ve milli takım sporcusu olmak ($\bar{X}=4.25$) seçeneklerinin olduğu, dağılımın fazla olduğu diğer nedenler ise sırasıyla sağlıklı olmak ve sağlığı korumak ($\bar{X}=4.18$), ileride sporla ilgili üniversiteler düzeyinde eğitim görmek ($\bar{X}=4.11$), iyi bir fiziki görünüme sahip olmak ($\bar{X}=4.04$) seçenekleri yer alırken, maddi olarak rahat bir yaşam sürmek ($\bar{X}=3.77$) ve çevreyle spor yapan popüler biri olarak ilişkileri sürdürmek (3.75) seçeneklerinin alt sıralarda olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 1. Sporcuların hokeye yönelme nedenlerine ilişkin görüşlerinin dağılımları

Ölçek Maddeleri		(hiç)	(az)	(orta)	(fazla)	(çok fazla)	\bar{X}
Milli takım sporcusu olma isteğinin etkisi	n	18	14	20	29	104	4.01
	%	9.7	7.6	10.8	15.7	56.2	
Beden eğitimi öğretmeninin etkisi	n	31	10	31	19	94	3.72
	%	16.8	5.4	16.8	10.3	50.8	
Arkadaş ve akran grubunun etkisi	n	21	13	33	50	68	3.70
	%	11.4	7	17.8	27	36.8	
Yaşadığınız çevrenin etkisi.	n	22	14	36	39	74	3.69
	%	11.9	7.6	19.5	21.1	40	
Yakın çevredeki bir antrenörün etkisi	n	35	14	30	35	71	3.50
	%	18.9	7.6	16.2	18.9	38.4	
Anne baba ve kardeşin etkisi.	n	38	18	32	22	75	3.42
	%	20.5	9.7	17.3	11.9	40.5	
Dünyaca ünlü bir sporcu olma isteğinin etkisi	n	37	14	34	39	61	3.39
	%	20	7.6	18.4	21.1	33	
Çok beğendiğim bir sporcunun etkisi	n	36	26	33	29	61	3.28
	%	19.5	14.1	17.8	15.7	33	
Televizyon kanallarının etkisi	n	60	22	37	37	29	2.74
	%	32.4	11.9	20	20	15.7	
Basın yayın organlarının etkisi	n	68	26	43	24	24	2.51
	%	36.8	14.1	23.2	13	13	

Tablo 2. Sporcuların hokeye yönelme nedenlerine ilişkin görüşlerinin dağılımları

Ölçek Maddeleri		(hiç)	(az)	(orta)	(fazla)	(çok fazla)	\bar{X}
Hokey sporunu sevmek	n	9	7	14	19	136	4.43
	%	4.9	3.8	7.6	10.3	73.5	
Başarı kazanmaktan zevk duymak	n	9	5	24	18	129	4.36
	%	4.9	2.7	13	9.7	69.7	
Spor yaparak sağlıklı olmak	n	7	6	25	32	115	4.30
	%	3.8	3.2	13.5	17.3	62.2	
Spor yaparak boş zamanları olumlu değerlendirmek	n	11	9	20	36	109	4.20
	%	5.9	4.9	10.8	19.5	58.9	
Sporun olumlu katkılarından haberdar olmak	n	11	10	29	33	102	4.10
	%	5.9	5.4	15.7	17.8	55.1	
Gerçek mutluluğu hokey sporunda bulmak	n	9	13	29	34	100	4.09
	%	4.9	7	15.7	18.4	54.1	
Sporcu olarak arkadaşlarca tanınıp sevilme ve sayılmak	n	14	16	24	40	91	3.96
	%	7.6	8.6	13	21.6	49.2	
Yeni ülkeler görmek	n	16	13	28	40	88	3.92
	%	8.6	7	15.1	21.6	47.6	
Maddi gelir artırmak	n	67	23	37	13	45	2.70
	%	36.2	12.4	20	7	24.3	

Tartışma

Çalışmada yer alan birinci lig hokeycilerinin hokeye yönelmelerinde en yüksek ortalamayla milli takım sporcusu olma isteği görülmektedir. Beden eğitimi öğretmeninin etkisiyle, arkadaş ve akran grubunun etkisiyle, yaşanan çevrenin bu spora yönelmelerinde yüksek düzeyde etken olduğunu sonucuna ulaşılmıştır.

Bunun yanında televizyon ve basın-yayın organlarının etkisinin en son sırada geldiği sonucuna ulaşılmıştır.

Binboğa ve ark., (2013), Salman ve Sunay (2012), Alibaz ve ark. (2006) tarafından yapılan çalışmalarda da milli takım sporcusu olma isteğinin ilk sıralarda olduğu görülmektedir. Bazı branşlarda olduğu gibi gelişmekte olan hokey branşının sporcularının spora

Tablo 3. Sporcuların hokey sporundan beklentilerine ilişkin görüşlerin dağılımları

Ölçek Maddeleri		(hiç)	(az)	(orta)	(fazla)	(çok fazla)	\bar{X}
Beden eğitimi öğretmeni olmak	n	10	11	18	27	119	4.26
	%	5.4	5.9	9.7	14.6	64.3	
Milli takım sporcusu olmak	n	17	5	16	23	124	4.25
	%	9.2	2.7	8.6	12.4	67	
Sağlıklı olmak ve sağlığı korumak	n	14	9	21	25	116	4.18
	%	7.6	4.9	11.4	13.5	62.7	
İleride sporla ilgili üniversiteler düzeyinde eğitim görmek	n	10	14	28	25	108	4.11
	%	5.4	7.6	15.1	13.5	58.4	
İyi bir fiziki görünüme sahip olmak	n	10	17	27	32	99	4.04
	%	5.4	9.2	14.6	17.3	53.5	
Herkesçe tanınan bir sporcu olmak	n	20	5	28	33	99	4.00
	%	10.8	2.7	15.1	17.8	53.5	
Hokey sporu sayesinde yurtdışındaki üniversitelerden burs eğitimi almak	n	14	8	51	32	80	3.84
	%	7.6	4.3	27.6	17.3	43.2	
Antrenör olmak	n	15	15	28	33	94	3.95
	%	8.1	8.1	15.1	17.8	50.8	
Maddi olarak rahat bir yaşam sürmek	n	24	12	27	41	81	3.77
	%	13	6.5	14.6	22.2	43.8	
Çevreyle spor yapan popüler biri olarak ilişkileri sürdürmek	n	21	16	29	41	78	3.75
	%	11.4	8.6	15.7	22.2	42.2	

başlamasında milli takım formasını giyme beklentisinin etkili olduğunu söyleyebiliriz.

Bayraktar ve Sunay (2007) tarafından yapılan çalışmada da Türkiye'de elit düzeyde voleybol oynayan sporcuların öncelikle voleybol sporuna başlamada beden eğitimi öğretmeni ve ailenin etkisinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Atlı ve ark.(2017), Demir ve Tekin (2006), Kara ve Pulur (2003), Sunay ve Saracaloğlu'nun (2003), Salman ve Sunay (2012), Bayraktar ve Sunay (2007) tarafından yapılan çalışmalarda da televizyon ve basın-yayın organlarının etkisinin az olduğu belirtilmiştir.

Yıldırım ve Sunay'ın (2009) tenis sporuna başlama nedenleri ve bu spordan beklentilerini incelemek amacı ile yapmış oldukları çalışmanın sonucuna göre, ailenin spora yönelmedeki etkisi ilk sıralarda yer almıştır. Sosyal çevre spor ilişkilerinin incelenmesi amacıyla yapılan başka bir çalışmada da spora yönelmede sosyal çevre unsurlarından aile, en önemli etkiyi yapmaktadır (Kılıcıgil, 1998).

Sporcuların hokeye başlamada beden eğitimi öğretmenlerinin etkisinin yüksek çıkmasının nedeninin hokey antrenörlerinin çoğunluğunun beden eğitimi öğretmenlerinden oluşması ve dolayısıyla araştırma grubunun bu spora yönelmelerinde önemli bir etken olarak görülebilir. Basın yayın organlarının etkisinin az olmasını da ilgili kuruluşların yayınlarında hokey sporuna yeteri kadar yer vermemelerine bağlayabiliriz.

Sporcuların hokey sporu ile profesyonel biçimde uğraşma nedenleri bulgularına göre; hokey sporunu sevmek, başarı kazanmaktan zevk duymak ve spor yaparak sağlıklı olmak araştırmaya katılan sporcular tarafından en çok tercih edilen nedenler olarak ortaya

çıkmiştir. Sporcuların hokey branşının çok fazla maddi bir getirisi olmamasına rağmen profesyonelce yapmak istemelerinin en çok sebeplerinden bir tanesinin bu branşı sevmeleri olarak görülmektedir.

Uğraştığı spor branşını sevmek ve başarı kazanmaktan zevk duymanın etkisinin birçok spor branşı için çok fazla önemli olduğu yapılan çalışmalarda da önemli düzeyde görülmektedir (Şimşek, 2005; Alibaz ve ark., 2006; Yıldırım ve Sunay, 2009; Bayraktar ve Sunay, 2007; Ölçücü ve ark., 2012, Salman ve Sunay, 2012; Arslan ve ark., 2017; Atlı ve ark.,2017).

Spor yaparak sağlıklı kalmak ve sağlığını korumak bilinci hokey sporu ile uğraşan sporcular tarafından en çok tercih edilen maddeler arasında öne çıkmaktadır. Literatürü incelediğimizde spor yapmanın kişilerin sağlığını koruyacağı yönünde beklentilerin benzer çalışmalarda en çok tercih edilen maddeler arasında çıktığı görülmektedir (Bayraktar ve Sunay, 2007; Yıldırım ve Sunay, 2009, Atlı ve ark.,2017).

Çalışmada ve alan yazınında elde edilen bulgular değerlendirildiğinde sporcuların branşları ile uğraşma nedenlerinin daha çok psikolojik faktörlerden, yani branşa olan sevgi ve başarıdan elde edilen hazdan kaynaklandığı söylenebilir.

Profesyonel olarak uğraşma nedenlerinde maddi geliri arttırmak en düşük ortalamayla son sırada yer almıştır. Sunay ve Saracaloğlu (2003) 15 farklı branştan sporcular üzerinde yaptıkları çalışmada da maddi geliri arttırmak son sırada gelmektedir. Yine Atlı ve ark. (2017) tarafından yapılan çalışmada da maddi geliri arttırmak son sıralarda yer almaktadır.

Sporcuların hokey sporundan beklentilerine ilişkin görüşlerinin dağılımına baktığımızda en fazla beden eğitimi öğretmeni ve milli takım sporcusu olma beklentilerinin üst sıralarda olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte sağlıklı olmak ve sağlığı korumak ile yükseköğrenim düzeyinde sporla ilgili eğitim almak seçeneklerinin de önem sırasının yüksek olduğu da görülmüştür. Alanda yapılan çalışmalara bakıldığında, çalışmamızdan elde ettiğimiz sonuçlarla örtüşen bulgular mevcuttur (Sunay ve Saracaloğlu, 2003; Alibaz ve ark., 2006; Bayraktar ve Sunay 2007; Ölçücü ve ark., 2012; Batmaz ve ark. 2013; Atlı ve ark., 2017).

Sporun sağlık üzerindeki etkisinin hokey sporcuları tarafından da bilinmesi bu spora yönelmelerinde ve bu spordan yüksek düzeyde beklentiye sahip olmalarına neden olduğunu söyleyebiliriz.

Sonuç

Hokey sporcularının bu spora yönelmelerinde en önemli etkenlerin milli takım sporcusu olmak isteği ve beden eğitimi öğretmenin etkisi olduğu, bunun yanında basın-yayın organlarının etkisinin önem sırasında en alt sıralarda olduğu belirlenmiştir. Hokey sporu ile profesyonel olarak uğraşmalarında psikolojik faktörlerin (hokey sporunu sevmek, başarıdan haz duymak) önemli düzeyde etki ettiği ve ayrıca sağlıklı olmak amaçlarının da yüksek olduğu, maddi geliri arttırmak seçeneğinin ise en düşük öneme sahip olduğu belirlenmiştir. Hokey sporundan beklentileri arasında benden eğitimi öğretmeni olmak, milli takım sporcusu olmak, sağlıklı olmak ve sağlığı korumak seçeneklerinin en üst öneme sahip olduğu, maddiyat ve popülerite kazanmak arzularının da en düşük öneme sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Etik Komite Onayı: N/A.

Hasta Onamı: N/A.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını belirtmiştir.

Ethics Committee Approval: N/A.

Informed Consent: N/A.

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynakça

Açıkgöz KÜ. (2002). Aktif Öğrenme. Eğitim Dünyası Yayınevi, İzmir.
Alibaz A., Gündüz N., Şentuna M., (2006). Türkiye'de üst düzey taekwondo, karete ve kick-boks sporcularının bu spor branşına yönelmelerine

teşvik eden unsurlar, yapma nedenleri ve geleceğe yönelik beklentileri, Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, s. 91, Ankara. **[CrossRef]**

Arslan, E., Atlı, M., Özkan, Z., Kaplan, Ş. (2017). Türkiye'de bedensel engelli badmintoncuların spora başlamalarına etki eden unsurlar ve spordan beklentileri. ERPA International Congresses on Education. 18-20 Mayıs 2017. Budapeşte.

Atlı M., Arslan E., Özkan Z., Kızılet A. (2017). Türkiye'de kadın futbolcuların spora başlamalarına etki eden unsurlar ve spordan beklentileri. İÜ Spor Bilimleri Dergisi 7(1), 54-61.

Batmaz HC., Yıldırım F., Coşkuner Z., Atalı A. ve Ark. (2013). Ortaöğretim kurumlarında voleybol oynayan sporcuların spora yönelik beklenti ve memnuniyet düzeyleri, (Elazığ ili Örneği), NWSA-Sports Sciences Journal 8(4): 65-74. **[CrossRef]**

Bayraktar B. Sunay H. (2007). Elit bayan ve erkek voleybolcuların voleybol sporuna yönelmelerine neden olan unsurlar ile beklentileri 8.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Kitapçığı, s.78, Antalya. **[CrossRef]**

Binboğa M., Kılıç İ., Gökdemir K. (2013). Yıldız voleybol oyuncularının voleybola başlama ve devam etme nedenleri ile geleceğe yönelik beklentileri. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi 4(2), 29-39.

Demir B., Tekin M. (2006). Amatör futbola uğraşan sporcuların futbola yönelmelerinde medyanın rolü. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 15, 215-222.

Güven Ö. (1992). Türklerde spor kültürü. Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

Hacıcaferoğlu S. Gündoğdu C. ve Hacıcaferoğlu B. (2012). Üniversite öğrencilerinin spor tesislerine ve organizasyonlarına karşı düşüncelerinin değerlendirilmesi (İnönü Üniversitesi örneği). Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi 3(1), 42-51.

Kara E., Pulur A. (2003). Üniversite öğrencilerinin dağcılık sporuna yönelik nedenlerinin araştırılması (100. Yıl üniversite örneği). Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 5(2), 31-39.

Kılıçgil E. (1998). Sosyal çevre - spor ilişkileri (teori ve elit sporculara ilişkin bir uygulama), Bağırhan Yayınları, Ankara.

Ölçücü, B., Erdil, G., Bostancı, Ö., Canikli, A., Aybek, A. (2012). Üniversiteler arası tenis müsabakalarına katılan sporcuların tenise başlama nedenleri ve beklentileri. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi 3(2), 5-12.

Özer DS, Özer MK. (2001). Çocuklarda motor gelişim, Geliştirilmiş 2. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Salman Ö. Sunay H. (2012). Ankara'da 14-16 yaş arası basketbolcuların basketbola başlama nedenleri ve beklentileri. SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 10(1): 25-34. **[CrossRef]**

Sunay H. (2010). Sporda organizasyon. Gazi Kitabevi, Ankara.

Sunay H., Saracaloğlu S. (2003). Türk sporcusunun spordan beklentileri ile spora yönelten unsurlar, SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 1(1), 43-48. **[CrossRef]**

Şimşek D. (2005). Orta öğretimde atletizm yapan sporcu öğrencilerin atletizm branşına yönelme nedenleri ve beklentileri, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara. **[CrossRef]**

Türkçe Sözlük. (2005). Milli Eğitim Bakanlığı Basımevi, Ankara.

Yıldırım, Y., Sunay, H. (2009). Türkiye'de performans tenisi yapan sporcuların tenise başlama nedenleri ve beklentileri. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimler Dergisi 7(3), 103-109. **[CrossRef]**

Yumuturuğ S. Sungur T. (1980). Hijyen-koruyucu hekimlik. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayınları.

Zorba E. Fiziksel uygunluk. (2001). Gazi Kitabevi, Ankara.

Orijinal Araştırma / Original Article

Pazarlama İletişimi Bağlamında Türkiye Ulusal Futbol Liginin
Stratejik Marka Kimliğine Genel Bir BakışHabib Mehmet Akpınar¹ , Serap Mungan Ay² ¹Esenyurt Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Antrenörlük Bölümü, İstanbul, Türkiye²Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, İstanbul, Türkiye

Cite this article as: Akpınar HM, Mungan Ay S. The Overview of Strategic Brand Identity: Turkey's National Football League in The Context of Marketing Communications. Research in Sports Science 2019; 9(2); 40-4.

Özet

Marka kimliği algılamaları günümüz tüketicilerin zihnindeki konular açısından önem arz etmektedir. Spor pazarlamasındaki marka kimliği algılamaları yoğun tüketici ilgisi olan pazarlar açısından potansiyel taşımaktadır. Bu çalışmada Türkiye Ulusal Futbol Süper Ligi bağlamında marka kimliği algılamaları bağlam olarak belirlenmiş ve bu algılamaların çeşitli özelliklere göre farklılık göstermesini araştırmak hedeflenmiştir. Söz konusu çalışmada kolayda örneklem yöntemiyle veri toplanmış ve 121'i kadın 279'u erkek olmak üzere 400 katılımcıya ulaşılmıştır. Tarama modeli kullanılan çalışmada örneklem kitlesinde Fenerbahçe, Beşiktaş, Galatasaray ve Trabzonspor taraftarları yer almaktadır. Verilerin analizinde faktör analizi, ANOVA ve t-testleri kullanılmış olup, öncelikle Türkiye Ulusal Futbol Süper Ligi'ndeki marka kimliği boyutları olarak dürüst-yetenekli, coşku ve seçkin boyutlarına ulaşılmıştır. Farklılıklar bağlamında demografik özelliklerden yaş grupları ve gelir grupları açısından istatistiksel olarak anlamlı sonuçları elde edilmiştir. Çalışma bulguları marka kimliği ve spor pazarlaması açısından teorik açıdan güncel bir bağlam ele almakla beraber, sektörel bilgi açısından yol gösterici özellik taşımaktadır.

Anahtar kelimeler: Pazarlama iletişimi, marka kimliği, marka kişiliği, spor pazarlaması, türkiye ulusal futbol süper ligi

The Overview of Strategic Brand Identity: Turkey's National Football League in The
Context of Marketing Communications

Abstract

Brand identity perceptions are important in the minds of today's consumers. Brand identity perceptions in sports marketing have potential for markets with intense consumer interest. Brand identities related to Turkey's National Football Super League are selected as context for this study and it is aimed to investigate whether the perceptions differ according to the various aspects of this perception. Convenience sampling technique is used with 400 participants (121 female/279 male) employed for this study. Participants are supporters of Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray and Trabzonspor teams. For data analysis, factor analysis, ANOVA and t-tests are used. It was found that brand identities related to Turkey's National Football Super League are honest-talented, enthusiasm and outstanding. In terms of differences, statistically significant results were obtained from demographic characteristics in terms of age groups and income groups. Besides the findings of the study have a theoretical context in terms of brand identity and sports marketing, it also provides guidance in terms of sectoral knowledge.

Keywords: Marketing communication, brand identity, brand personality, sports marketing, national football turkey super league

Giriş

Günümüzde birçok alan endüstrileşerek kendi ekonomik değerini yaratmakta ve ekonomik yaşam içerisindeki pazar payını giderek arttırmaktadır. Bu sektörlerin en başında toplumu oluşturan bireyi esas alan spor faaliyetleri gelmektedir. Spor faaliyetleri sahip olduğu dinamikler ile kitleleri peşinden sürüklemektedir. Spor faaliyetlerine olan bu ilginin artması onun amatör ve dernek yapılarından sıyrılarak endüstri haline gelmesini zorunlu hale getirmiştir. Günümüzde spor, kişisel ve toplumsal sağlığı koruyucu ve geliştirici nitelikleriyle önemli bir hizmet sektörü olarak kabul görmektedir. Spor, günümüz koşullarında kitle iletişim araçları-

da meydana gelen değişim ve gelişmeler ile beraber önemini giderek arttırmakta, çok büyük sayıda topluluklar tarafından takip edilen bir faaliyetler bütünü olarak ifade edilirken, başka bir açıdan girişimciler için çekici bir ekonomik alanı oluşturmaktadır (Gündoğdu & Devocioğlu, 2008)(Gündoğdu & Devocioğlu, 2008). Sporun bu dönüşümü, bu alanda çalışma yapan akademisyenleri ve uzmanları dünya da var olan ve meydana gelen gelişmelerle birlikte entegre ederek bambaşka bir boyuta taşımıştır. Spor kendine ait özellikleriyle dinamik bir çevre tarafından etkilenirken aynı zamanda insanları, kurumları, kültürü, sosyal hayatı dinamik bir çevre olarak etkilemektedir. Bu özelliğiyle spor çift taraflı bir etkileşim alanına sahiptir.

Sporun küreselleşme hareketleri, teknolojide yaşanan ilerlemeler, kitle iletişim araçlarında yaşanan gelişmeler ve dünya da kişi başına düşen gelirin artması sonucunda önemi giderek artmaktadır. Dünyada kişi başına düşen gelirin artması sonucunda insanlar boş zaman etkinlikleri olarak spora daha fazla yönelmekte, meydana gelen bu talep sonrası ise talep kaynaklı olarak spora yapılan yatırımlar günden güne artmaktadır. Küresel konjonktür incelendiğinde dünyada kişi başına düşen gelirlerin artış eğilimi göstermesine paralel olarak gelecek yıllarda spor sektörüne olan yatırımların artış göstereceği beklenmektedir. Ayrıca spor organizasyonlarına ve faaliyetlerine olan yatırımlar bir önceki organizasyon ve faaliyetlerden daha fazla kaynak aktarımına sahne olmuştur. Uluslararası alanda düzenlenen olimpiyat oyunları buna örnektir.

Sporun endüstri olarak son yıllarda ekonomik değerini kazanması ve yıldan yıla arttırması, spor organizasyonlarının ve spor faaliyetlerinin ekonomik olarak incelenmesine neden olmuştur. Sahip olduğu alt sektörler ile spor dünya üzerindeki pazar payını günden güne arttırmaktadır. Sporun dünya üzerindeki pazar payını günden güne arttırması, kitle iletişim araçlarından olan medyada etkin olarak kullanılması, sponsorluk faaliyetleri sonucu işletmelerin tanıtım, halkla ilişkiler ve pazarlama faaliyetlerinde kullanılması spor pazarlaması olarak yeni bir faaliyet alanı bulmuştur. Küreselleşme ve teknoloji ile birlikte rekabetin giderek artması sonucu pazarlama faaliyetlerinin önemi giderek arttırmakta uygulama alanını genişleterek kitle iletişim araçlarında sporun daha fazla yer almasıyla birlikte büyük kitleleri etkilemesi spor pazarlamasının ortaya çıkmasına neden olmuştur CİTATION Boz08 \ 1055 (Bozkurt & Kartal, 2008)(Bozkurt & Kartal, 2008).

Marka kişiliği, marka kimliğinin duysal alanını ifade etmektedir. Tüketicilerin markayı kullanması sonucu elde ettiği deneyimler, tüketicinin zihninde oluşmakta olan marka kişiliğine doğrudan etki ederler CİTATION Raj06 \ 1055 (Rajagopal, 2006)(Rajagopal, 2006). Her birey bir kişilik sahibidir, markaların kendine ait özellikleri olduğu için onlarında kişiliği mevcuttur CİTATION Azo03 \ 1055 (Azoulay & Kapferer, 2003)(Azoulay & Kapferer, 2003). Marka kişiliği, markaya verilen insanı özellikler olarak tanımlanabilir. Kanıtlanabilir özelliklerinin yanında duygusal özelliklerde kişisel özelliklerde yer aldığından markalar içinde aynı durum söz konusu edilebilir CİTATION Dav96 \ 1055 (Aaker D. A., 1996)(Aaker, 1996). Marka kişiliğinin yaratılmasında göz önünde bulundurulması gereken nokta tüketicilerin manevi olarak ihtiyaç duydukları şeylerin belirlenerek markanın bunun tatminini sağlayacak somut bir ürüne dönüştürülmesi olarak ifade edilir CİTATION Sus98 \ 1055 (Fournier, 1998)(Fournier, 1998).

Konumlandırma var olan ürün ve hizmetlerden farklı yeni şeyler yaratmak değil, müşterilerin zihninde o ürünün veya hizmetin zihnindeki yeri, konumu olarak ifade edilir CİTATION Tro81 \ 1055 (Trout & Ries, 1981)(Trout & Ries, 1981). Müşteriler ürünler, hizmetler ve markalar tarafından aşırı ölçüde bilgilendirilmeyle karşı karşıyadırlar. Bu bilgilendirme sonucunda yapılan ve tüketici tarafından algılanan konumlandırma tüketicilerin onlar arasında karar vermesini etkiler ve yönlendirir CİTATION Vuk11 \ 1055 (Vukasovic, 2011)(Vukasovic, 2011). Konumlandırma ürün ile birlikte başlar. Pazarlamanın tüm çevrelerinin konumlandırmaya bir parçada olsa etkisi vardır. Yine de konumlandırma ürünün

ne yaptığı ile açıklanamaz. Konumlandırma zihinde nasıl bir algı yaratıldığı ile ilgilidir CİTATION Ann03 \ 1055 (Thompson, 2003) (Thompson, 2003).

Sporun tarihten gelerek son yıllarda kazanmış olduğu bu evre bilim adamlarını ve uzmanlarını bu alanda inceleme yapmaya itmiştir. Literatür incelendiğinde bu alanda yapılan çalışmaların ve alana gösterilmekte olan ilginin günden güne arttığı ifade edilebilir. Spor pazarlamasının kendine hareket alanı bulduğu en önemli alanlardan biri futboldur. Futbol endüstrisi spor ekonomisinin en önemli alt sektörlerinden biridir. Futbol endüstrisinin var olmasında ve faaliyetlerini sürdürebilmesinde en büyük etken taraftarlardır. Bu bağlamda pazarlama biliminin ana kavramlarından birini oluşturan markanın Türkiye Ulusal Futbol Süper Ligi ile entegrasyonu ve bu entegrasyonda taraftarların lige olan marka kimliği bakışı, markayı ve marka kimliğini oluşturan alt boyutlar tezin ana konusunu oluşturmaktadır. Bu çalışmanın amacı taraftar gruplarının Türkiye Ulusal Süper Ligi'ne olan marka kimliği boyutlarını incelemek ve pazarlama faaliyetleri üzerindeki etkilerini ortaya koymaktır.

Yöntem ve Araçlar

Araştırma Grubu: Çalışma evrenini Türkiye Ulusal Futbol Süper Ligi taraftarları oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor taraftarları oluşturmaktadır. Ana kütlenin tamamına ulaşmanın zaman ve maliyet kısıtlarından dolayı, örnekleme sürecinde tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme kullanılmıştır. Türkiye Ulusal Futbol Süper Ligi'nde bulunan takım taraftarlarının oluşturduğu %5 güven aralığına göre 400 taraftar çalışmanın örneklemini oluşturmuştur.

Veri Toplama Aracı: Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan form iki bölümden oluşmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak birinci bölüm olan "Kişisel Bilgi Formu", taraftarların demografik bilgilerini ve katılıma yönelik bilgilerini tespit etmek için kullanılmıştır. İkinci bölümde Türkiye Süper Liginin marka kimliğini belirlemek amacıyla Aaker (1996) tarafından geliştirilen Türkçe'ye uyarlaması Yüksel ve Salman (2010) tarafından yapılan "Marka Kimliği Ölçeği-MKÖ" kullanılmıştır (Ek 2). Marka kimliği Ölçeği, 1.Dürüstlük, 2.Çoşku, 3.Yetenek, 4.Seçkinlik ve 5.Sertlik alt boyutlarından oluşmaktadır. Ölçeğin değerlendirilmesi 5'li Likert formunda; kesinlikle katılmıyorum (1), katılmıyorum (2), kararsızım (3), katılıyorum (4), kesinlikle katılıyorum (5) biçiminde düzenlenmiş ve puanlanmış olup 42 maddeden oluşmaktadır.

Verilerin Analizi: Verilerin değerlendirilmesi aşamasında veriler Microsoft Excel 2007 programında düzenlenmiş olup, SPSS 20.0 for Windows for paket program kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmada Türkiye Ulusal Futbol Süper Ligi'nin marka kimliğinin Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor taraftarlarının hangi boyutta algılandığı araştırılmıştır. Bu kapsama demografik ve diğer etkenlerin marka kimliği algılamalarını nasıl ve ne oranda etkilediği ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda taraftarların marka kimliği algılama boyutlarının tespit edilmesi için faktör analizi yapılmış, bağımsız iki grup için t testi, ikiden bağımsız grubunun ortalamalarının birbirinden farklı olup olmadığını test etmek için ANOVA analizi yapılmıştır.

Bulgular

Araştırma kapsamında elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo 1'de araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim, gelir durumları ve meslek durumlarına göre dağılımları yer almaktadır. Araştırmaya katılan katılımcıların %69,8'inin erkek, %30,3'ünün kadın; yaş durumları incelendiğinde %53,8'inin 18-25 yaş aralığında olduğu; eğitim düzeyleri incelendiğinde %72,3'ünün üniversite mezunu olduğu, gelir durumları incelendiğinde %40'ının 2001TL ve üzeri gelire sahip olduğu; meslek durumları incelendiğinde ise %43'ünün öğrenci olduğu görülmektedir.

Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların taraftarı oldukları futbol takımı incelendiğinde ise katılımcıların %19,3'ünün Beşiktaş, %33,5'inin Fenerbahçe, %44,3'ünün Galatasaray ve %3'ünün Trabzonspor takımlarının taraftarlarından oluştuğu görülmektedir.

Tablo 3'deki değerler incelendiğinde marka kişiliği faktör analizleri görülmektedir. Bütün faktör yüklerinin 0,50'nin üzerinde olduğu, birinci faktörün sekiz, ikinci faktörün dört ve üçüncü faktörün ise dört ifadeden meydana geldiği görülmektedir. Meydana gel-

en faktörleri isimlendirmek için, her bir faktörün altında yer alan değişkenlerin içerikleri ve ölçeğin teorik yapısı temel alınmıştır. Buna göre ilk faktörün altında toplanan ifadelerin, marka kimliği ölçeğinin, 'dürüst' ve 'yetenek' boyutlarıyla ilgili ifadeler olduğundan, birinci faktörün dürüst-yetenekli olarak adlandırılmasının uygun olduğu düşünülmüştür. İkinci boyut çoşku değerlerini kapsarken, üçüncü boyut ise seçkin değerini kapsar ve bu boyutların adını alır.

Analiz sırasında faktör yükleri 0,50'nin altında kalan ifadeler çıkarılacak analiz tekrarlanmıştır. Toplamda iki değişken ölçekten çıkarılarak, teorik yapıya uygun 16 değişkenden oluşan ölçek elde edilmiştir. Ölçek içerisinde yer alan değişkenlerin üç faktörden oluştuğu ve bu faktörlerin ilkinin toplam varyansın %53,47'sini, ikinci faktörün %62,36'sını, üçüncü faktörün %68,85'ni açıkladığı görülmektedir.

Tablo 4'de görüldüğü üzere ANOVA testi sonucunda Dürüst ve Yetenekli, Coşkulu ve Seçkin faktörleri için p değeri 0,05'den küçük bulunmasından dolayı taraftarların yaş değişkenine göre Türkiye Ulusal Futbol Süper Ligi marka kimliği algılamalarında anlamlı bir fark bulunmaktadır. Yaş değişkenine göre Türkiye Ulusal Futbol Ligi marka kişiliği algılamaları arasında anlamlı istatistiksel açıdan bir farklılık bulunmaktadır. Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu bulmak için ikili karşılaştırma testlerinden Post Hoc Testi için Scheffe yöntemi seçilmiştir.

Analiz sonucuna bakıldığında 18-25 ve 26-35 yaş arasındaki katılımcıların Türkiye Ulusal Futbol Süper Ligi marka kimliği algılamalarında anlamlı bir fark bulunmuştur. Dürüst ve Yetenekli ve Coşkulu marka kimlik algılamalarının 18-25 yaş aralığındaki taraftarların 26-35 yaş aralığındakilere göre daha güçlü olduğu görülmektedir. Bu sonucun aksine Seçkin marka kimlik algısı 26-35 yaş aralığındaki taraftarlara göre daha güçlüdür.

Tablo 5'de görüldüğü üzere ANOVA testi sonucunda Dürüst ve Yetenekli, Coşkulu ve Seçkin faktörleri için p değeri 0,05'den küçük çıkmıştır. Bu durumda gelir durumu dağılımına ve faktörler arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Hangi gelir düzeylerinin birbirinden farklı olduğunu bulmak için iki karşılaştırma testlerinden Post Hoc Testi için Scheffe yöntemi seçilmiştir.

Analiz sonucuna bakıldığında dürüst ve yetenekli, coşkulu ve seçkin marka kimlik algılamaları 500-1001TL geliri aralığındaki taraftarların 2000TL ve üzeri aralığındakilere göre daha güçlü olduğu görülmektedir. Bu sonucun aksine Seçkin marka kimlik algısı 26-35 yaş aralığındaki taraftarlara göre daha güçlüdür.

Yapılan analizler sonucunda Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor takım taraftarlarının Türkiye Ulusal Futbol Süper

Tablo 1. Taraftarların cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, gelir durumları, meslek durumlarına göre dağılımlar

		F	%
Cinsiyet	Erkek	279	69,8
	Kadın	121	30,3
	Toplam	400	100
Yaş	18-25	215	53,8
	26-35	129	32,3
	36-45	39	9,8
	46-55	14	3,5
	56 ve üzeri	3	0,8
	Toplam	400	100
Eğitim Düzeyi	Lise Mezunu	34	8,5
	Üniversite Mezunu	289	72,3
	Lisansüstü Mezunu	77	19,3
	Toplam	400	100
Gelir Durumları	500TL ve Altı	92	23
	501-1000TL	56	14
	1001-1501TL	45	11,3
	2001TL ve Üzeri	162	40,5
	Toplam	400	100
Meslek Durumları	İşçi	9	2,3
	Memur	42	10,5
	Emekli	4	1
	Ev Hanımı	2	1
	Serbest Meslek	31	7,8
	Öğrenci	175	43,8
	Çalışmıyor	28	7
	Özel Sektör	109	27,3
	Toplam	400	100

Tablo 2. Katılımcıların Taraftarı Oldukları Takıma Göre Dağılımı

Taraftarı Olunan Takım	F	%
Beşiktaş	77	19,3
Fenerbahçe	134	33,5
Galatasaray	177	44,3
Trabzonspor	12	3
Toplam	400	100

Tablo 3. Katılımcılara İlişkin Yapılan Faktör Analizi Sonuçları

Boyut		Faktör Ağırlıkları	Faktörün Açıklayıcılığı	Güvenilirlik
Dürüst ve Yetenekli	Dürüst bir insandır	0,822	%53,479	,929
	Davranışları gerçektir, sahte davranışlarda bulunmaz	0,779		
	İçten, samimi davranışlara sahiptir	0,770		
	Güvenilir bir insandır	0,732		
	Aile odaklı bir kişidir, ailesine önem verir	0,731		
	Ayakları yere basan gerçekçi bir insandır	0,713		
	Çevresindeki insanların sağlığı açısından olumlu bir ortam sunar	0,687		
	İnsanlar yanlarında kendini güvende hisseder	0,642		
Coşkulu	Heyecan verici bir kişidir	0,813	%62,360	,857
	Canlı ve hayat dolu bir yapısı vardır	0,773		
	Cesur ve atılgan bir kişidir	0,674		
	Duygusal ve duyarlı bir yapıya sahiptir	0,637		
Seçkinlik	Üst sınıf ait bir insandır; sofistikedir	0,797	%68,856	,831
	Görünüşüne özen gösterir; iyi görünüşlüdür	0,723		
	Çekici, göz alıcı bir görüntüsü vardır	0,719		
	Bir çok konuda kendinden emindir	0,679		

Tablo 4. Katılımcıların Yaş Değişkenine İlişkin ANOVA Testi

		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Dürüst ve Yetenekli	Gruplar Arası	14,293	4	3,573	4,231	0,002
	Gruplar İçi	333,622	395	0,845		
	Toplam	347,915	399			
Coşkulu	Gruplar Arası	26,951	4	6,738	6,376	0,000
	Gruplar İçi	415,312	394	1,057		
	Toplam	442,263	397			
Seçkin	Gruplar Arası	12,487	4	3,122	2,960	0,020
	Gruplar İçi	416,561	395	1,055		
	Toplam	429,047	399			

Tablo 5. Katılımcıların Gelir Durumuna İlişkin ANOVA Testi

		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	Sig.
Dürüst ve Yetenekli	Gruplar Arası	9,081	4	2,270	2,647	0,033
	Gruplar İçi	338,834	395	0,858		
	Toplam	347,915	399			
Coşkulu	Gruplar Arası	16,562	4	4,141	3,823	0,005
	Gruplar İçi	425,701	393	1,083		
	Toplam	442,263	397			
Seçkin	Gruplar Arası	11,797	4	2,949	2,792	0,026
	Gruplar İçi	417,251	395	1,056		
	Toplam	429,047	399			

Ligi marka kimliği algılamalarında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Ayrıca katılımcıların cinsiyet, eğitim durumu, meslek dağılımları ile faktörler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmanın ana amacı; Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor takım taraftarlarının Türkiye Ulusal Futbol Ligi'ne

karşı marka kimliği algılamalarının belirlenmesidir. Ayrıca marka kimliği algılamalarının cinsiyet, yaş, eğitim, meslek ve gelir değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği de ortaya konulmaya çalışılmaktadır.

Günümüzde üretilen mal ve hizmetler giderek standartlaşmaktadır. Üretilen mal ve hizmetlerin standartlaşması düşünüldüğünde bunların müşteri tarafından rakibine karşı tercih edilmesi gerek-

mektedir. Müşterinin satın alacağı mal ve hizmeti diğerlerine tercih ederek bir marka seçiminde bulunması tüketicinin o markayı nasıl algıladığı ile ilgilidir. Bu algı marka kimliği ve marka kimliği elemanları ile sağlanır. Türkiye Ulusal Futbol Ligi'nin dört önemli takımı olan Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor taraftarlarının marka kimliği algılamaları bu markanın taraftarlar tarafından nasıl algılandığını açıkça ortaya koymuştur. Takım taraftarları Türkiye Ulusal Futbol Ligi'ni üç farklı kimlik boyutunda değerlendirilmiştir. Bunlardan ilki faktör analizimiz sonucunda ulaştığımız dürüst-yetenekli kişilik boyutudur. Dört takım taraftarı Türkiye Ulusal Futbol Ligi'ni "dürüst ve yetenekli" olarak algılamaktadır. İkinci faktör analizimiz sonucunda ulaştığımız boyut ise "çoşku" boyutudur. Dört takım taraftarı Türkiye Ulusal Futbol Ligi'ni coşkulu olarak algılamaktadır. Üçüncü faktör analizimiz sonucunda ulaştığımız boyut ise "seçkin" boyutudur. Dört takım taraftarı Türkiye Ulusal Futbol Ligi'ni coşkulu olarak algılamaktadır. Yaptığımız araştırma sonucunda dört takım taraftarı Türkiye Ulusal Futbol Ligi'ni dürüst-yetenekli, coşkulu ve seçkin bir marka kimliği olarak sınıflandırmıştır.

Araştırmada yapılan fark testleri sonucunda Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor takım taraftarlarının Türkiye Ulusal Futbol Ligi marka kimliği algılamalarında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Taraftar genel olarak Türkiye Ulusal Futbol Ligi hakkında benzer düşüncededir. Birbirinden farklı kültürleri ve misyonları barındıran bu dört kulübün taraftarları Türkiye Ulusal Futbol Ligi'ni dürüst-yetenekli, coşkulu ve seçkin kişilik boyutları ile algılamaktadır. Türkiye Ulusal Futbol Süper Ligi'nin Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor takım taraftarlarının cinsiyetlerine göre marka kimliği algılamalarında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Türkiye Ulusal Futbol Süper Ligi'nin Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor takım taraftarlarının yaş grupları incelendiğinde anlamlı bir fark bulunmaktadır. Dürüst-Yetenekli ve coşkulu marka kimlik algılamalarının 18-25 yaş aralığından taraftarların 26-35 yaş aralığındakilere göre daha güçlü olduğu görülmektedir. Bu sonucun aksine seçkin marka kimlik algısı 26-35 aralığındaki taraftarlara göre daha güçlüdür. Türkiye Ulusal Futbol Süper Ligi'nin Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor takım taraftarlarının eğitim durumlarına göre marka kimliği algılamalarında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Türkiye Ulusal Futbol Süper Ligi'nin Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor takım taraftarlarının meslek durumlarına göre marka kimliği algılamalarında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Türkiye Ulusal Futbol Süper Ligi'nin Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor takım taraftarlarının gelir durumlarına göre marka kimliği algılamalarında anlamlı bir fark bulunmaktadır. Dürüst ve yetenekli, coşkulu ve seçkin marka kimlik algılamaları 500-1001TL geliri aralığındaki taraftarların 2000TL ve üzeri aralığındakilere göre daha güçlü olduğu görülmektedir.

Yapılan araştırmanın sonucunda elde edilen bulgular ile Türkiye Ulusal Futbol Süper Ligi'ni oluşturan dört büyük takım taraftarı tarafından dürüst-yetenekli, coşkun ve seçkin olarak görülmektedir. Türkiye Futbol Federasyonu gerçekleştirmiş olduğu pazarla-

ma faaliyetlerinde bu marka kişiliğini göz önünde bulundurarak pazarlama stratejilerini gerçekleştirmelidir. Pazarlamanın odak noktasında bulunan insandan hareketle markaların tüketicilerin veya müşterilerin zihninde varolan marka kimlikleri onların diğer rakiplere karşı konumunu belirlemekte ve doğru pazarlama iletişiminin gerçekleştirilmesinde en önemli etkidir. Futbolun yöneticileri pazarlama iletişimde bu marka kimliklerinden hareketle insanlara ulaşmalı ve taraftarların zihninde marka konumlandırmasını bu üç kimlikle güçlendirerek sağlamlaştırmalıdır.

Etik Komite Onayı: N/A.

Hasta Onamı: N/A.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını belirtmiştir.

Ethics Committee Approval: N/A.

Informed Consent: N/A.

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynakça

- Aaker, D. (1996).** Building Strong Brands. California: Simon and Schuster.
- Aaker, D. A. (1996).** Measuring Brand Equity Across Products and Markets. California Management Review 38(3), 102-120. [\[CrossRef\]](#)
- Azoulay, A., & Kapferer, J.-N. (2003).** Do Brand Personality Scales Really Measure Brand Personality? Journal of Brand Management 11(2), 143-155. [\[CrossRef\]](#)
- Bozkurt, H., & Kartal, R. (2008).** Spor Pazarlamasında Halkla İlişkiler Ve Sponsorluk İlişkisi. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2(1), 23-33.
- Fournier, S. (1998).** Consumers and Their Brands: Developing Relationship Theory in Consumer Research. Journal of Consumer Research 24(4), 343-373. [\[CrossRef\]](#)
- Gündoğdu, C., & Devcioğlu, S. (2008).** Spor Hizmetlerinin Genel Ekonomi Çerçevesi Görünümü. Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları, 117-124.
- Rajagopal. (2006).** Impact of Advertising Variability on Building Customer-Based Brand Personality in a Competitive Environment: Empirical Analysis with Reference to Mexico. Latin American Business Review 6(3), 63-84. [\[CrossRef\]](#)
- Thompson, A. B. (2003).** Brand Positioning And Brand Creation . London: Profile Books.
- Trout, J., & Ries, A. (1981).** Positioning: The Battle For Your Mind. New York: McGraw-Hill.
- Vukasovic, T. (2011).** Conceptual Model of Strategic Positioning of a Poultry Brand. World's Poultry Science Journal 67(4), 643-652. [\[CrossRef\]](#)
- Yurtkoru, S., Çinko, M., & Durmuş, B. (2013).** Sosyal Bilimlerde SPSS'le Veri Analizi. Ankara: Beta Yayınları.

Orijinal Araştırma / Original Article

Türk Hava Yolları Avrupa Liginde Mücadele Eden Türk Basketbol Takımlarının Salonları Üzerinde Bir Araştırma

Veli Onur Çelik¹, Yalçın Maraşlı², Yusuf İşgören², Serdar Elmas²¹Eskişehir Teknik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Eskişehir, Türkiye²Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, Türkiye

Cite this article as: Çelik VO, Maraşlı Y, İşgören Y, Elmas S. An Investigation on Turkish Basketball Teams Facilities Which Competing in Turkish Airlines Euroleague. Research in Sports Science 2019; 9(2); 45-53.

Özet

Sportif faaliyetlere artan ilginin bir sonucu olarak spor tesisleri kavramı, spor örgütleri açısından önemli bir faktör haline gelmiştir. Ayrıca spor tesisleri, spor taraftarları tarafından ev gibi görüldükleri için, tasarımından görünümüne kadar hazırlık ve planlama süreci gerektirmektedir. Çağımızda spor tesisleri için sürdürülebilirlik kavramı göz önünde bulundurulması gereken önemli bir konudur. Spor tesisleri yönetimler için etkinlikten sonra aktif olmayan pasif yapılar algısından uzaklaşmış ve kar getirici yapılar haline gelmiştir. Bu çalışmada ise Turkish Airlines Euroleague organizasyonunda mücadele eden iki Türk Erkek Basketbol takımının müsabakalarını gerçekleştirdikleri tesislerin incelenmesi ve tesis yöneticilerinin görüşlerinin alınması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda kamu sahipliğinde bulunan Sinan Erdem Spor Salonu ile özel sektör aidiyetinde bulunan Ülker Spor ve Etkinlik Salonu bazı değişkenlere göre incelenmiştir. Verilerin toplanması amacıyla, yarı yapılandırılmış bir görüşme formu hazırlanmış ve katılımcılar ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu iki tesisin işletilmesi sürecindeki farklar ve benzerlikler, bulgular kısmında ortaya konulmaya çalışılmıştır. Elde edilen bulgulardan yola çıkarak, çağımız spor tesislerinin nasıl sürdürülebilir olabilecekleri ve bu doğrultuda ortaya konması gereken yönetsel süreçlerin neler olması gerektiği ile ilgili önerilerde bulunulmaya çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Euroleague, spor tesisi, sürdürülebilirlik, spor tesisi yöneticisi

An Investigation on Turkish Basketball Teams Facilities Which Competing in Turkish Airlines Euroleague

Abstract

As a result of increasing interest in sporting activities, the concept of sports facilities has become an important factor in terms of sports organizations. Sports facilities require preparation and planning processes from design to appearance, as they are considered home by sports fans. Concept of sustainability is an important issue to consider for contemporary sport facilities. Spor facilities moved away from the perception of inactive passive structures after the event for the administrations and became profit-making structures. In this study, it was aimed to examine the facilities of the two Turkish Men's Basketball teams that competed in the Turkish Airlines Euroleague organization and take the views of the facility managers. In this direction, Sinan Erdem Sports Hall which is in public ownership and Ülker Sports and Activity Hall which belongs to private sector are examined according to some variables. In order to collect the data, a semi-structured interview form was prepared and interviews were held with the participants. Differences and similarities in the operation of these two facilities have been tried to be revealed in the findings. We have tried to make suggestions about how contemporary sport facilities could be sustainable and what administrative processes should be put in this direction by getting out of the obtained findings.

Keywords: Euroleague, sport facilities, sustainability, sport facility manager

Giriş

Spor tesisi kavramından bahsedildiğinde akla spor etkinliklerinin düzenlendiği salon, stadyum, pist gibi yapılar gelmekteyse de koru, orman, akarsu, kanyon, parkur gibi sportif etkinlik düzenlemeye imkân veren araziler de spor tesisi kavramının açıklanmasında kullanılmaktadır (Doğu, 1990). Alan yazında spor tesisleri için bir diğer tanım ise Girginler ve Şahin (2007) tarafından, yaş aralıkları fark etmeksizin bütün bireylerin sağlıklı yaşamlarını sürdür-

bilmesi amacıyla devlet veya özel sektör işletmeleri tarafından inşa edilen, tüm spor branşlarına yönelik hizmet eden aktivite merkezleri olarak tanımlanmıştır. Benzer şekilde T.C. Başbakanlık (2002) resmi kaynaklarında spor etkinlikleri öncesinde, esnasında ve sonrasında sporcuların ve izleyicilerin ihtiyaçlarına cevap verebilecek bölümleri (saha, tribün, tuvalet, duş) olan, spor dallarının özgünlüğüne uygun çalışma, hazırlık ve idman yapılabilmesine imkân sağlayan yapı, saha ve alanların da spor tesisi olarak tanımlandığı görülmektedir.

Spor Tesislerinin Tarihsel Süreç İçerisinde İncelenmesi

Spor tesislerinin tarihsel süreçte çeşitli evrelerden geçerek bugünkü halini aldığı görülmektedir. Tarihsel sürece göz atıldığında, spor tesisi kavramının Olympia'ya dolayısıyla Zeus ve Hera tapınaklarında düzenlenmiş olan ilk olimpiyatlara kadar uzandığı ifade edilmektedir. Daha sonraki dönemde ise dini ve politik amaçlarla inşa edilmiş bu yapılara antrenman ve konaklama ihtiyacının ortaya çıkmasıyla yeni tesisler eklenmiştir (IOC, 2008). 1896 yılında yapılmış olan modern olimpiyatlar için iki yıl hazırlık yapılmış ve yaklaşık 448,800 \$ harcama yapılmıştır. Bu dönemde ortaya çıkan yapılar Panathenian Stadyumu ve Zappeion Binası olmuştur. Spor tesisleri, 1900'lü yılların başlarında kültürel festivaller ile birlikte kullanılan yapılara dönüşmüştür. Ancak daha sonraki süreçte kitlesel iletişim araçlarının gelişmesi ve sporun içine reklamın girmesiyle birlikte bu tesisler spor branşlarına özgü inşa edilmeye başlanmıştır (Gold ve Gold,2007).

Teknolojik gelişmeler ile birlikte spor tesislerinin çok amaçlı (multi - purpose) yapılara evrildiği görülmektedir. Bu duruma örnek olarak 1908 yılında inşa edilen White City (Shepherd's Bush) Stadyumu, ilk kez kompleks bir tesis olarak tasarlanmış ve bir çok branşın(atletizm, bisiklet parkuru, 100 metrelik yüzme havuzu, güreş ve jimnastik platformları) uygulama alanı olarak kullanılmıştır. Ancak 1908 yılında inşa edilen bu tesisler 1927 yılında düzenlenen atletizm yarışlarına kadar kullanılmamıştır. Bu durum stadyumlarda kullanılabilirlik ve verimlilik kavramlarını ön plana çıkarmaktadır. Yine de White City Stadyumu, spor müsabakalarını tek bir noktada toplarken, fuar ve olimpiyatlar için gelecek kalabalığın ulaşımını kolaylaştırmak amacıyla bölgeye yeni bir metro istasyonu inşa edilmesine olanak sağlamıştır. Böylece White City Stadyumu, gelecekte inşa edilecek tesisler için örnek bir tesis olarak görülmüştür. (Gold ve Gold, 2007).

Dünya'da yaşanan siyasi ve toplumsal olaylar (1. Dünya Savaşı, 2. Dünya Savaşı, Büyük Buhan) nedeniyle sportif faaliyetlerde aksaklıklar yaşanmış ve etkinlikler kesintiye uğramıştır. Savaş sonrasında düzenlenen organizasyonlarda canlı yayın kavramı eklenmiş ve bu gelişme spor tesislerinde yeni düzenlemelere ihtiyaç duyulduğunu ortaya çıkarmıştır (Jolly, 2006). Ayrıca sporun ve sportif organizasyonların geniş kitlelere ulaşması ve televizyonculuk anlayışının gelişmesi 1960'lı yıllarda yayın hakları kavramının gündeme gelmesine neden olmuştur. Dolayısı ile spora ve spor tesislerine yapılan yatırımlar artmış, sağlanan ek gelirler tesisleşmeye fazladan harcama yapılmasına olanaklar sağlamıştır. Bu gelişmeler şehirlerinde alt ve üst yapı değişimlerini de beraberinde getirmiştir. 1980'li yıllarda topluma yarar sağlayacak verimli tesisler konusu gözetilmiş tasarlama aşamasında bu olguya dikkat edilmiştir. Halkın etkinlik sonrasında da tesisleri kullanabilmesi fikrinin hakim olduğu bu yıllarda ulaşım ve teknoloji eklemeleri gündeme gelmiştir (Gold ve Gold, 2007). Böylelikle yeni inşa edilen tesislerin bölünebilen ve daha küçük etkinlikler için kullanılabilen esnek tasarımlara sahip olmaları gerektiği anlayışı hakim olmuştur (Coaffee, 2010).

19. yüzyılın sonlarında ise şehircilik ve planlama sektöründe yeni bir kavram olan sürdürülebilirlik gündeme gelmiştir. Sürdürülebilir yapılar için ilk örnekler Barselona şehrinde uygulanmaya başlanmıştır. Sürdürülebilir kent modeli olarak yaygınlaşan bu durum spor tesislerinin yapısını da etkilemektedir. Dolayısı ile spor tesis yapım planlamasında, kısa vadede kar getirecek inşalardan

çok, kentsel çevre yenilemesi ve dönüşümünün daha önemli olduğu düşüncesi hakim olmuştur. Spor tesisleri yatırımcılar için yeni bir alternatif oluşturmuş ve doğru hamleler ile hem müsabaka esnasında hem de uzun vadede çok büyük kazançlar getireceği düşüncesi ön plana çıkmıştır. Karlılık kavramının ortaya çıkmasıyla bölgesel tesis yatırımlarının yerini, uzun dönemli geliştirilebilir kentsel yatırım modelleri almaya başlamıştır (Coaffee, 2010). 21. yüzyılın başlarında ise çevre dostu yapılar olarak bilinen "eko-köy" terimi ortaya çıkmıştır. Bu yapılara ilk örnek olarak 2000 yılında Sydney'de kurulan eko-köy bölgesi gösterilebilir. Bu tarz bölgelerde amaç, güneşten ve enerjisinden faydalanıp, kirlilik yaratmamak için suyun, sulak araziden süzdürülerek geri dönüşüm ile elde edilmesidir. Uygulamaya geçilmemiş olsa da öne sürülen bu fikirler sonraki tesisler için alt yapı oluşturmuştur (Cashman, 2002).

Spor Yönetimi Kavramının Yükselişi ve Spor Tesislerinin Dönüşümü

Spor işletmeleri, diğer hizmet üreten işletmeler gibi, genel işletmecilik prensipleri ışığında çalışsa da, kendine özgü bir uzmanlık bilgisi içermesi bakımından farklı yönetsel sistemler olarak düşünülmektedir (İmamoğlu, 1992). Spor yönetimi kavramı İmamoğlu (1992) tarafından genel yönetimin ilke ve kurallarının spor alanına uygulanışı olarak tanımlanmaktadır. Bu kavramın temel amacı da, spor faaliyetlerinin akılcı ve bilimsel bir biçimde yürütülmesinin yollarını araştırmak, bulmak ve bunları genel ilkelere dönüştürüp uygulamak olduğunu ileri sürmektedir (İmamoğlu, 1992). Bu sistemin içinde yöneticiler, antrenörler, teknik elemanlar, yardımcı hizmet personeli gibi değişik türden meslek mensuplarının etkileşimi söz konusu olmaktadır (İmamoğlu ve Mutlu, 2012). Yönetim biliminin alt dalı olarak karşımıza çıkan spor yönetimi; spor örgütlerinin amaçlarına ulaşabilmeleri için gereken madde ve insan kaynaklarının kullanılmasıdır (Sunay, 2009; Doğu, 2011). Aynı zamanda sporun kendi iç dinamiklerinden esinlenerek spora dair sorunlara uzun-kısa süreli çözümler sağlamaktır. Ek olarak spor kurum ve kuruluşlarında yönetim ile ilgili faaliyetlerin yürütülmesi temel gayedir (Doğu, 2011; Karagözoğlu 2000).

Spor endüstrisindeki değişim ve büyüme, spor yönetiminin bir disiplin haline gelmesini ve bu disiplinin de spor tesisi yönetimi kavramının başlı başına önem arz eden bir konu olmasını sağlamıştır. Bu doğrultuda spor tesislerinin gün geçtikçe önem kazanması; sürdürülebilirlik, karlılık, verimlilik, gibi olguları da beraberinde getirmektedir (Ramazanoğlu ve Ramazanoğlu, 2000). Spor yönetimi özelinde ise sürdürülebilirlik; spor tesislerinin insan mutluluğu ve kaliteli yaşam için kullanılması, işlevsel ve niteliksel özellikleri ile kuşaklar boyu devam ettirilebilecek organizasyonların oluşturulması ve bunların bütünüün yönetilmesi şeklinde tanımlanmaktadır (Koçak vd. 2015). Dolayısı ile spor alanında sürdürülebilir bir gelişme, sporun tüm alt sistemlerinin etkili ve verimli bir şekilde kullanılabilmesiyle gerçekleşir. Sürdürülebilir gelişmenin yönü belirsiz olmasına karşın, toplam sistemin ve her bir ögesinin geçerliliği hakkında esas ve güvenilir bilgi sağlayacak göstergelerin tanımlanması, temel boyutlarının belirlenmesi gerekmektedir (Robinson,1997). Bu bakış açısına göre, geçmişten günümüze kadar yaygınlığını hiç yitirmeden süregelen faaliyetlerin başında yer alan spor aracılığı ile sürdürülebilirliğin alt sistemlerinin (boyutlarının), tüm düzeydeki spor katılımcılarının üstlendikleri rollere ve spor etkinliklerine bağlı olarak değişik biçimlerde ele alınabileceği düşünülmektedir (Koçak ve diğ. 2015).

Spor tesislerinin verimli kullanılması hem sporcu yetiştirilmesinde, hem de beşeri kaynakların üretimindeki verimliliklerin artırılması açısından önem arz etmektedir. Böylece tesisin büyüklüğü ile hizmet üretimi ve faydalanma oranı arasındaki ilişkilerin en uygun hale getirilmesi ile tesisin etkinliği artırılabilir. Ayrıca üretilen spor hizmetlerinden faydalananların sayısı arttıkça tesisin sabit masraflarında ve işletme masraflarında düşüş görülecektir (Ramazanoğlu ve Öcalan 2005). İşletmelerde verimliliğin artırılması konusu öncelikle yöneticilerin sorumluluğundadır. Bundan dolayı verimliliği artırma faaliyetlerinin başarısı, yöneticilerin tutumlarına, seçilen strateji ve politikalara ve en önemlisi de uygulamalara bağlıdır (Ramazanoğlu, 2014). Bu noktada spor işletmelerinin gelir seviyesini yükseltmek bir noktada sporla uğraşmak isteyen insanların alacağı verimi yükseltmektir (Onal, 1995). Bir spor tesisi, kuruluş yerinin seçilmesinden itibaren tüm bu olguları dikkate almalıdır. Aksi takdirde spor tesisinde hatalı bir karar ve uygulama çok büyük ekonomik problemlere yol açabilir. Bu durum spor tesis işletmeleri için en uygun kuruluş yerini seçerken verimlilik, kârlılık, etkinlik ve iktisadilik gibi kriterlere dikkat edilmesi gereğini ön plana çıkarmaktadır. Başka bir deyişle bu kriterler maliyet yönünden asgari şartlar taşımalıdır (Katırcı, 2012). İşletme bakışıyla inşa edilen ve yönetilen spor tesislerinde önem arz eden bir diğer kavram ise karlılıktır. Karlılık, müşteri memnuniyeti ile ilişkilidir ve bize hizmet veya ürün geliştirmesi ile ilgili bilgi sağlar (Hesket ve d., 1994). Karlılık tekrarlanan satın alma niyeti daha güçlü bir ölçüm aracıdır çünkü tekrarlanan satın alma niyeti bize tüketicinin gelecekteki satın alma niyeti hakkında bilgi vermez. Daha detaylı değinmek gerekirse karlılık, müşteri tutma oranını, tekrarlanan iş yapma sıklığını, ilgili satışları ve yönlendirmeleri dikkate alır. İlgili satışlar özellikle spor için çok önemlidir çünkü müşteriler maç bileti için harcadıkları para kadar lisanslı ürün satın almak ve tesis içinde bulunan diğer alanlardan yararlanmak için de para harcamaktadırlar (DeSchriver, 1997; Hikemeyer, 1993).

Çağımızda, iyi tasarlanmamış veya inşa edilmemiş bir spor tesisi, organizasyon üzerinde negatif etkiler yaratabilir. Seyircinin katılımında ve gelirlerde yaşanan düşüşler takımın başarısı ile orantılı olduğu kadar tesisin kalitesi ile de ilgilidir. Özellikle salonlarda ve stadyumlarda bulunan atmosfer eksikliği seyircinin katılımını olumsuz etkilemektedir. Seyircinin katılımında yaşanan bu olumsuz durumlar tesisin karlılığı üzerinde doğrudan etkide bulunmaktadır. (Cannella, 1999). Öte yandan iyi tasarlanmış bir spor tesisi gelir potansiyelinin artmasına yardımcı olabilir. Takımlar bu potansiyeli çeşitli yollarla ortaya çıkarabilir. İlk olarak yeni veya yenilenmiş tesislerde oynayan spor takımlarının bilet satışlarında bir artış görülmektedir. İkinci durum ise lüks koltuklar ve gruplara özel olan alanlar yani loca benzeri yerler satılarak ek gelir sağlanabilir. Bu duruma örnek olarak Amerikan İkinci Beyzbol Ligi'nde oynayan 21 takımın 19'u büyük beyzbol sahalarında oynamaya başladıktan sonra seyirci sayılarını arttırdıklarını söylemiştir (King, 1999). Yine Spor Tesisleri Dizininden(1999) gelen rakamlar Amerikan Basketbol Ligi olan NBA'de ortalama lüks koltuk fiyatlarının 172.000 USD olduğunu göstermektedir. Günümüzde ise lüks koltuk fiyatları 800.000 USD'ye kadar ulaşmaktadır (Kane, 2012). NBA özelinde bakıldığında ise dünyanın en kar edilebilir tesisinin Los Angeles'ta bulunan The Staples Center olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü bu tesisin kapasitesi sadece 19607 kişilik olsa da Los Angeles Lakers, Los Angeles Clippers, Sparks (basketbol) ve Los Angeles Kings (Buz Hokeyi) takımlarına ev sahipliği yapmaktadır. Bu durum tesisi bir takvim yılı içerisinde 140 gün aktif kalmasını

sağlamaktadır. Ayrıca hesaplanan günler içinde NBA Playoffs maçları ve çeşitli konserler dahil edilmemiştir (Cave ve Miller, 2012).

21. Yüzyıl Spor Tesisleri

Spor tesislerinde yaşanan gelişmeler son yirmi yılda yüksek bir ivme kazanmıştır. 2009 yılına ilişkin verilere göre Amerika Birleşik Devletleri'nde yeni yapılmış veya yenilenmiş 100'den fazla spor tesisi bulunmaktadır (Rieder, 2009). 1990'lı yıllarda ABD'de büyük lig takımlarının (Major Leagues) kullandığı tesisler için 11 milyar (USD) devlet ve yerel kurullar tarafından finanse edilen toplam 15 milyar (USD) harcanmıştır (Gregory, 2004). Nick Rieder'in (2009) yapmış olduğu araştırmada 2003 yılından bu yana 21 yeni tesise 16 milyar (USD) harcanmıştır ki bu miktarın, geçmiş 10 yılda inşa edilmiş 65 tesisin maliyetiyle eşit miktar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan bir diğer araştırmada (Siegfried ve Zimbalist, 2000) ise bir spor stadyumunun ömrünün 30 yıl olduğunu vurgulamıştır. Aynı çalışmada üzerinde durulan bir diğer konu ise, son on yılda inşa edilen yeni spor tesislerinin birçoğunun, birinci sınıf koltuklar ve lüks localar, yüzme havuzları, restoranlar, oteller ve eğlence merkezleriyle yani spor tesislerini cazibe merkezleri yapan özellikler ile donatıldığıdır. Spor tesislerine tema parklar da eklenerek her yaşta taraftarın ya da müşterinin memnun kalmasını sağlamak hedeflenmiştir. King (1999) ise spor taraftarlarının, sportif tesislerden konfor ve rahatlık beklediğini ve bu durumun takımların tesislerini daha konforlu ve daha eğlenebilir hale getirmeleri gerektiğini savunmuştur. Yaşanan değişimler ve gelişmelerle birlikte yeni ve eski tesisler arasındaki farklar da çarpıcı bir şekilde görülmeye başlanmıştır. Özellikle eski tesislerde basit bir koltuk ve sıradan bir skorboard bulunmaktaydı. Dolayısı ile yeni tesisleri inşa eden ekipler taraftarın konforunu artırmak için dolgu koltuk, bardak tutacağı gibi birkaç geliştirici özellik eklemiştir. Özel restoranlar ve yenilikçi mağazalar ise taraftarın hizmetine sunulan bir başka alan olmuştur. Bunlara ek olarak spor tesislerine eklenen bir diğer gelişme ise dev ekranlar olmuştur. Eklenen bütün bu özelliklerin temel amacı taraftarın konforunu sağlamak ve kulübün gelirini artırmaktır (King, 1999). Tesislere yapılan yatırımların artması bu yapıların kapasitesini ve sahip olduğu teknolojiyi de etkilemiştir.

Çağımızda en yaygın spor branşı olan futboldaki en önemli dönüşümlerden biri herkesin oturma durumunda olduğu stadyumların zorunlu hale getirilmesidir. Bu durum kalabalıkların daha etkin kontrolünü sağlamakta ve gerilimlerin şiddete dönüşmesini önlemektedir. Stadyumların aynı zamanda ticari merkezlere dönüştürülmesiyle, futbol daha sosyal bir yüz kazanmıştır. Ticarileşme bir anlamda şiddetin ve zorbalığın hoş görülmediği pazar ahlakının futbola yansımalarıdır. Dolayısı ile futbolun daha çok tüketiciye yönelik bir anlayışla sunulması ile taraftarlar ve kulüpler yeni bir ilişki kalıbı içinde yer almaya başlamışlardır. Böylece toplumun daha varlıklı kesimleri futbola çekilirken yoksul ve daha öfkeli kesimler ticari olarak dışlanmış olmaktadır. İlk modern stadyumlar açık hava stadyumlarıydı. Daha sonraları tamamen kapalı stadyumlar yapıldı. Günümüzde inşa edilen stadyumların ana mekanını dikdörtgen şeklinde çimlendirilmiş bir saha ile bu sahanın etrafında yer alan pistler oluşturmaktadır. Ayrıca sahanın kenarlarında seyircilerin müsabakaları seyretmesi için tribünler bulunmaktadır. Stadyum yapılarının, kapasite ve yapım teknolojisi 1900'lü yılların ortalarına gelindiğinde çok gelişmiştir. 1947 yılında tamamı oturaklı olarak İspanyanın Madrid

şehrinde yapılan Santiago Berna Beu Stadı bu yılların en önemli stadyum yapılarındandır. 80.354 seyirci kapasiteli yapılan bu stat sadece futbol amaçlı yapılmıştır. 21. Yüzyıl'a geldiğinde stadyum yapıları önemli bir değişime ve gelişime uğramıştır. 20. Yüzyıl ortasında yapılan stadyum yapılarının karakteristik özelliklerinden uzak olarak, çok amaçlı yapıların dışında, özelleşmiş spor alanları olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle futbolun tüm dünyada gelişmesi ve bu alanda birçok yatırım olması nedeniyle sadece futbol için stadyum yapıları inşa edilmeye başlanmıştır. Avrupa ve diğer ülkelerde 21. Yüzyılda yapılan statlar, sadece futbolun gerçekleştiği yapılar olarak inşa edilmiştir. 2000 Avrupa şampiyonasının yapıldığı statlar, modern statların en önemli öncülerindedir. Hollanda'nın Amsterdam şehrinde 1996 yılında yapılan Amsterdam Arena Stadı üst örtüsü olarak çatısı açılıp kapanabilen statlara ilk örneklerdendir. Stat sadece futbol için yapılmıştır (World Stadiums, 2007).

Basketbolun dünya üzerindeki en popüler temsilcisi NBA (National Basketball Association) olarak kabul edilmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunan 29 takım ve Kanada'dan katılan Toronto Raptors Takımı ile oluşan bir lig olan NBA basketbolun en yaygın ve en çok takip edilen organizasyonu olarak görülmektedir (Lewis, 2013). 2016/2017 sezonu verilerine göre NBA 7 milyardan (USD) fazla bir ekonomi yaratmıştır. Takım başı ortaya çıkan ekonomi ise 245 milyondur. Ligde normal sezon incelendiğinde ev sahibi takımların maçlarına katılımın ortalama 17.884 olduğu ve bir sezonun toplamında 22 milyon kişinin maçları salonlarda takip ettiği görülmüştür (Statista Research Department, 2011) Dolayısı ile NBA için tesisleşme ve tesis yönetimi üzerinde durulması gereken önemli bir konu haline gelmiştir.

Dünya üzerinde basketbolun temsil mekanizması FIBA'dır (Fédération Internationale de Basketball) ve bu kuruma kayıtlı olan 200 ülke bulunmaktadır (FIBA, 2016). Yine 2016 yılındaki FIBA'nın resmi kayıtlarına göre 450 milyonun üzerinde katılımcı basketbol branşını temsil etmektedir. Dolayısı ile katılımın bu derece yüksek olduğu bu sporda tesisleşme kavramı üzerinde durulması gereken bir konudur. Basketbolun Avrupa'daki kulüpler düzeyindeki en önemli organizasyonlarından biri olan Turkish Airlines Euroleague, yayınlamış olduğu kılavuzda organizasyona katılım şartları için basketbol salonunun ya da tesisinin bazı kriterlere uyması gerektiğini belirtmiştir. Bu kriterler; (Turkish Airlines Euroleague Regulation Guide)

1. Kulübün lisans alabilmesi için tesisi 200 km² alan içerisinde en fazla 200.000 nüfuslu bir bölgede olması gerekir (Eğer nüfus 200.000'den fazla nüfusa sahipse, bu alanda sadece bir ek lisans verilecektir. Yine de, Genel Kurul, aynı bölgede daha fazla sayıda takım varsa ve bu durum kulüplerin ve şirketlerin ekonomik beklentilerini etkilemezse, inisiyatif kullanılabilir).
2. Basketbol tesisi, Frankfurt (Turkish Airlines Euroleague tarafından Avrupa'nın merkezi olarak kabul edilmiştir) şehrinde en fazla 4 saat uçuş süresi mesafesinde olmalıdır.
3. Tesis kapasitesi için, diğer şartları onaylanmış, gerekli tüm teknik elemanları olan en az 10.000 oturan seyirci olması gerekmektedir.
4. Tesis en az 2 adet 4 yıldızlı otele sahip bir alanın yakınına konumlanmış olmalıdır.
5. Takımların belirlediği programlarda aksamalar olmaması için tesis, havaalanına en fazla 100 km uzaklıkta olmalıdır.

6. Kulübün lisans alabilmesi için tesisi 200 km² alan içerisinde en fazla 200.000 nüfuslu bir bölgede olması gerekir (Eğer nüfus 200.000'den fazla nüfusa sahipse, bu alanda sadece bir ek lisans verilecektir. Yine de, Genel Kurul, aynı bölgede daha fazla sayıda takım varsa ve bu durum kulüplerin ve şirketlerin ekonomik beklentilerini etkilemezse, inisiyatif kullanılabilir).
7. Basketbol tesisi, Frankfurt (Turkish Airlines Euroleague tarafından Avrupa'nın merkezi olarak kabul edilmiştir) şehrinde en fazla 4 saat uçuş süresi mesafesinde olmalıdır.
8. Tesis kapasitesi için, diğer şartları onaylanmış, gerekli tüm teknik elemanları olan en az 10.000 oturan seyirci olması gerekmektedir.
9. Tesis en az 2 adet 4 yıldızlı otele sahip bir alanın yakınına konumlanmış olmalıdır.
10. Takımların belirlediği programlarda aksamalar olmaması için tesis, havaalanına en fazla 100 km uzaklıkta olmalıdır.

Spor tesis yönetimi için önemli bir diğer kavram da bu yapılarda görev yapacak deneyimli tesis yöneticileridir. Tesis idarecisi ya da yöneticisinin sahip olması gereken bir takım özellikler bulunmaktadır. Spor tesis yönetimi de tıpkı yönetim kavramı gibi kendine ait süreçler içermektedir. Yönetim fonksiyonları olarak bilinen adımlar, tesis yönetimi için son derece önemlidir. Planlama, organizasyon, koordinasyon, güdüleme ve denetim fonksiyonlarının her biri özenle işlenmelidir.

Ayrıca zaman yönetimi de tesis yöneticisinde olması gereken temel özelliklerdendir. Tesis çalışanlarının iş tatmini yine yöneticinin iletişim becerisine bağlıdır. Bununla birlikte tesis yöneticisi bulunduğu ülkenin hukuk kurallarına hakim olmalıdır. Modern yönetim yaklaşımları açısından tesis yöneticisinin, dış kaynak kullanımı, gerekli görüldüğü takdirde kıyaslama (benchmarking) yapabilecek görüşe sahip olması gerekmektedir (Sere, 2014). Spor Tesisleri konusunda çağımızda görülen dönüşüm ve bu kavramların içeriğindeki değişiklikler, bu alanda çalışacak olan yöneticilerin de görev ve sorumluluklarını etkilemiştir. Çağımızda spor tesislerinin sürdürülebilirliği açısından çok amaçlı etkinlik alanları olarak tasarlandığı ifade edilmektedir. Bu bağlamda çağdaş spor tesislerinde çalışan yöneticilerin ya da sorumluların bu yapıları verimli ve karlı bir şekilde yönetebilmeleri gerekmektedir. Bu nedenle çağdaş spor tesislerinde görev yapan yöneticilerin uyguladıkları yönetsel süreçlerin ve bu süreç içerisindeki deneyimlerinin oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu doğrultuda, 2017-2018 sezonunda Turkish Airlines Euroleague organizasyonunda mücadele eden iki Türk Erkek Basketbol takımının müsabakalarını gerçekleştirdikleri tesislerin incelenmesinin ve tesis yöneticilerinin görüşlerinin alınmasının oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Gerçekleştirilecek bu çalışmadan elde edilecek verilerin yöneticiler ve araştırmacılar için faydalı bilgiler sunabileceği düşünülmektedir.

Yöntem ve Araçlar

Katılımcılar

Çalışmanın katılımcıları 2017-2018 sezonunda Turkish Airlines Euroleague organizasyonunda mücadele eden iki Türk Erkek Basketbol takımının müsabakalarını gerçekleştirdikleri tesislerin (Ülker Spor ve Etkinlik Salonu ve Sinan Erdem Spor Salonu) yöneticileri olarak belirlenmiştir. Tesislerin sahiplik durumuna

göre (Fenerbahçe Spor Kulübü ve Türkiye Basketbol Federasyonu) ilgili mercilerden spor tesisi yöneticileri ile görüşme yapmak için izin istenmiştir. Gerekli izinlerin alınması ile bu tesislerde görev yapan yöneticiler, çalışmanın katılımcıları olarak belirlenmiştir.

Veri Toplama Süreci ve Verilerin Analizi

Katılımcıların görev yaptıkları tesislerin nasıl işletildiği hakkında verilerin toplanması amacıyla, katılımcılar ile yüz yüze görüşmeler yapılması planlanmıştır. Tesis yöneticilerinin görüşlerinin alınabilmesi için yarı yapılandırılmış bir görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme formunda yer alan soruların hazırlanması için spor yönetimi ve tesis yönetimi ile ilgili alan yazın taraması yapılmıştır. Araştırmacılar tarafından gerçekleştirilen bu tarama doğrultusunda pilot sorular hazırlanarak, spor tesisi sorumlularından ve alan uzmanlarından bu sorular ile ilgili görüşleri alınmıştır. Bu görüşler doğrultusunda araştırmacılar tarafından tesis yöneticilerine sorulacak sorular belirlenmiştir. Verilerin toplanması amacıyla kullanılan görüşme formu ve formda yer alan sorular aşağıda verilmiştir.

GÖRÜŞME FORMU

Tarih: 06/02/2018

Saat(Başlangıç/Bitiş): 12.00 / 16.00

Ben Eskişehir Teknik Üniversitesi Spor Yöneticiliği Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Veli Onur Çelik yürütmekte olduğum İŞL 578 Spor ve Tesis İşletmeciliği lisansüstü dersi kapsamında 2017-2018 sezonunda Turkish Airlines Euroleague organizasyonunda ülkemizi temsil eden takımlarımızın müsabakalarını gerçekleştirdikleri spor tesisleri hakkında bir çalışma yapmak istemekteyiz. Bu doğrultuda etkinliğin düzenlendiği spor tesislerinde, tesis yöneticileri ile görüşmeler gerçekleştirilmektedir.

Görüşmemize geçmeden önce, görüşmemizin gizli olduğunu ve görüşme sırasında konuşulanların yalnızca ben ve bazı araştırmacılar tarafından bilineceğini belirtmek istiyorum. İzin vererseniz görüşmeyi kaydetmek istiyorum. Bu şekilde hem zamanı daha iyi kullanabileceğiz, hem de sorulara vereceğiniz yanıtların kaydını daha ayrıntılı bir şekilde tutma fırsatı elde edeceğim. Görüşme sonunda istemediğiniz bölümler silinecek ve çalışmayadakil edilmeyecektir. Görüşmemize başlamadan önce sormak istediğiniz soru ya da belirtmek istediğiniz herhangi bir düşünceniz var mı? Görüşmemizin yaklaşık 30-45 dakika süreceğini tahmin ediyorum. İzin vererseniz sorularına başlamak istiyorum.

SPOR TESİSİ YÖNETİCİSİNE İLİŞKİN SORULAR

1. Salonun Yöneticisinin, yaşı ve mezun olduğu eğitim kurumu nedir?
2. Kaç yıldır bu tesiste görev yapmaktasınız?
3. Salonun kapasitesinedir?
4. Bu salonda hangi etkinlikler gerçekleştirilmektedir?
5. 2017 yılına ilişkin salonda düzenlenen etkinlik sayısını belirtir?
6. Müsabaka öncesinde rakip takımın gelişimi ile ilgili prosedürler nasıl gerçekleştiriliyor?
7. Müsabaka günlerinde güvenlik ile ilgili prosedürler nelerdir?
8. Salonun temizlenmesi ile ilgili prosedür nasıl işliyor?
9. Bu salonun yıllık giderler nelerdir?
10. Salonun yıllık işletim maliyeti tahmin ne kadardır?
11. Personele ödenen maaşlar ve diğer giderler nasıl karşılanıyor?
12. Bu tesiste çalışan personel sayısı nekadardır?
13. Salonun sahiplik durumun nedir?

Görüşme tekniği, nitel çalışmalarda çok sık kullanılan ve sözel iletişim yoluyla gerçekleştirilen bir veri toplama yöntemidir. Görüşme tekniği temel olarak nitel çalışmalarda farklı ölçek yapılarında (yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış, yapılandırılmamış) kullanılan ve derin bilgi elde edilmesini sağlayan veri toplama aracı olarak kabul edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Hazırlanan sorular görüşülen kişilere aynı sırayla sorulur, ancak görüşmeci, görüşmenin yapıldığı kişiye gerektiğinde açıklamalar yapabilmekte ve bir sorunun yanıtını başka bir sorunun yanıtı içinde aldığı anda o soruyu sormayabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Pilot çalışma olarak 30 Kasım 2017 tarihinde, Sinan Erdem Spor Salonunda, tesisin yöneticisi ile bir ön görüşme ve gözlem yapılmıştır. Kurumlardan gerekli izinler alındıktan sonra, görüşmelerin yapılabilmesi için, tesis yöneticilerinden uygun oldukları bir tarih için randevu alınmıştır. 6 Şubat 2018 tarihinde İstanbul ilinde gerçekleştirilen iki görüşme ile ilgili bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir. İstanbul Fenerbahçe Ülker Etkinlik ve Spor Salonunda görev yapan Tesis Sorumlusu K1, İstanbul Sinan Erdem Spor Salonunda görev yapan tesis müdürü ise K2 kodlanmıştır.

Görüşmelerden elde edilen verilerin analizi; betimleme, analiz ve yorumlama süreci (Yıldırım ve Şimşek, 2006) işe koyularak gerçekleştirilmiştir. Betimleme aşamasında, görüşme verilerinin neler olduğunu ortaya çıkarmak için herhangi bir değişiklik yapılmaksızın dökümleri alınmış; analiz aşamasında veriler kodlanarak sınıflandırılmış; son aşamada ise araştırma amaçları doğrultusunda birbirleriyle ilişkilendirilerek kendi bağlamı içinde değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

Görüşmelerde verilen yanıtlar, ayrı ayrı her görüşme metninden taranıp her soru ve alt soruları için biriktirilerek gruplandırılmıştır. Bu aktarma sırasında yanıtlar, herhangi bir değişiklik yapılmadan söylendiği biçimiyle yazılmıştır. Böylece her görüşme sorusuna yanıt olacak bütün fikirlerin bir dökümü elde edilmiştir. Elde edilen bu dökümler içerisinde araştırmacılar tarafından kodlama anahtarı oluşturulmuş ve kodlar belirlenmiştir. Her bir araştırmacı elde edilen bu dökümleri bireysel olarak oluşturulan kodlama anahtarına göre analiz etmiştir. Araştırmacılar tarafından belirlenen ortak kodların güvenilirliğinin ölçülmesi amacıyla elde edilen dökümler bir alan uzmanına verilerek kodlama yapılması istenmiş ve bunlar karşılaştırılmıştır. Fikir birliğine varılmış kodlar altında yer alan veriler, bulgular bölümünde ortaya konmuştur.

Bulgular

Bu bölümde katılımcılarla yapılan görüşmeler sonucu elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Araştırmacılar ve alan uzmanları tarafından ortak bir şekilde belirlenen kodlama işlemi sonunda oluşturulan yapılarla ilişkin bulgular aşağıda şu şekilde incelenmiştir.

Tablo 1. Katılımcılar İle Gerçekleştirilen Görüşmelere İlişkin Bilgiler

Görüşmenin Gerçekleştirildiği	Yer	Tarih	Kişi	Süre
Birinci görüşme	İstanbul, Fenerbahçe Ülker Etkinlik ve Spor Salonu	06.02.2018	Tesis Müdürü (K1)	20 dk. 45 sn.
İkinci Görüşme	İstanbul Sinan Erdem Spor Salonu	06.02.2018	Tesis Müdürü (K2)	23 dk. 34 sn.

Tesis Yöneticisine İlişkin Bulgular

İstanbul, Fenerbahçe Ülker Etkinlik ve Spor Salonu tesis sorumlusu olan K1, 47 yaşında olup İşletme bölümü mezundur. 2,5 yıldır bu tesiste müdürlük yapmaktadır. K1, 10-12 yıl arası amatör basketbol oyunculuğu yapmış ve bir süre kadın basketbol takımı antrenörlüğü görevi yürütmüştür. Önceki iş deneyimlerini ise alış-veriş merkezlerinde ve otellerde müdürlük olarak ifade etmiştir. K2 ise 27 yaşında olup lojistik bölümü mezundur. Uluslararası işletme üzerine yüksek lisans yapmıştır. Bu tesisteki müdürlük görevini yaklaşık 1 yıldır sürdürmektedir. Türkiye basketbol federasyonunda daha önce 3 yıl görev yapan katılımcı, bölgesel lig koordinatörlüğü ve yine federasyonda genel sekreter asistanlığı yaptığını belirtmiştir.

Tesis Sahiplik Durumlarına İlişkin Bulgular

Yapılan görüşmeler sonrasında tesislerin sahiplik durumu ile ilgili katılımcılar şu bilgileri vermiştir;

"Sinan Erdem Spor Salonunun sahipliği İstanbul Büyükşehir Belediyesiye aittir. Ancak Türkiye Basketbol Federasyonu olarak herhangi bir ücret ödemiyoruz çünkü; yıkım aşamasında olan Abdi İpekçi Spor Salonu federasyonun kullanımına tahsisliydi ve salonun karşılığında bu salonun kullanımı için izin verdiler. Sonuç olarak Türkiye Basketbol Federasyonu Sinan Erdem Spor Salonun işletme haklarına sahiptir."(K2).

"Ülker Etkinlik ve Spor Salonu, Ülker Şirketler Grubu tarafından Fenerbahçe Basketbol Takımlarının kullanması için Fenerbahçe Spor Kulübüne hediye etmiştir. Fakat salonun tapusunda Ülker Grubunun ismi bulunmaktadır. Ayrıca taraflar arasında kira sözleşmesi mevcuttur."(K1).

Tesis Kapasitesi ve Gerçekleştirilen Etkinliklere İlişkin Bulgular

Yapılan görüşmelerde tesislerde gerçekleştirilen etkinlikler ve tesisin kapasitesine ilişkin şu cevaplar verilmiştir:

"Ülker Etkinlik ve Spor Salonunun kapasitesi 13.000 kişiliktir. Salon çok amaçlı kullanıma uygun tasarlanmıştır. Dolayısı ile bu salonda çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir (ünlü sanatçılar, klasik müzik konserleri, Jennifer Lopez gibi popüler sanatçıların konserleri, Cirque du Soleil gibi yüksek tavan gerektiren gösteriler, kurumsal şirket özel günleri, infoday, üniversite diploma törenleri gibi, tesisi değişik ölçü ve şekillerde sahnelerin kurulmasıyla işletilebilmektedir). Etkinlik sayısı ise 14 etkinlik konser veya kurumsal faaliyet. Her hafta Euro lig, basketbol ligi ve basketbol Türkiye kupası olarak haftada iki veya üç olmak üzere faaliyetler devam etmektedir"(K1).

"Sinan Erdem Spor salonunun kapasitesi 15450 kişiliktir. Gerçekleşen etkinlikler ise, bu salonda Galatasaray ve Anadolu Efes'in basketbol süper ligi ve Avrupa kupası ve Avrupa ligi maçları oynanmaktadır. Diğer etkinlikler ise gelen taleplere göre değerlendirilmektedir. Örnek vermek gerekirse, salonumuzda Avrupa Şampiyonası gerçekleştirildi ve bu şampiyona yaklaşık 17 gün süren bir turnuvaydı ve finaller Sinan Erdem Spor Salonunda oynandı. Sportif etkinlikler dışında, Necmettin Erbakan'ı anma günü, siyasi partilerinde aynı şekilde çeşitli organizasyonları düzenlenmektedir"(K2).

Temizlik Prosedürüne İlişkin Bulgular

Gerçekleştirilen görüşmede katılımcılar temizlik prosedürüne ilişkin olarak şu cevapları vermiştir:

"Ülker Etkinlik ve Spor Salonunun günlük temizlik personeli 13 kişiden oluşmakta ve müsabaka ya da etkinlik olmasa bile her sabah özellikle soyunma odaları olmak üzere program dahilinde genel temizlik yapılmaktadır. Etkinlik sonrasında ise sonraki aktivitenin yakınlığına göre ekip sayısı artırılmaktadır. Part-time yardım alınmaktadır (20-30 kişi). Bu ekip müsabaka sonrası gece kaba temizliği yapmakta, detay temizliği sabit ekip yapmaktadır. Salon ekibinin temizlik yapması daha ekonomik olduğu için bir sonraki etkinlik çok yakın değilse destek ekip alınmamaktadır"(K1).

"Sinan Erdem Spor Salonunun temizliğiyle ilgili sabit personelimiz bulunmaktadır. Temizlik personelimiz haftanın altı gününde aktif olarak sabah sekiz buçuk akşam beş arasında çalışmaktadır. Spor organizasyonları dışında, organizasyonun büyüklüğüne göre on beş veya otuz kişi destek alınmaktadır. Küçük organizasyonlar da on beş kişiden temizlik programı alınır, büyük organizasyonlar da otuz kişilik temizlik gurubu görev yapar. Bununla ilgili olarak da organizasyondan önce temizliğe başlarlar, organizasyon süresince temizlik devam eder, organizasyon bitiminden sabahına kadar salonu anahtar teslim bir şekilde ertesi gün sabahı bize tertemiz bir halde verirler. Tabi temizlik sözleşmesi basketbol federasyonu ile ilgili firma kimse onunla arasında olan bir sözleşmedir ve buna istinaden şartları yerine getirmek zorundadırlar"(K2) şeklinde ifade etmiştir.

Tesis İşletim Giderleri İle İlgili Bulgular

Tesis işletme maliyeti ile ilgili olarak ise katılımcılar şu cevapları vermiştir:

"Ülker Etkinlik ve Spor Salonu antrenman amaçlı kullanılmadığı için her gün salon aktif olarak kullanılmaktadır. Her gün ısıtma veya soğutma yapılmaktadır. Bu da giderleri yükseltmektedir. Isıtma soğutma ve bakım- onarım giderleri 1,5 milyon TL civarındadır. Temizlik gideri yılda 700.000 gibi bir rakamdır. Güvenlik gideri 2 milyon TL civarındadır. Yaz sezonunda maliyetler düşmektedir. Rakamlar yüksek gibi gelebilir ancak haftada iki gün maç yapılan ve arada kurumsal amaçlı kiralama yapıldığında part-time personelin 100-200 gibi sayılara ulaşması nedeniyle ödemeler artmaktadır. Yaz sezonu ölü sezon diye nitelendirilmekte olup basketbol sezonu bitmektedir. Bu maliyetler yaz döneminde bir iş yeri rakamlarına düşebilmektedir. 2016 yılında ise toplam gider 10 milyon TL'dir"(K1).

"Sinan Erdem Spor Salonunda çalışan personellerin maaşları federasyon tarafından ödenmektedir. Biz her yılın başında bir bütçe çıkarırız, gelirimiz şu kadar olacaktır, giderimiz şu kadar olacaktır diye bunların içinde de personel maaşları, ekstra mesailer, yemek ücretleri, diğer diye tabir ettiğimiz kalemler bunların hepsi zaten ilk baştaki tabloda muhasebe departmanına iletmış oluyoruz, onlarda kendilerini her ay yapacakları ödemeler için hazırlamış oluyor"(K2).

Müsabaka Öncesi Güvenlik Prosedürlerine İlişkin Bulgular

Yapılan görüşmeler doğrultusunda maçların oynanacağı gün gerçekleştirilen güvenlik uygulamalarına ilişkin prosedürler katılımcılar tarafından şu şekilde ifade edilmiştir:

"Müsabaka öncesi hafta başında güvenlik kurulu toplanmakta, güvenlik sayısı tespit edilmekte, emniyet müdürlüğünce sayı belirlenmektedir. Derbi, Avrupa Kupası maçları durumuna göre sayı değişebilmektedir. Emniyet tarafından yoğun geçeceği

düşünülen maçlarda yüksek güvenlikli personel sayısı talep edilebilmektedir. Emniyet kendi ekibini de yüksek sayıda getirebilmektedir. Kritik durumlarda emniyet yolları kapatıp araç alımı yapmayabilmektedir. Lig maçlarında 100'lerle konuşulan sayılarda güvenlik talep etmektedirler" (K1). Ayrıca K1 ile yapılan görüşme sırasında araştırmacı tarafından tutulan görüşme notlarında ise, salonda müsabaka veya etkinlik günlerinde toplam 3.000 güvenlik görevlisi bulunduğu ifade edilmiştir. Bu görevliler spor şube ve özel güvenlik şirketleri tarafından sağlanmaktadır. Etkinlik ve müsabaka günlerinde güvenlik araması salon alanının yaklaşık 250 metre gerisinde başlamaktadır. Çevik kuvvet, asayiş, spor şube ve trafik şubeden memurlar burada arama yapmaktadırlar. Ayrıca bu notlarda müsabaka günlerinde 150 polis memuru ve 120 güvenlik görevlisi çalışır ifadeleri yer almaktadır.

"Güvenlikle ilgili prosedürümüz, özel güvenlik personelinin, her iki takımında takım temsilcilerinin, federasyon temsilcisinin, salon amirinin katıldığı bir güvenlik toplantısı gerçekleştirilir ve bu toplantı maçtan genelde 2 saat önce olur. Bu toplantıda, hangi kapıların açılacağı, karşı takımın taraftarının gelip gelmeyeceği, gelirse hangi tribünde oturacağı hangi tribüne davetiyelerin verildiği kararlaştırılır. Ayrıca, her iki takımın taraftarının da sağlığını ve güvenliğini teşkil edecek olumsuz unsurlardan korumaları amacıyla çeşitli önlemler alınır. (K2).

"Sinan Erdem Spor Salonunda risksiz maçlarda yüz yirmi, riskli maçlarda iki yüz adet güvenlik personeli çalışmaktadır.(K2).

Tesis Personeline İlişkin Bulgular

Gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda ise tesislerde çalışan personeller ile ilgili katılımcılar şu ifadeleri kullanmıştır:

"Ülker Etkinlik ve Spor Salonunda, ofis çalışanı olarak 10 kişi bulunur. Temizlik personeli ise 13 kişiden oluşmaktadır" (K1).

"Sinan Erdem Spor Salonunda ise Salon personeli toplamda 7 kişi çalışmaktadır ve temizlik personeli olarak da 7 kişi aktif olarak görev yapar" (K2).

Tartışma ve Sonuç

Katılımcılar ile gerçekleştirilen görüşmeler doğrultusunda, yöneticilerin spor ya da tesisi yönetimi ile ilgili lisans/lisansüstü eğitim almadıkları görülmüştür. Çağımız koşullarında spor tesislerinin "ticari bir işletme" olarak görülmesinden dolayı, tesis sorumluların aldıkları lisans/lisansüstü eğitimlerin tesis yönetimi konusunda kendilerine avantaj sağlandığı gözlemlenmiştir. Daha önceki iş tecrübelerinin de tesis işletmesi konusunda kendilerine kolaylık sağlayabilmektedir.

Lewis (2013) yapmış olduğu çalışmada, spor endüstrisinin rekabetçi yapısı nedeniyle tesis yöneticilerinin rollerinin önem kazandığını ve kullandıkları yöntemlerin de gelişme gösterdiğini ifade etmektedir. Bu çalışmada (2013) çağdaş spor tesisi yöneticilerinin sahip olması gereken özellikler, dış kaynak kullanımı, lüks localar ve koltuklara yönelik satışlar, oyunlaştırmaya (gamification) önem vermek ve erişilebilirlik olduğu ifade edilmektedir.

Çağımız spor tesisi yöneticilerinin spor yönetimi, işletme yönetimi, insan kaynakları yönetimi, kalabalık yönetimi ve finans ile ilgili konularında eğitim almış olmaları ya da bu alanlarda deneyimler-

inin olmaları beklenmektedir. Bu donanımlar tesis yöneticilerine tesisin etkili bir biçimde yönetilmesi sürecinde oldukça yardımcı olacaktır. Her iki katılımcının da spor geçmişlerinin olması, lisans/lisansüstü eğitimlerini işletme yönetimi konuları üzerinde yapmış olmaları ve bualandakideneyimleritesisyönetimikonusunda kendilerini yetkilendirmektedir. Tek boyutlu bir spor yönetimi eğitiminin, ya da işletme yönetiminin bu tip işletmelerin yönetimleri konusunda yeterli olmayabileceği ifade edilebilir. Spor alanına ilişkin çalışma deneyimleri bu süreçte yöneticilere önemli katkılar sağlayabilmekle birlikte, yeni yönetsel stratejilerin ortaya konması ve uygulanması sürecinde akademik alan bilgisinin de öneminin büyük olacağı düşünülmektedir. Case ve Branch (2003) ise 200 spor tesisi yöneticisi üzerine yapmış olduğu çalışmada spor tesisi yöneticilerinin bazı donanımlara sahip olmaları gerektiğini vurgulamıştır. Bunlar; bütçeleme, iletişim yetenekleri, yasal prosedürleri bilme, karar verme, yetkilendirme, hedef belirleme ve problem çözme gibi yetenek ve beceriler olarak sıralanmıştır.

Alan yazında spor tesisi ve bu tesislerde düzenlenen etkinlikler üzerine yapılan bir diğer çalışma da ise 39 üniversite profesörü ve 64 federasyon yöneticisinin yetkinlikleri incelenmiştir. Farzalipour vd. (2012) tarafından yapılan bu çalışmanın bulgularına göre spor tesisi ve sportif etkinlik yöneticilerinde olması gereken özellikler; planlama teknikleri, etkinlik yönetimi, spor tesisi yönetimi, etkinlik araştırması ve pazarlaması olarak sıralanmıştır. Bu sonuçlar, gerçekleştirilen çalışmanın bulguları ile paralellik göstermektedir.

Amerika Birleşik Devletlerinde bulunan 16 spor tesisi üzerine yapılan bir diğer çalışma ise spor tesislerinin çevresel sürdürülebilirliğini incelemiştir. Buna göre 16 farklı tesiste spor tesisi uzmanı olarak görev yapan 31 kişi çalışmaya katılmış ve spor tesislerinin nasıl daha fazla çevreci olabileceğini ve sürdürülebilirlik kavramının bu tesislere nasıl uygulanacağını ortaya koymaya çalışmışlardır. Cherly Mallen vd. (2010) yürüttüğü bu çalışmanın sonuçlarına göre, çalışmaya katılan 31 uzmanın %90'ı çevresel sürdürülebilirlik kavramının spor tesislerinin ilk önceliği olması gerektiğini vurgulamıştır. Ancak onlara göre çevresel sürdürülebilirliğin bir takım zorlukları vardır ki bunların en başında bütçe problemi gelmektedir. Çalışmada kullanılan ölçekte yer alan finansal yükümlülük ile ilgili soruya katılımcılar, ağırlıklı olarak zorluk seçeneğini işaretlemiştir. Gerçekleştirilen bu çalışmada ise katılımcılar çevresel sürdürülebilirlik kavramının maddi yükünden dolayı gündemlerinde olmadığını belirtmişlerdir.

Araştırmada incelenen her iki spor tesisinin de, iktisadi açıdan kar ettiğini söylemek mümkün değildir. Yapılan görüşmede K2'nin, tesis yönetimi konusundaki amaçlarının masrafları ve gelirleri dengelemek olduğu belirtilmiştir. Bu durum ile ilgili alan yazında yapılan çalışmada ise, stadyumların ya da spor tesislerinin takımın iyi performans göstermesine bağlı olarak potansiyel gelirlerinin oldukça yüksek olduğunu belirtilmektedir. Belediyelerin de sabit giderlerin (elektrik, su, doğalgaz vb.) ödenmesi konusunda işletmelere yardımcı olması gerektiğini ifade etmektedir (Siegfried & Zimbalist, 2000). Dolayısı ile incelenen her iki salonda da spor tesisi yöneticilerinin gelir yaratma konusunda problemler yaşadığı, etkinlik sayısının artırılması boyutunda da oldukça yaratıcı projelerinin olduğu gözlenmiştir. 21. Yüzyıl spor tesislerinin en temel sorunu işletim maliyetlerinin oldukça yüksek olmasıdır. Çok büyük bütçeler ile tamamlanan bu tesisler, yüksek işletim maliyetleri (elektrik, su, doğalgaz, havalandırma, çalışan maliyetleri, bakım

onarım masrafları vb.) nedeniyle bir süre sonra zarar açığlayan ve işletilmesi imkansız hale gelen yapılara dönüşebilmektedir. Bu denkleme çağımız spor tesislerinin tasarlanırken, sürdürülebilir yapılar olması konusunda planlamanın çok iyi yapılması gerekmektedir. Spor tesislerinde ana etkinlik spor müsabakalarıdır. Spor tesis yöneticilerinin ana etkinliğin yanında kar getirici çeşitli etkinlikler de programlarına dahil etmeleri tesislerin verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamakla birlikte, işletim maliyetlerinin finansmanına da katkıda bulunabilecektir.

Basketbol Süper Ligi (BSL) Yönetim Esasları Yönetmeliği'nde "ev sahibi kulüp, normal sezon veya play-off müsabakasından bir gün önce, misafir takım için müsabakanın oynanacağı salonda, maçın saatinde başlamak üzere en az 90 dakikalık bir antrenman sağlamak zorundadır" ifadesine yer verilmiştir (Cave ve Miller, 2012). Basketbol müsabakalarında ev sahibi kulüpler, TBF Yönergeleri, ilgili yasalar ve ilgili kurulların maç güvenliğiyle ilgili hüküm ve kararlarını yerine getirmekten ve maç güvenliğini sağlamakla birinci derecede yükümlüdürler. Bunun için maç salonunu, güvenlik görevlileri ve seyirci pozisyonlarını, sportif alanlar vb. tüm ilgili unsurları, yürürlükteki mevzuat, güvenlik birimleri ve Federasyonun direktifleri doğrultusunda gerektiği şekilde düzenlemek zorundadır (BSL Yönetim Esasları Yönergesi, 2015: ss.64). Gerçekleştirilen bu çalışmada, spor tesis yöneticilerinin müsabaka öncesi prosedürlerle ilgili olarak güvenlik ve rakip takımın ağırlanması konularında hassasiyet gösterdiği gözlemlenmiştir.

Çalışmadan elde edilen bulgularda, ofis çalışanları olarak tesis başına en fazla 10 personel istihdam ettiği ifade edilmiştir. Katılımcılar, etkinliğin türüne ve bağlamına göre farklı sayılarda temizlik ve güvenlik personelinin (taşeron) çalıştırdıklarını ifade etmektedirler. Fried (2015), insan kaynakları yönetiminin her alanda olduğu gibi spor tesislerinde de üzerinde durulması gereken bir konu olduğunu belirtmiştir. Aynı çalışmada geçen bir diğer konu ise performans değerlendirme ve performans yönetimidir ki bu konular spor tesislerinde göz ardı edilmemesi gereken konular olduğu belirtilmektedir (Fried, 2015). Her iki tesiste de sabit çalışan sayısının az oluşu oldukça dikkat çekicidir. Daha fazla sayıda çalışan, ekonomik anlamda daha fazla maliyet anlamına gelebilir. Bu anlamda etkinliğe bağlı olarak çalışan konusunda dış kaynak kullanımı maliyetlerin azaltılması amacıyla tercih edilmiş bir strateji olabilir. Ancak taşeron işçi kullanımı, çalışan performanslarının değerlendirilmesi, işletmeye ve yapılan işe duyulan aidiyet, işlerin zamanında tamamlanamaması gibi konularda sorunlar yaşanmasına neden olabilir. İnsan kaynakları departmanlarınınca bu tesislerde çalışmak üzere alanlarında uzman personelin belirlenerek, istihdam edilmesi oldukça faydalı olabilir. Bu şekilde gerçekleştirilen bir örgütlenme, hem işletmenin verimliliği, hem de tesis yöneticisinin amaçlara ulaşmasında oldukça önemli rol oynayacaktır.

Tesis yöneticileri ile yapılan görüşmeler sonucunda, üzerinde durulması gereken bir diğer konunun tesislerin kapasiteleri olduğu düşünülmektedir. K1, sorumlusu olduğu tesisin kapasitesi kişi olarak belirtmiştir. Tesis, 6.500 doğu ve 6.500 batı tribünü olmak üzere iki parça halinde ayrılmıştır. Ayrıca salonda toplam 46 loca bulunduğunu ve bu locaların fiyatlarının yer ve kapasitesine göre fiyatlarının 25.000 Euro ile 85.000 Euro arasında değiştiğini belirtmiştir. Alan yazın incelendiğinde kapasite ile ilişkili olarak iki kavram ön plana çıkmaktadır. Birincisi kalabalık yönetimi ve

diğeri ise kapasite yönetimidir. Spor ve rekreasyon etkinliklerinin gerçekleştirildiği yerlerin yüksek katılımlar birlikte bir risk getirdiği ve bu durumun iyi yönetilmesi gerektiği çağımız spor yöneticilerinin ilgilenmesi gereken en büyük sorunlardan birisidir. Yüksek katılımın gerçekleştirildiği organizasyonlarda kalabalık ve kapasite yönetimi ancak iyi belirlenmiş kurullarla ve planlama ile gerçekleştirilebileceği ifade edilmektedir (Ostrowski, 1999). Tesis yöneticilerinin kalabalık yönetimi ve kapasite yönetimi konularında sergileyecekleri başarılı uygulamalar, tesislerin verimliliğini ve imajını olumlu etkileyecektir.

Spor tesislerinde gerçekleştirilen etkinliklerin kaliteleri ve sıklığı, tesisin ekonomik olarak artıya geçmesinde önemli rolü oynayacaktır. Bu duruma örnek olarak ABD'nin Los Angeles şehrinde bulunan The Staples Center gösterilebilir. Bu tesis toplamda 4 farklı takıma ev sahipliği yapmaktadır ve bir sezonda 140 gün aktif olarak işletilmektedir. Ayrıca dünyaca ünlü gösteriler, konserler ve benzer organizasyonlar ile tesisin kullanım sıklığını artırmaktadır (Cave ve Miller, 2012). Alan yazında, bir tesisin spor kulübüne katkı sağlaması için bir takvim yılında ortalama 260 gün aktif halde olması gerektiği ifade edilmektedir (Fried, 2015). Çalışma kapsamında incelenen spor tesisleri, ana etkinlikleri dışında (basketbol müsabakaları) konserler, siyasi parti kongreleri, gösteriler, anma törenleri, mezuniyet gibi törenlere de ev sahipliği yapmaktadırlar. Bu şekilde tesislerin yıllık programları içerisindeki etkinlik sayılarının artırılmaya çalışıldığı görülmektedir. Bu şekilde tesisin daha verimli bir şekilde kullanılması ve bu etkinliklerden kar elde edilerek işletmeye katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Ancak her iki yönetici de yıllık takvimleri içerisindeki etkinlik sayısının yeterli olmadığını ifade etmektedirler. Elde edilen bulgular neticesinde tesislerin yıllık gelir-gider durumları incelendiğinde giderlerinin gelirlerinden fazla olduğu gözlemlenmiştir. Bu bulgular ışığında, bu iki modern spor tesisinin başarılı bir şekilde işletilebilmesi için yaratıcı, farklı ve tesislere gelir getirici yeni etkinlik fikirlerine ihtiyaç duyulduğu ortaya konmuştur.

Alan yazın taraması ve görüşmelerden elde edilen bulgular doğrultusunda; 21. yüzyıl spor tesislerinin tasarlanması ve başarılı bir şekilde yönetilebilmesi konularında uygulayıcılara ve araştırmacılara yararlı olabilecek şu önerilere yer verilmiştir;

- Çağdaş spor tesisleri, pek çok amaca hizmet edebilecek şekilde dizayn edilmelidir.
- Çağdaş spor tesisleri planlanırken konumu, merkeze uzaklığı, bölgedeki diğer spor tesislerinin sayısı ve işlevi, bölgedeki insan popülasyonu gibi pek çok kritik faktör göz önünde bulundurulmalıdır.
- Çağdaş spor tesisleri, sürdürülebilir tesisler olmalıdır.
- Çağdaş spor tesisleri çevreye duyarlı ve kendi kendine yetebilir olmalıdır.
- Çağdaş spor tesisleri, ana etkinlikleri olan spor müsabakaları dışında da farklı etkinliklerde kullanılmalıdır.
- Çağdaş spor tesisleri kar elde edilebilir yapılar olmalıdır.
- Çağdaş spor tesislerinde görev yapan sabit personel sayısı artırılarak, alanında uzman çalışanlara istihdam yaratılmalıdır.
- Çağdaş spor tesislerinde görev yapacak tesis yöneticileri belirlenirken, alanlarına ilişkin yeterli akademik donanım ve işletme yönetimi sürecine ilişkin deneyime sahip olmaları gibi özellikler göz önünde bulundurulmalıdır.

- Ülkemizde faaliyet gösteren ya da yapımı düşünülen spor tesislerine ilişkin bir “ Spor Tesisleri Stratejik Planı” ivedilikle hazırlanmalıdır.

Etik Komite Onayı: N/A.

Hasta Onamı: N/A.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını belirtmiştir.

Ethics Committee Approval: N/A.

Informed Consent: N/A.

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynakça

- Cannella, S. (1999).** Bedeviled in Tampa Bay. *Sports Illustrated* 90(24), 78.
- Case, R., Branch, D. (2003).** A Study to Examine the Job Competencies of Sport Facility Managers. *International Sports Journal*, 7(2), 25.
- Cashman, R. (2002).** Impact of the Games on Olympic host cities. University Lecture on the Olympics, 1-16.
- Cave, A., Miller, A. (2016).** Why sports stadiums are seen as income generators for investors. Available from: URL: <https://www.telegraph.co.uk/investing/business-of-sport/investing-in-sports-stadiums/>
- Coaffee, J. (2010).** Urban regeneration and renewal. In *Olympic cities* (pp. 200-213). Routledge.
- De Schriver, T. D. (1997).** Factors affecting spectator attendance at NCAA Division II football games, 55-65.
- Doğu, G. (1990).** Spor Tesislerinin Planlanması, Spor Bilimleri I. Ulusal Sempozyum Bildirileri, GSGM Yayını, Ankara, 36.
- Doğu, G. (2011).** Spor Yönetimi ve Organizasyon. İçinde Spor Bilimlerine Giriş. Ed. Nevzat Mirzeoğlu. Ankara: Spor Yayınevi, 244-268.
- Farzalipour, S., Balci, V., Ghorbanzadeh, B., Moharamzadeh, M., Ameri, M.H.S., Kashef, M.M. (2012).** Determining the competencies of Sport Event's Managers. *Archives of Applied Science Research* 4(1), 584-594.
- Fried G. (2015).** *Managing Sport Facilities, USA: Human Kinetics Publishers.*
- Girginler N., Şahin B. (2007).** Spor Tesislerinde Kuyruk Problemine Yönelik Bir Benzetim Uygulaması. Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi 1(18), 13-30.
- Gold J.R., Gold M.M., (2007).** Athens to Athens: The Summer Olympics, 1896-2004. Ed. J. R. Gold in *Olympic Cities* (pp. 18-19).
- Gregory, C. (2004).** The House that Joe Taxpayer Built: Preserving the Role of Baseball Stadiums Without Providing Distorted Public Subsidies. *Willamette Sports LJ*, 1, 1.
- Heskett, J. L., Jones, T. O., Loveman, G. W., Sasser, W. E., & Schlesinger, L. A. (1994).** Putting the service-profit chain to work. *Harvard business review* 72(2), 164-174.
- Hikemeyer, F. (1993).** Food For Thought. *Athletic Business* 17(5), 39-43.
- IOC. (2008).** *The Olympic Games of the Antiquity.* Lozan, İsviçre: International Olympic Committee.
- İmamoğlu, A. F. (1992).** Fonksiyonel açıdan spor yönetiminin anlam ve önemi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* 8(1), 21-34.
- İmamoğlu, A. F., Mutlu, T. O. (2012).** Spor işletmelerinde öğrenen organizasyon uygulamalarının örgütsel performansa etkisi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 2(1), 141-150.
- Jolly, R. (2006).** *The Modern Olympics: an overview.* Available from: URL: <https://www.aph.gov.au/binaries/library/pubs/rp/2007-08/08rp32.pdf>
- Kane, C. (2012).** *Most Expensive Luxury Suites.* Available from: URL: <https://www.cnn.com/2012/05/03/Most-Expensive-Luxury-Suites.html>
- Karagözoğlu, C. (2000).** Spor Yönetimi. İçinde *Sporda Sosyal Bilimler*. Ed. İkizler H.C. İstanbul: Alfa Yayınevi. 152-189.
- Katırcı, H. , Çelik, V.O., Argan, M.T. , Sevil, G. , Sevil, T. Doğan, E. (2013).** Spor Tesis İşletmesi ve Saha Malzeme Bilgisi (Birinci Baskı). (Editör, Katırcı, H.) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, 4.
- King, B. (1999).** A Ballpark Boom On The Farm. *Street & Smith's Sports Business Journal* 23-32.
- Koçak, F., Tuncel, S., Tuncel, F. (2013).** Sporda Sürdürülebilirlik Ölçeği'nin Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması: Türk Üniversite Öğrencileri. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 9(2).
- Lewis, B. (2013).** *The Management of a Home: An Analysis of NBA Arena Management Trend.* California Polytechnic State University <http://digitalcommons.calpoly.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1048&context=rptasp>
- Mallen, C., Adams, L., Stevens, J., Thompson, L. (2010).** Environmental Sustainability in Sport Facility Management: A Delphi Study. *European Sport Management Quarterly* 10(3), 367-389. [CrossRef]
- Onal, G. (1995).** *Temel İşletmecilik Bilgisi.* İstanbul: Türkmen Kitabevi, 142.
- Ostrowski, J. (1999).** Cushy Seats, Entertainment Used to Snag Fans and Keep Them. *Street & Smith's Sports Business Journal* 27.
- Ramazanoğlu, F., Ramazanoğlu, N. (2000).** Spor tesislerinin planlandırılması ve işletmesi. *Spor Araştırmaları Dergisi*, 4 (3), 2-7.
- Ramazanoğlu, F. (2014).** Sporda Sosyal Alanlar. Page: 13, 21, 58.
- Ramazanoğlu, F., Öcalan, M. (2005).** Spor İşletmelerinde İşletmecilik ve Personel Yönetimi Anlayışı. *Doğu Anadolu Araştırma Dergisi* 4(1), 36-40.
- Rieder, N. (2009).** An Analysis of Sports Facility Costs and Developments from 1989-2009. Available from: URL: <https://law.marquette.edu/assets/sports-law/pdf/sports-facility-reports/v10-sports-facility-costs.pdf>
- Robinson, E. (1997).** It's Where You Play That Counts. *Fortune* 136(2), 54-57.
- Sere, G.O. (2014).** *Management Capacity at Sport and Recreation Facilities in the City of Tshwane Metropolitan Municipality, Master Thesis, University of Pretoria.*
- Siegfried, J., Zimbalist, A. (2000).** The Economics of Sports Facilities and Their Communities. *Journal of Economic Perspectives* 14(3), 95-114. [CrossRef]
- Statista Research Department. (2011).** Sources of revenue of sport stadiums in 2011. Available from: URL: <https://www.statista.com/statistics/218197/sources-of-revenue-of-sport-stadiums-2011/>
- Sunay, H. (2009).** Spor Yönetimi. Ankara: Gazi Kitabevi. T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü (2002). *Spor İstatistikleri*, s.12-13
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2006).** *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (5.Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.